flacara

anul XXXVI
27 (1 672) VINERI 3 iulie 1987

Saptaminal editat de Frontul Democratiei si Unitatii Socialiste

Istoria la timpul prezent

reporterii noştri transmit din judeţele Dolj şi Vaslui

paginile 4, 5, 6 şi 7

În ceasul fierbinte al secerişului, preşedintele Nicolae Ceauşescu însufleţeşte, la faţa locului, gîndul şi fapta celor ce trudesc cu vrednicie la pîinea ţării

tîmpinînd cu multă ildură, cu dragoste stimă pe tovarăşul icolae Ceauşescu, umenii muncii de pe goa şi-au expri- at mulţumirile pen- ru vizită, profunda ecunoştinţă pentru ot ceea ce secretarul eneral al partidu- ui face spre binele i fericirea întregii naţiuni

Comentariul în pag. 2–3

E vară plină şi spicele par a inclina în faţa marilor căl- ari ce năpădesc cîmpiile. Oa- enii satelor se află la început e campanie. Recoltarea orzului reprezintă prima urgenţă. Şi lăm că o serie de judeţe — frunte cu Olt, Teleorman, ălăraşi, Tulcea, Galaţi şi sec- rul agricol Ilfov — au încheiat est capitol. Dovedind astfel, rin modul de organizare a uncii (în flux continuu), prin oncentrarea combinelor pe uprafeţele ce puteau fi recolta- e, prin folosirea zilei-lumină şi rintr-o atentă verificare prea- bilă a tuturor utilajelor folo- ite (astfel încît să nu mai fie evoie de reparaţii suplimenta- e), că cerinţele formulate cu rilejul recentei Plenare lărgite Consiliului Naţional al Agri- ulturii, Industriei Alimentare, ilviculturii şi Apelor sînt întru totul realiste, secerişul orzului putînd fi efectuat fără pierderi le recoltă, în 3—4 zile. Faptul că nu toate unităţile — chiar iacă au fost capabile să impri- me un acelaşi ritm alert lucrări- lor de început ale campaniei — au obţinut aceleaşi rezultate bune în evidenţă, mai limpede ca orice afirmaţie a vreunui re- porter, realitatea că elementul om este, şi în asemenea ocazii, decisiv. Că soarta recoltei de- pinde în chip fundamental de contribuţia pe care şi-o aduc specialiştii, toţi oamenii ogoa- relor, de modul în care ei ştiu gîndi şi acţiona astfel încît eventualele capricii ale vremii să se dovedească inofensive, să nu pericliteze o bună parte a recoltei.

Există — datele statistice o relevă cu limpezime — diferen- ţe mari între judeţe aflate în aceeaşi zonă de vegetaţie în ceea ce priveşte ritmul şi eficien- ţa muncii de recoltare. Apar, pe alocuri, situaţii — cum ar fi, de pildă, lipsa sforii şi a sir- mei pentru balotat — care ar fi putut fi evitate dacă s-ar fi luat din vreme măsuri de asi- gurare în această privinţă. Oricum, se poate spune, cu toa-

Ritmurile înalte ale campaniei

tă certitudinea, că în ultimele zile ritmul secerişului a fost intensificat, toate gîndurile co- operatorilor şi ale celor din uni- tăţile agricole de stat îndreptîn- du-se acum spre cît mai grab- nica însămînţare a celei de-a doua culturi, precum şi pentru pregătirea, în cel mai scurt timp şi în cele mai bune condiţii a secerişului griului. Examen cum nu se poate mai important, examen în vederea căruia campania de recoltare a orzului a repreze- zentat o necesară şi plină de învăţăminte repetiţie generală.

Şi mai au, aceste zile de in- tensă campanie, încă o impor- tantă semnificaţie. Am intrat, iată, în cea de-a doua jumătate a anului. Cu alte cuvinte, se apropie toamna, nu atît ca a- notimp, cît ca tradiţionala vre- me a număratului bobocilor, ca moment în care să putem socoti cît şi cum am realizat toate cele pe care ni le-am propus. De aceea, ritmul avîntat de pe ogoare este şi o cerinţă de prim ordin a activităţii din toate do- meniile, astfel încît anul acesta — anul Conferinţei Naţionale a Partidului — să reprezinte un moment de vîrf al actualului cincinal. Noile puneri în func- ţiune, rezultatele deosebite ob- ţinute de o serie întreagă de unităţi economice în ceea ce priveşte onorarea contractelor pentru export, a creşterii cali- tative a producţiei şi a intensi- ficării ritmului în toate com- partimentele sînt semnele bune ale unui mod nou, revoluţionar, de a înţelege imperativele mo- mentului.

Simbolic vorbind (şi nu nu- mai) culegerea roadelor acestui an a şi început. Nu doar pe ogoare, deşi marile bătălii acolo se dau în primul rînd. Acolo unde înalta distincţie de Erou al Noii Revoluţii Agrare potenţea- ză energii şi inteligenţe. Acolo unde se hotărăşte, de fapt, soar- ta pîinii celei noi.

Toate gîndurile noastre opti- miste se îndreaptă către clipele în care, făcînd bilanţul muncii de peste an, vom putea consta- ta că recoltele sînt cele antici- pate sau, mai mult, că fapta noastră s-a dovedit mai îndrăz- neaţă decît visul.

DAN MUCENIC ■

Opinii

Inventivitate şi calitate

Epoca în care trăim se caracterizează printr-o dezvoltare vertiginoasă a ştiinţei şi a teh- nicii. Mai mult decît oricînd, azi, ştiinţa promovează dezvol- tarea tehnicii. La Congresul ştiinţei şi învăţămîntului, se- cretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, sublinia că „omenirea se află într-o asemenea etapă a dez- voltării în care ştiinţa repre- zintă cea mai puternică forţă a progresului economic şi so- cial". Într-adevăr, ştiinţa a de- venit astăzi un puternic stimu- lent al dezvoltării forţelor de producţie, un important factor de dinamizare a organizării şi optimizării întregii activităţi social-economice.

Se ştie că multe elemente ale ştiinţei devin un bun al între- gii omeniri, indiferent de ţara care le-a produs. Se ştie, de asemenea, că eficienţa folosirii ştiinţei universale şi a forţe- lor de producţie proprii depin- de de felul de pregătire al oa- menilor muncii participanţi la activitatea de cercetare, proiec- tare şi producţie.

Complexitatea mijloacelor de producţie la un loc de muncă a crescut mereu, aspect carac- terizat prin valoarea acestuia, care este astăzi destul de mare. Exploatarea raţională şi între- ţinerea utilajelor pentru un astfel de loc de muncă cere, de asemenea, o pregătire temeini- că a „muncitorului" pus să-l deservească, pregătire care trebuie să fie proporţională cu costul locului de muncă consi- derat.

O cerinţă de bază a industri- ei moderne este înnoirea pro- duselor şi a tehnologiilor de fabricaţie. Aceste cerinţe im- pun fiecărui om al muncii să execute nu numai ceea ce i se cere direct prin sarcinile de producţie, ci să contribuie la

(Continuare în pag. 16)

Prof. dr. ing. Ioan DRAGAN ■
rectorul Institutului politehnic Cluj-Napoca

8519

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu

● Tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat unități agricole din județele Giurgiu, Teleorman, Olt, Dolj, Călărași, Ialomița ● Secretarul general al partidului a analizat măsurile organizatorice și tehnice luate pentru efectuarea în condiții optime a tuturor lucrărilor din actuala campanie agricolă ● Evaluările făcute în cadrul analizei arată că la CAP Hotarele se va obține cea mai mare producție de orz de la crearea cooperativei ● La IAS Mihăilești, unitate distinsă cu titlul de Erou al Noii Revoluții Agrare, soiul „Fundulea 29" își dovedește din plin calitățile: rezistență și productivitate

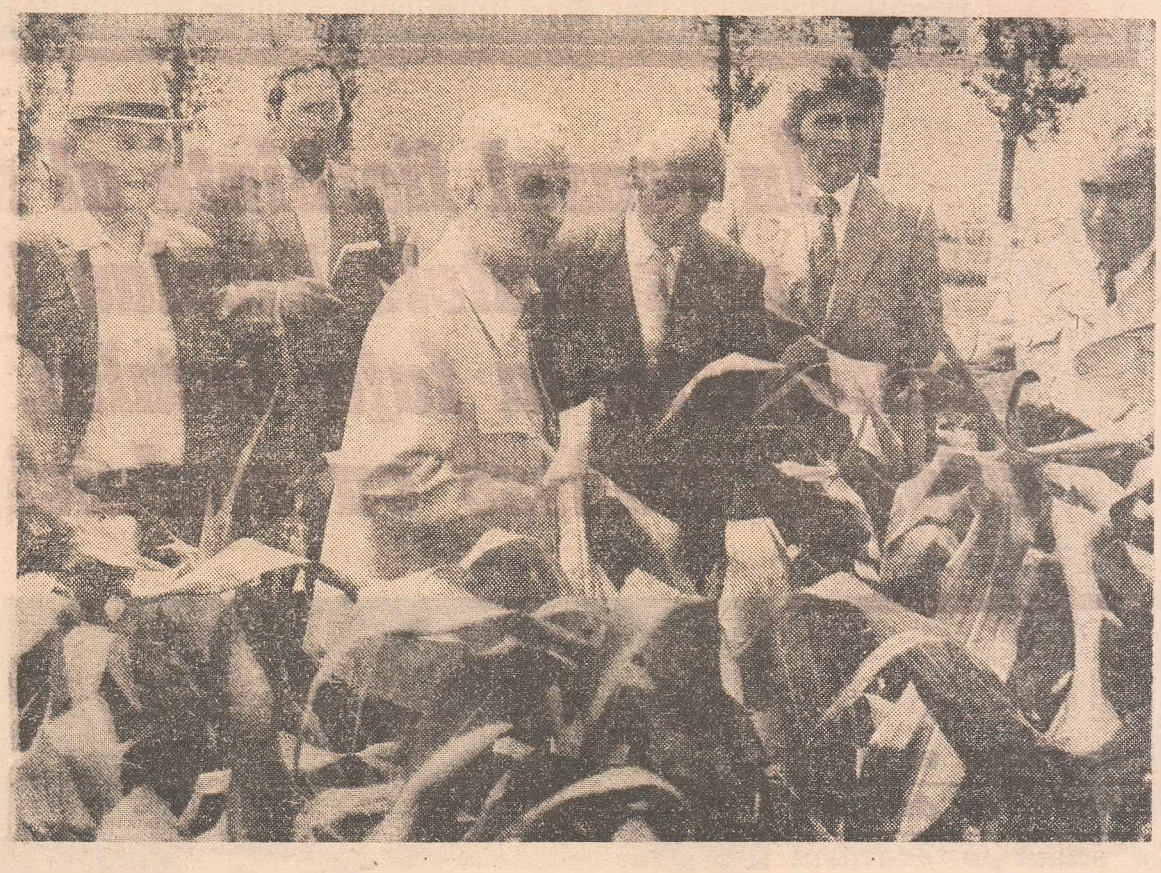

În climatul de muncă intensă a tuturor lucrătorilor de pe ogoare pentru ridicarea întregii activități din agricultură la nivelul exigențelor noii revoluții agrare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a făcut la sfîrșitul săptămînii trecute o vizită de lucru în unități agricole din județele Giurgiu, Teleorman, Olt, Dolj, Călărași și Ialomița.

Vizita a cuprins terenuri și ogoare aparținînd Cooperativei Agricole de Producție Hotarele, județul Giurgiu, Întreprinderii Agricole de Stat Mihăilești, județul Giurgiu, Cooperativei Agricole de Producție Purani și Cooperativei Agricole de Producție Furculești, din județul Teleorman, Fermei nr. 15 Vișina a I.A.S. Corabia și Fermei nr. 1 a C.A.P. Obîrșia din cadrul Consiliului Agroindustrial Vișina, ambele din județul Olt, Cooperativei Agricole de Producție Drăgănic și Cooperativei Agricole de Producție Galicciuica, din județul Dolj; a fost vizitată, de asemenea, Baza-Siloz din Caracal a Întreprinderii Județene de Contractare, Achiziționare și Păstrare a Produselor Agricole.

Pe itinerarul celei de-a doua zile a vizitei s-au înscris Institutul de Cercetări pentru Cereale și Plante Tehnice Fundulea și Cooperativa Agricolă de Producție Gurbănești, din județul Călărași, Consiliul Unic Agroindustrial de Stat și Cooperatist Grivița și Consiliul Unic Agroindustrial de Stat și Cooperatist Sinești, Cooperativa Agricolă de Producție Movilița, toate din județul Ialomița.

Desfășurată la puțin timp după plenara Consiliului Național al Agriculturii și plenara comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, vizita a avut loc în atmosfera de activitate rodnică, de puternică angajare a lucrătorilor de pe ogoarele țării pentru transpunerea în viață a indicațiilor și orientărilor cuprinse în cuvîntările rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul acestor largi forumuri ale democrației noastre socialiste privind ridicarea întregii activități la cote superioare de calitate și eficiență. În timpul vizitei, secretarul general al partidului a analizat măsurile organizatorice și tehnice luate pentru efectuarea în condiții optime a tuturor lucrărilor din actuala campanie agricolă, cu deosebire recoltarea cerealelor păioase, astfel încît să se asigure realizarea unor producții cît mai mari, așa cum se prevede în programele prioritare de dezvoltare și modernizare a agriculturii, în documentele Congresului al XIII-lea al partidului. Au fost examinate starea de vegetație a culturilor cerealiere, tehnice și legumicole, modul în care se desfășoară lucrările de întreținere a acestora, respectarea tehnologiilor prevăzute, folosirea cu randament maxim a mașinilor și utilajelor agricole din dotare în vederea obținerii unor recolte mari, sigure și stabile, înfăptuirii obiectivelor noii revoluții agrare. Totodată, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat felul în care organele județene de partid, direcțiile agricole, unitățile de producție asigură mobilizarea populației de la sate pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a lucrărilor agricole specifice acestei perioade.

În dialogul său de lucru cu țărani cooperatori, cu mecanizatori și cu alți lucrători ai ogoarelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea de a se acorda o atenție deosebită asigurării densității optime de plante la toate culturile, prin reducerea distanței dintre rînduri, funcționării corespunzătoare a sistemelor de irigații în concordanță cu cerințele fiecărei culturi, introducerii în cultură a unor soiuri cît mai productive realizate de cercetătorii institutului de profil la Fundulea. Secretarul general al partidului s-a interesat de felul în care locuitorii satelor se mo-

în unităţi agricole din mai multe judeţe

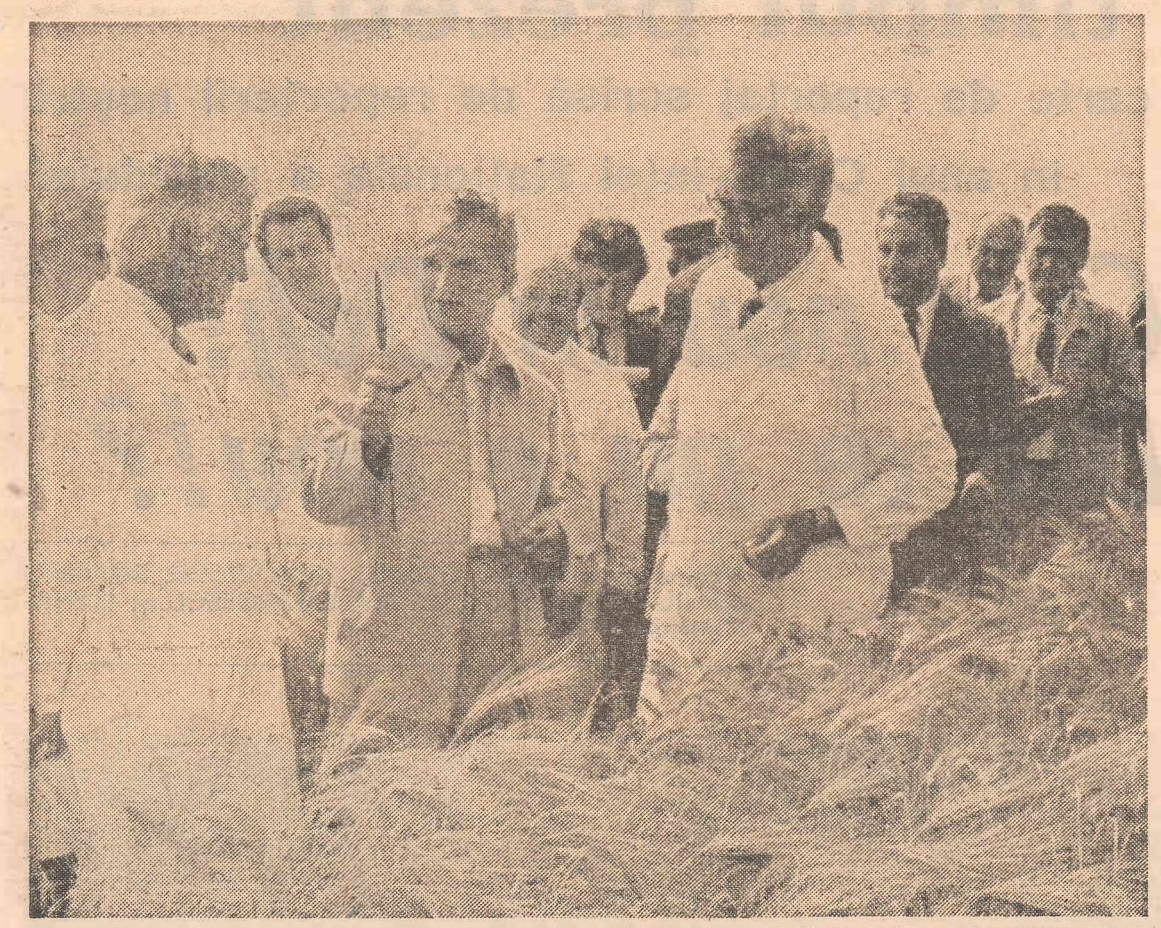

● Numai în acest an, la IAS Corabia au fost redate circuitului agricol 35 de hectare, care sînt deja însămînţate cu porumb ● Apreciind realizările obţinute la Institutul de Cercetări pentru Cereale şi Plante Tehnice Fundulea tovarăşul Nicolae Ceauşescu a cerut să se acţioneze cu mai mult curaj pentru introducerea perenităţii la principalele culturi, prin aceasta urmărindu-se obţinerea a două recolte pe an, pe baza regenerării plantelor după prima recoltare ● Secretarul general al partidului a indicat să se întreprindă lucrări de hibridare cu specia de triticale, care are un bun potenţial productiv, o valoare nutritivă ridicată şi valorifică superior terenurile acide sau cele din zonele colinare

bilizează pentru executarea în scurt timp şi în cele mai bune condiţii a campaniei de recoltare a cerealelor.

Un loc important în cadrul acestui nou dialog de lucru al tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu oameni ai muncii din agricultură l-a ocupat vizita la Institutul de Cercetări pentru Cereale şi Plante Tehnice Fundulea, distins, pentru rezultatele sale deosebite, cu titlul de „Erou al Noii Revoluţii Agrare". Intîlnirea conducătorului partidului şi statului cu specialiştii de la Fundulea s-a constituit într-o dezbatere aprofundată a căilor şi metodelor concrete prin care colectivul institutului trebuie să-şi îndeplinească în continuare, în mod exemplar, sarcinile importante care-i revin din planul pe acest an şi pe întregul cincinal în crearea de noi soiuri şi hibrizi de cereale, plante tehnice şi furajere cu potenţial productiv ridicat şi cu însuşiri biologice superioare, în perfecţionarea tehnologiilor de cultură. Apreciind realizările institutului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a cerut cercetătorilor să urmărească ameliorarea în continuare a soiurilor de orz, pentru creşterea volumului spicelor şi al boabelor, a greutăţii lor, în vederea obţinerii unor producţii şi mai mari la această cultură. S-a indicat să se întreprindă lucrări de hibridare cu specia de triticale, care s-a dovedit o cultură cu un foarte bun potenţial productiv şi o valoare nutritivă ridicată, care valorifică superior terenurile acide sau pe cele din zonele colinare, unde la grîu şi la orz nu se obţin recolte prea mari. S-a cerut ca specia triticale să fie extinsă în aceste zone, înlocuindu-se orzul, fapt ce va permite unităţilor agricole să realizeze producţii mai mari.

În cadrul unei întîlniri de lucru cu membrii consiliului ştiinţific al institutului, secretarul general al partidului a arătat că tuturor celor ce lucrează în cercetarea ştiinţifică agricolă le revin sarcini deosebite, care decurg direct din cerinţele realizării unei agriculturi moderne, ale folosirii intensive a potenţialului productiv al pămîntului, corespunzător obiectivelor noii revoluţii agrare. Astfel, în ceea ce priveşte cerealele păioase este necesar să se acţioneze pentru crearea de noi soiuri, de mare productivitate, atît la grîu, cît şi la orz, caracterizate prin rezistenţa sporită a cerealelor la ger, secetă, la cădere şi la boli. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a cerut, de asemenea, cercetătorilor institutului ca, în colaborare cu ministerul de resort, să elaboreze norme tehnice obligatorii pentru toate culturile, care să fie însuşite şi aplicate întocmai în unităţile de producţie. S-a indicat să se acţioneze cu mai mult curaj pentru introducerea perenităţii la principalele culturi : grîu, orz, soia, mazăre, prin aceasta urmărindu-se obţinerea a două recolte pe an pe baza regenerării plantelor după prima recoltare. Această acţiune, deşi grea, poate fi înfăptuită prin efortul tuturor cercetătorilor din agricultură, al celor de la Institutul de Biologie, folosindu-se metodele moderne ale ingineriei genetice, cu sprijinul specialiştilor de la Comitetul Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie, din institutele de învăţămînt superior.

Însuşindu-şi indicaţiile date de conducătorul partidului şi statului, primii secretari ai comitetelor judeţene de partid au exprimat angajamentul ferm al tuturor oamenilor muncii din unităţile agricole vizitate, din judeţele respective de a-şi spori eforturile lor pentru încheierea campaniei agricole în condiţii optime, pentru buna desfăşurare a lucrărilor în toate sectoarele de activitate, pentru a-şi aduce din plin contribuţia la înfăptuirea obiectivelor noii revoluţii agrare.

P. NICOARA

Începînd din acest număr

Istoria la timpul prezent

O carte de reportaj scrisă de reporterii noştri în anul Conferinţei Naţionale a partidului

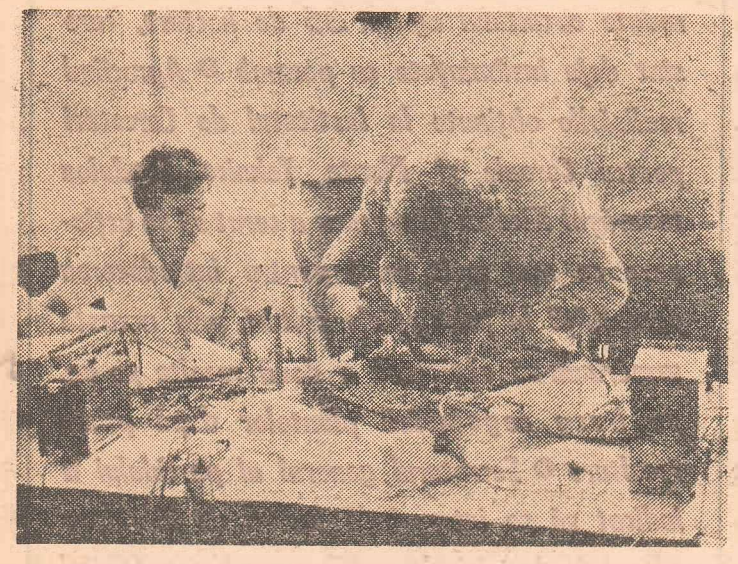

Ce e nou în Dolj? Dar ce nu e nou!?

Echipa de reporteri : CORNEL NISTORESCU, ROXANA PAICU MANOLESCU, OPREA GEORGESCU şi ELENA GHERA

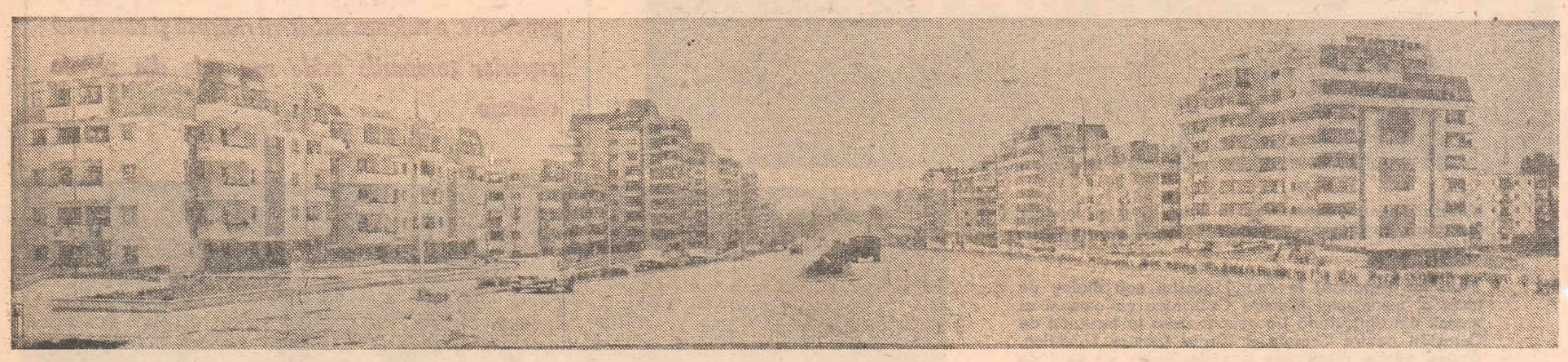

CRAIOVA, oraş frumos

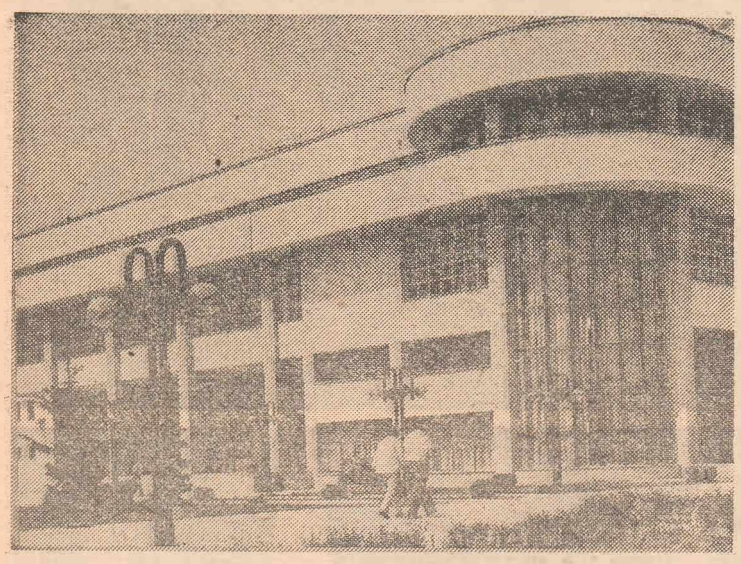

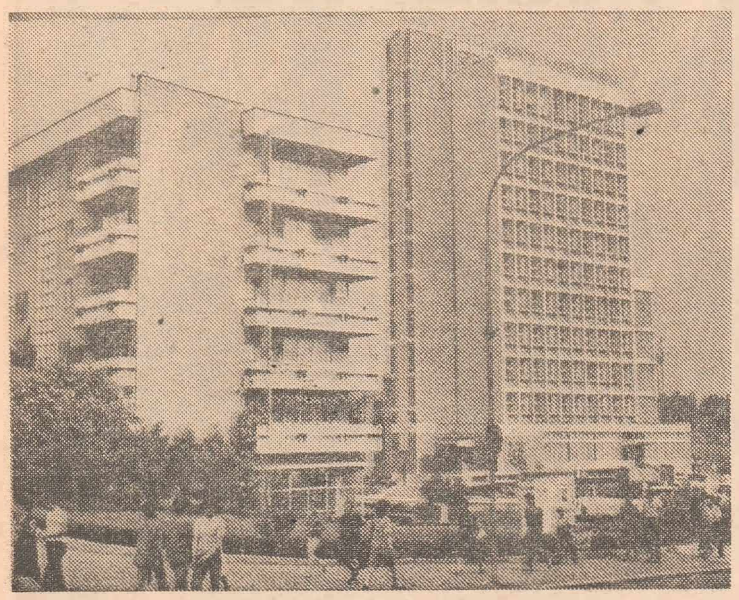

Ca peste tot în ultimele două decenii, şi la Craiova s-a construit mult. La început, apartamentele, şcolile, magazinele de strictă necesitate s-au ridicat sub semnul imperioasei urgenţe. S-a construit cu febrilitate, ambiţie şi nerăbdare. An de an, noua industrie craioveană, Combinatul chimic de la Işalniţa, Întreprinderea de utilaj greu, Electroputere, Întreprinderea de confecţii şi mai de curînd OLTCIT, aduceau, din împrejurimi sau din toate colţurile ţării, în municipiul devenit neîncăpător zeci de mii de oameni, care vroiau să muncească şi să trăiască pe măsura muncii lor. Le trebuiau locuinţe confortabile, şcoli pentru copiii lor, magazine în care să-şi cumpere cele de trebuinţă. S-au construit pînă astăzi mai mult de 66 mii de apartamente. Numai ele ar fi putut fi un oraş nou. Craiova are o populaţie de peste 300 mii locuitori. Schiţa de sistematizare prevede că la sfîrşitul secolului ea va fi în jur de 400 mii. Tocmai de aceea, ritmul de construcţie este încă ridicat. În actualul cincinal se construiesc în jur de 3 200 apartamente pe an. Şi în acest domeniu se poate vorbi de o nouă etapă, de o nouă concepţie. S-a trecut de la o construcţie extensivă la una intensivă, la o nouă calitate, la desăvîrşirea într-un tot unitar şi armonios a ceea ce s-a realizat pînă acum. Pentru cetăţeanul obişnuit, ridicarea unui bloc de locuinţe cu spaţii comerciale la parter putea să însemne doar atît : un număr de apartamente şi utilităţile necesare lor, însă pentru edilii oraşului, obişnuiţi şi obligaţi să gîndească totul în perspectivă, el era o părticică din ceea ce urmează să devină municipiul în viitor.

— La început, ne spune Jeni Brandt, arhitecta şefă a municipiului, s-a construit mai mult în terenuri libere de la periferia oraşului, în cartiere mai izolate în teritoriu. Sîntem în etapa în care să unim aceste cartiere cu zona centrală şi să mobilăm principalele artere de circulaţie. Avem în vedere îmbinarea armonioasă a funcţionalităţii, a elementelor de arhitectură modernă cu cele specifice Olteniei şi Doljului, folosirea în proporţii adecvate a elementelor tradiţionale : şarpanta, ritmurile, proporţiile, efectele de umbră şi lumină ale faţadei caracteristice arhitecturii locale. La rezlovarea străzii Unirii am avut în vedere păstrarea proporţiei între deschiderea străzii şi înălţimea construcţiilor. Am marcat traseul vechii străzi printr-o rigolă. Clădirile frumoase şi rezistente, reprezentative pentru arhitectura secolelor trecute au fost încadrate în noul ansamblu arhitectural. Mă refer la Banca Craiovei, creaţia arhitectului Ion Mincu, actualul sediu al Consiliului Popular Municipal, Prefectura, realizată de arhitectul Ion Antonescu, actualul sediu al Consiliului Popular Judeţean, Palatul de justiţie, Casele Glogoveanu, unde se găsesc astăzi Universitatea şi respectiv Tribunalul judeţean. În ultimii zece ani s-a definitivat arhitectura zonei centrale în care se găsesc Hotelul Minerva, Filarmonica, Banca Naţională, Muzeul de Artă. Avem pe planşetă zona istorică a Băniei, unde se găsesc Casa Băniei şi ruinele Hanului Hurezu. În concepţia noastră a fost să păstrăm integral zonele cu case frumoase şi reprezentative pentru arhitectura secolelor XVII şi XVIII. În această perioadă lucrăm într-un ritm accelerat la sistematizarea zonei centrale : Strada Al. I. Cuza, Calea Bucureşti, Bulevardul Republicii, Piaţa Revoluţiei. În acest cincinal zona va prinde conturul definitiv.

— O preocupare principală a actualei etape, completează inginerul Costică Radovici, vicepreşedinte al Consiliului Popular Municipal, este definitivarea tramei stradale, îmbunătăţirea transportului în comun, a alimentării cu apă, capitole în care Craiova este încă deficitară. Anul acesta, în august, într-o primă etapă, va fi dat în folosinţă un traseu de 18,4 kilometri de linie de tramvai, care va traversa oraşul şi va face legătura între cele două platforme industriale de la estul şi vestul oraşului. În etapa a doua, 15 kilometri, linia de tramvai va face legătura între Gară — Parcul Poporului şi Gară — Platforma industrială de vest şi de est. De asemenea lucrăm la definitivarea zonei din jurul Casei Tehnicii pentru Tineret, o bijuterie a arhitecturii moderne a municipiului. Tot anul acesta se va termina extinderea Casei de cultură a studenţilor. Pe lîngă zona centrală, municipalitatea acordă o atenţie deosebită zonelor de periferie. Prin sistematizarea acestor zone şi mutarea la bloc a aproape 3 000 de familii se va realiza încadrarea în perimetrul construibil aprobat de schiţa de sistematizare şi se vor reda agriculturii în jur de 200 hectare. Tot în zonele de margine a oraşului, pe lîngă zonele de agrement existente, Parcul Poporului, Hanul Doctorului, Lunca Jiului şi Parcul Craioviţa este în curs de amenajare Parcul Corniţoiu, terminat în proporţie de 80 la sută şi care va face legătura între cartierul Craioviţa şi partea de sud-est a municipiului. Ca şi Parcul Craioviţa, definitivat în urmă cu 6—7 ani, noul parc va fi amenajat într-o zonă mlăştinoasă, improprie construcţiilor. Se amenajează pădurea de agrement de la Bucovăţ. Hanul Preajba, o casă veche în autodemolare, a fost restaurat. În jurul lui se construieşte un ştrand, restaurant şi tot ce este necesar pentru petrecerea unor după-amieze agreabile. În Craiova, spaţiile verzi, scuaruri, grădini publice, amenajările din incinta cvartalurilor, inclusiv locurile de agrement de care am amintit se întind pe o suprafaţă de 600 hectare. La întreţinerea şi amenajarea lor principalul aport l-au avut şi îl au cetăţenii. Pentru îmbunătăţirea alimentării cu apă a municipiului, primăria a întreprins acţiuni hotărîte. Sînt în curs de aprobare lucrările de dublare a conductei de apă de la Izvarna, care va asigura un plus de debit de apă de 700 litri pe secundă. Din fonduri proprii şi din investiţii, întreprinderi ca I.M.M.R., Întreprinderea de prefabricate din beton, Trustul de Antrepriză Generală Construcţii Montaj şi-au creat surse proprii de apă industrială ce vor disponibiliza cantităţi importante de apă potabilă. Primăria a luat iniţiativa de a revitaliza vechile cişmele ale oraşului alimentate de izvoare captate prin puţuri de mică adîncime. Funcţionează deja 30 de asemenea cişmele cu apă rece şi curată. O echipă specializată a Întreprinderii de gospodărie comunală continuă acţiunea. Se lucrează intens la amenajarea unor străzi cum ar fi Calea Bucureştiului, N. Titulescu, Caracal, Calea Severinului prin transformarea acestora în artere de circulaţie cu 6 benzi.

Aşa cum va arăta Craiova la traversarea hotarului dintre mileniul II şi II se poate vedea de pe acum, nu doar privind planşetele proiectanţilor, ci plimbîndu-te pe străzile lui şi admirîndu-le.

„Hrana sufletească"

Au trecut aproape doisprezece ani de cînd s-a bătut primul țăruș al Întreprinderii de utilaj greu din Craiova și atunci începea să se contureze o mare platformă industrială. Mulți își imaginau că apariția uneia în plus alături de Electroputere va transforma această parte a orașului într-un infern. Și iată că după doisprăzece ani, întreprinderea de utilaj greu arată ca un institut de cercetări, ca o primărie sau ca o facultate. Nimic din aerul industrial, colorat de utilaje abandonate, de sîrme și roți, de bucăți de tablă și bălți. Doar alei, ronduri de flori, geamuri curate și o distincție îndărătul căreia nu bănui că s-ar pune la cale mari utilaje industriale, deși răstimpul care a trecut de la primele produse ar fi fost de ajuns să se afume mai ceva decît un depou de modă veche. Pentru că de la înființare, întreprinderea a realizat o serie de utilaje complexe pentru metalurgie : patru linii complexe de turnare continuă pentru Combinatul siderurgic Călărași, elemente pentru bateriile de cocs destinate C. S. Galați, echipamentul pentru forja Întreprinderii mecanice Drobeta-Turnu Severin, laminoare pentru extrudarea țevilor necesare unităților nucleare. Tot întreprinderea craioveană a utilat cu roboți industriali I. M. Plopeni, a livrat mașini pentru industria lemnului, în special prese mono și multietajate, a modernizat liniile de hîrtie la Palas Constanța și Letea Bacău și a dotat economia națională cu mașini unelte aschietoare de mari dimensiuni, construite pentru prima dată în țara noastră. La acest capitol, întreprinderea craioveană este autoarea unor veritabile recorduri : a produs strunguri care pot prelucra piese cu diametrul de 2 000 de mm și cu o lungime de zece metri pe care le-a livrat combinatelor de utilaj greu din Cluj-Napoca, Iași și Întreprinderii pentru utilaj minier Tîrgu-Jiu. La fel, cu aceeași marcă au plecat spre marile întreprinderi ale țării, mașinile de frezat longitudinale, capabile să prelucreze piese cu o lățime de trei metri, lungi de 20 de metri, mașinile de danturat roți dințate cu diametrul pînă la 3,5 metri, mașini de înaltă precizie, controlate după cele mai moderne metode cu laser. De menționat că această întreprindere a plecat la drum cu un import de utilaje care se apropie de 50%, ca acum, la completare să ajungă la zero, și, în ultimii ani, a avut un grad de înnoire a produselor care depășește 40%. Nu sînt mulți oamenii care susțin acest început ferm al întreprinderii craiovene. Dar aici contează doar oamenii cu o pregătire profesională de vîrf. O mare parte din mașini este echipată cu comenzi numerice și nivelul tehnicii a plasat întreprinderea craioveană între firmele producătoare de tehnică de vîrf, cu îndreptățite pretenții la cîștigarea unui renume care să depășească granițele țării. Specialiștii de aici susțineau că mașina de danturat roți dințate pînă la diametru de 3600 de milimetri reprezintă o mare performanță tehnică și ea se încadrează între acele produse care depășesc nivelul mondial al momentului.

Electroputere are deja un nume celebru. Oltcit e pe cale să-și consolideze prestigiul. Întreprinderea de tractoare și mașini agricole și-a cîștigat un loc sigur între producătorii domeniului. Cea de material rulant, de asemenea. Iar Întreprinderea de utilaj greu completează această competiție de anvergură care se desfășoară pe platforma industrială a Craiovei. Cînd s-a înființat, întreprinderea și-a selectat oamenii de la celelalte unități de pe platformă, i-a strîns și pe doljenii plecați prin țară, prin alte orașe și a pus la cale un colectiv care s-a născut de la zero. Săptămîni la rînd, luni și luni, directorul tehnic, inginerul Nicolae Vrapcea era al doilea om. Fusese ani de zile inginer șef la Electroputere și îndoielile sale oscilau între teama de a pune la cale o întreprindere și cea legată de performanțele ei tehnice. Încet, încet, pe măsură ce se construia, s-au adunat și oamenii, contabilul șef, inginerii, economiștii și muncitorii. Mulți au lucrat umăr la umăr cu constructorul pentru montarea și terminarea fiecărui obiectiv. Și de la începutul șovăitor, întreprinderea s-a consolidat, a reușit o sumedenie de performanțe, ca acum să aibă orgoliul unicatelor, să se preocupe de noutățile zilei și să-și realizeze planul cu o precizie de metronom. Ce e nou în această întreprindere nouă ? În primul rînd trebuie spus că aici nimic nu e vechi. Se naște o singură dată, se învechește și dispare. Puține utilaje au statutul de serie. Așa că tot ce se execută stă sub semnul debutului, al căutărilor care însoțesc orice noutate tehnică. Iar pentru acest an, întreprinderea craioveană pregătește niște strunguri automate multiax care vor fi realizate în cooperare cu R. D. Germană, a asimilat un nou tip de strung pentru piese cu un diametru de 1400 milimetri și o lungime de 6 metri. A omologat, de asemenea, o presă de forță de 3.250 de tone pentru combinatele de prelucrarea lemnului, pentru mărirea producției unei linii cu peste 30%. De asemenea, au fost asimilate o serie de componente pentru unitatea nucleară de la Cernavodă și se lucrează la extinderea gamei pentru laminoarele de extrudarea țevilor cu diametre de la 15 milimetri pînă la 90 de milimetri. Se lucrează la o mașină de prelucrat cilindri pentru liniile de hîrtie și la o serie de proiecte de anvergură, pe care nimeni nu le bănuia în momentul în care se puneau temeliile întreprinderii. Trebuie spus că pentru toate acestea lucrează din greu un compartiment de proiectare alcătuit din trei sute de cadre medii și specialiști, oameni selectați de-a lungul anilor, din producție sau pe baza rezultatelor obținute în alte întreprinderi. Dacă la început întreprinderea a mai racolat specialiști, a făcut „curte", unor oameni de nădejde, acum ea și-i formează singură. Ea are un liceu și școală profesională, iar Facultățile de electrotehnică și mecanică, aflate în imediata apropiere, colaborează strîns cu specialiștii întreprinderii. Studenții și cadrele didactice își iau spre cercetare teme din procesul de producție și le execută în laboratoarele și secțiile întreprinderii. La această oră, întreprinderea craioveană își asigură service-ul pentru utilajele de import numai cu forțe proprii și dă o mînă de ajutor și altor întreprinderi care îi solicită sprijinul.

Cam acestea ar fi noutățile tehnice într-una din cele mai moderne întreprinderi de pe marea platformă a Craiovei. Cînd vorbești despre nou, toată lumea se referă la ultimele performanțe tehnice, la cele mai îndrăznețe încercări, la utilajele de vîrf care se pun la cale. Dar oamenii ? Ce e nou în viața lor ? Această întrebare e de natură să surprindă. Ei sînt mîndri să participe la realizarea unor produse de vîrf pe plan mondial, spunea cineva. Competiția tehnică a devenit astfel principala lor hrană sufletească.

Raport asupra stării pămîntului

În 1848, Proclamația de la Izlaz prevedea crearea unei universități la Craiova. Cu un an înainte de împlinirea unui secol, în 1947, aici lua ființă Institutul agronomic, așezînd astfel temelia Universității ce va împlini visul pasoptiștilor în 1965.

Un institut agronomic. O școală superioară care să pregătească oameni pentru agricultura Olteniei. Pentru pămîntul Olteniei, pe care în secolul trecut se înființaseră cele dintîi școli de plugari din țară.

40 de ani de cînd, într-o toamnă însorită păseau pe porțile institutului cei care aveau să fie prima promoție de ingineri agronomi ai Olteniei. Li s-au adăugat horticultorii, specialiștii în mecanizarea agriculturii. Și dacă agricultura Olteniei este astăzi ceea ce este, la facerea acestei lumi noi au pus umărul și mintea 7000 de absolvenți ai actualei Facultăți de agronomie. 7000 de oameni crescuți în cultul pămîntului. 7000 de oameni pentru care pămîntul, mulți o știau de acasă, tot atîția au învățat-o de la profesorii lor, este cea mai de preț bogăție a unei națiuni.

„Dacă vrem să știm ce am făcut în 40 de ani, trebuie să ne uităm la agricultura Olteniei, la pămîntul său. În fond, prin ce se măsoară munca noastră, dacă nu prin starea pămîntului ?"

Iar starea pămîntului e bună, pentru că de 40 de ani ea este obiectul dragostei și urii, nopților de nesomn și zilelor toride de vară petrecute în arșița cîmpului pentru toți cei ce au fost și sînt dascăli și studenți aici la Craiova. Decanul facultății, prof. dr. Marius Popescu, îmi vorbește, ca și în urmă cu cîțiva ani, despre pămînt. „A trebuit să-l cunoaștem și să-l învățăm să ne răspundă. Pămîntul îți dă întotdeauna cît știi să-i ceri".

Știința de a cere pămîntului. Sau, mai degrabă, știința de a da pămîntului. Zona colinară cu sol brun roșcat și zona nisipurilor — tipice pentru Oltenia — sînt obiectul unui studiu științific de 40 de ani, desfășurat în cele două centre ale Stațiunii didactice experimentale Timburești și Banu Mărăcine. De aici, din stațiunea didactică experimentală a facultății au pornit de-a lungul acestor ani către pămînturile Olteniei zeci de soiuri, linii și hibrizi noi, zeci de tehnologii originale, adaptate condițiilor specifice, aplicate în întreaga zonă.

Rapoartele privind activitatea de cercetare științifică a facultății devin inutile. Lanurile, grădinile, livezile Olteniei sînt mult mai convingătoare. Ogorul, acest imens laborator.

Afirmația poate părea o simplă metaforă, nici măcar reușită. Mult mai plastică, sintagma „te crezi pe cîmp", amendînd un anume gen de comportare, ne este familiară și ni se pare mult mai aproape de adevărul unui cîmp. Numai că adevărul acela la care ne gîndim noi este o filă de istorie. Cel puțin la Banu Mărăcine. Aproape 1000 de hectare de pămînt sînt împărțite după o știință ce poate uimi chiar și un specialist, în sute de microzone perfect delimitate, riguros ordonate, asemenea unui laborator în care fiecare sticluță etichetată are spațiul său. Iată cîteva din „etichetele" așezate la capătul fiecărei parcele către aleea de trecere : Tipuri noi de îngrășăminte cu fosfor. Agrofonduri și bacterizare. Verificarea rezistenței la secetă — soiuri, linii, hibrizi. Hibrizi de floarea soarelui în condiții de neirigare. Pînă și poziția tăblițelor explicative este aceeași pentru toate parcelele. Privesc cîmpul didactic agrofitotehnic, cîmpurile experimentale de păr, măr, grîu, via, cu șoirule sale ordonate după soare ; văi și coline domoale în care sutele de nuanțe de verde se întretaie într-un joc fascinant prin rigoarea construcției. O construcție urmînd legile arhitecturii pămîntului și strălucirii soarelui. (Solul brun roșcat e un sol bun. Problema este succesiunea de văi și coline, care face imposibilă expunerea uniformă la soare a tuturor culturilor. Studiile ce se desfășoară aici s-au îndreptat prioritar asupra dispunerii optime a diverselor culturi).

Singură, zona ciresilor sparge verdele prin roșul pîrguit al fructelor pe care le culeg, îmbătați de bucurie, elevii Liceului agricol.

Să culegi un cireș ! Copilăria m-a învățat să-l iubesc și să-i port amintirea nostalgică de-a lungul tuturor acestor ani, la fiecare sfîrșit de primăvară, printre tarabele încărcate de cirese din pietele Bucureștiului. Și iată-mă, deodată, într-o livadă de cireși. O adevărată livadă de cireși.

Să crești un cireș ! „Culesul e numai actul final. Bucuria se construiește în ani". Gheorghe Mladin, creatorul unui nou portaltoi pentru cultura intensivă a ciresului cunoaște prețul în muncă al fiecărei cirese. Să crești un măr ! Un spic de grîu! Un butuc de vie ! Să le crești după regulile celei mai înalte științe agricole. Și de multe ori, tu să creezi noi reguli științifice. Numai anul trecut facultatea a oferit Olteniei 300 de tone de sămînță de elită. Numai anul trecut de aici, din stațiunea didactică experimentală au plecat către lume, purtînd însemnele facultății, 400 tone de fructe și 175 de vagoane de vin. Da, aflu de la lect. dr. Ion Olteanu și lect. dr. Aurel Popa, vinul de la Banu Mărăcine este unul din putinele din lume ce au dreptul să poarte numele locului din care provin.

Părăsim Banu Mărăcine. Mașina o pornește acum spre sud, pe stînga Jiului, străbătînd șoseaua construită pe locul unor foste dune de nisip. Pentru că, de la Fîntîna Obedenaru, din Craiova încă, încep nisipurile Olteniei.

În sudul Olteniei, pe nisipuri, oamenii învățaseră de generații să cultive cîteva plante, fasolită, tutun, vită de vie, secară și să se mulțumească cu recolte modeste. Azi, aici se întind sute de hectare de livezi de piersici, la care înainte de 1955 nimeni n-ar fi îndrăznit nici măcar să viseze. Și totuși, existau cîțiva oameni care cutezau să viseze realist. Erau profesorii institutului care își propuneau valorificarea superioară a terenurilor nisipoase. În 1953 lua naștere ferma Timburești, iar în 1955 se sădeau primii piersici. Pentru aceasta, nisipurile au fost ușor modelate după o tehnologie de cultivare absolut originală, care urmărește păstrarea cantității reduse de humus din sol ; creșterea gradului de fertilitate a nisipului s-a asigurat prin îngrășăminte verzi, mărăriche Altona, lupin alb și alte leguminoase.

„Niciodată un fruct nu ni s-a părut mai frumos ca cele dintîi piersici culese de pe nisipuri", aveau să-și amintească, peste ani, prof. dr. Marius Popescu și lect. dr. Elena Voica. Așa a început ceea ce avea să schimbe fața pămîntului Olteniei de Sud. Acum, pe o mare parte a celor aproape 1000 de hectare ale Timbureștiului unduie asemenea uneiape molcome plantațiile de piersici de pe care se culeg în fiecare an 20—25 de tone/ha. Nu s-au oprit însă la piersici. Au urmat ciresul, prunul, mărul, caisul, migdalul. Numai la vița de vie au fost obținuți pînă în prezent 4000 de hibrizi. Dintre ei, conf. dr. Aurel Zăvoi are în curs de omologare, 7 ; lect. dr. Ion Godeanu a creat hibrizi de nuc ce rodesc la numai doi ani de la plantare. La porumb, recoltele medii au atins 20 de tone la hectar, la cartofi timpurii, 15—20 de tone. Profesorul Liviu Popa a cultivat, de-a lungul anilor, zeci, dintre cele mai renumite, soiuri de arahide, aceste plante atît de pretențioase. A sfîrșit prin a crea un soi nou, special pentru condițiile zonei nisipoase din sudul Olteniei, cu fructe mari, viguroase, foarte gustoase și deosebit de bogate în ulei. Arahidele românești pot concura fără emoții soiuri de veche tradiție în lume.

Oltenia de sud este astăzi o imensă grădină verde, în care spulberarea nisipurilor a rămas o poveste spusă de bătrîni și crezută numai pe jumătate de cei tineri. Și chiar dacă pe la sfîrșitul anilor '60 a apărut pe harta Olteniei de sud un nou centru de cercetare, Stațiunea centrală de cercetare și cultura plantelor pe nisipuri, nimeni nu uită că cei dintîi care au cutezat să viseze grădini și livezi pe rod au fost profesorii agronomi.

Şansa Vasluiului:

A gîndi repede, a gîndi bine!

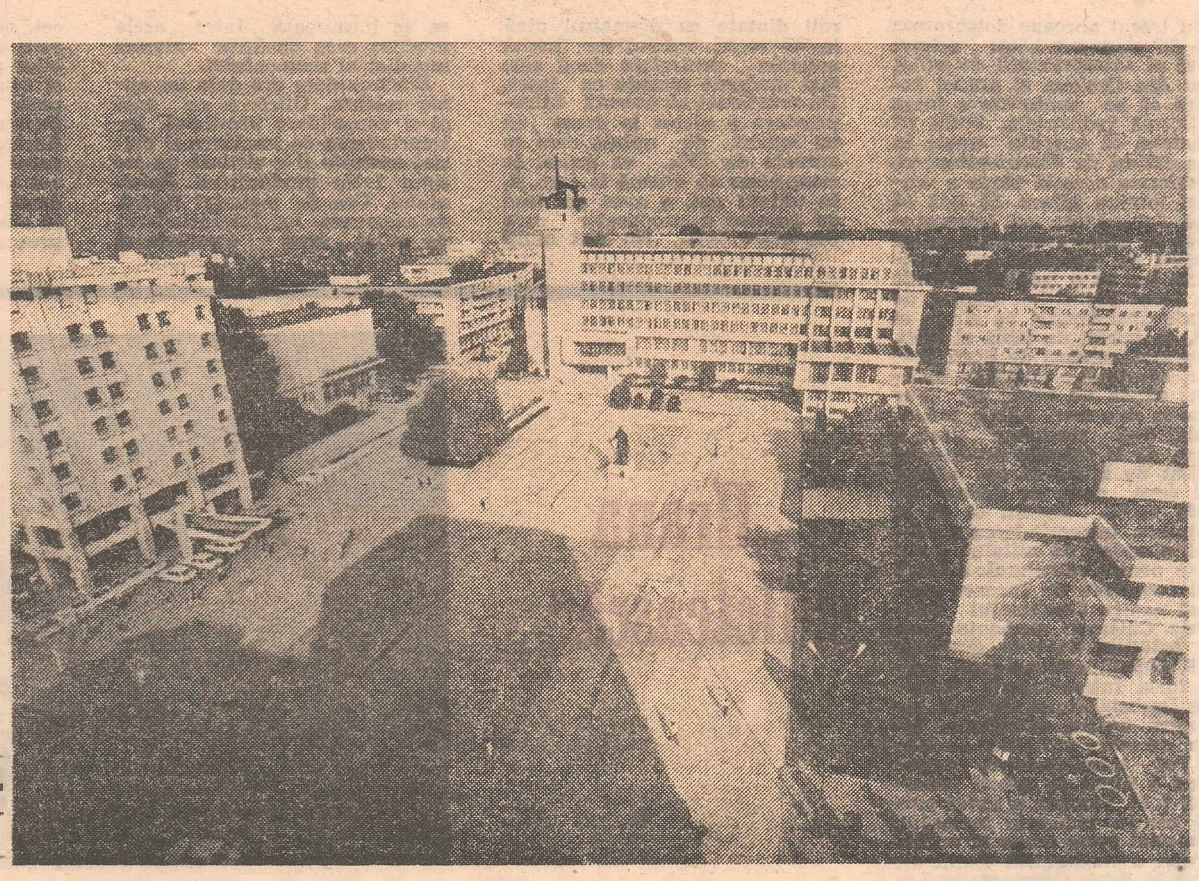

Echipa de reporteri : NICOLAE GRIGORE MĂRĂŞANU, VICTOR NIŢĂ, AURELIAN TITU DUMITRESCU, PAUL AGARICI

Acum aproape 50 de ani, adică în anul 1938, considerat anul de vîrf al economiei din România interbelică, Vasluiul avea doar 54 de muncitori. Cît de mult vor fi contribuit ei la dezvoltarea tehnică a celor cîteva mori şi a unei topitorii de cinepă, nu ştim. Firește, oamenii vor mai fi îndreptat pe ici-pe colo cîte ceva pentru ca maşinile sau utilajele, dacă nu e prea pretenţios spus, să-şi fi îmbunătăţit parametrii, să-şi fi mărit productivitatea. Dar ce puteau face, la urma urmelor, 54 de muncitori ? ! Ne-am pus această întrebare după un prelungit periplu prin cîteva din întreprinderile acestui oraş devenit o veritabilă cetate industrială. Şansa Vasluiului, ni s-a spus, a fost aceea că a devenit capitala judeţului. Acum, judeţul are două mari oraşe a căror viaţă şi activitate economică nu este cu nimic mai prejos decît cea a centrelor industriale cu o recunoscută tradiţie. Dar, după părerea noastră, un oraş se poate numi cu adevărat cetate industrială abia în clipa în care poate etala, poate dovedi că posedă o gîndire tehnică vie, capabilă să dubleze, să tripleze valoarea produselor sale. O altă şansă a Vasluiului, a fost şi este, credem noi, tinereţea întreprinderilor sale, mai toate avînd o vîrstă cuprinsă între 10–15 ani. Şi nu este vorba, desigur, de tinereţea în sine a întreprinderilor, cît mai ales a oamenilor care muncesc în aceste întreprinderi, ei înşişi foarte tineri, abia veniţi de pe băncile facultăţilor, ale şcolilor de maiştri, sau ale liceelor industriale. Sînt oameni care, după ce au văzut că la locul lor de muncă mai sînt încă multe de făcut, n-au piegetat să întoarcă realitatea pe toate feţele, şi, tineri fiind, dornici de afirmare, dornici să arate întregii lumi ceea ce ştiu, muncitorii, maiştrii şi inginerii mai tuturor tinerelor întreprinderi vasluiene au dat măsura exactă a pregătirii lor profesionale. Adică au adăugat riguroaselor tehnologii de fabricaţie un plus economic, strict valoric, de cea mai înaltă competitivitate : gîndirea tehnică originală. O investiţie al cărei prim suport este tinereţea, apoi pasiunea şi, nu în ultimul rînd, conştiinţa muncitorească, acel ceva ce se naşte numai şi numai din tradiţie. Dar, la Vaslui, ca de altfel mai în toate noile întreprinderi ale judeţului, tradiţia nu se măsoară în ani, ci în numărul şi valoarea soluţiilor tehnice cu ajutorul cărora sînt depăşite acele momente dificile, atît de specifice începutului de drum. Articolele de mai jos sînt, din punctul nostru de vedere, ilustrarea cît mai exactă a acestei afirmaţii, întrutotul egală cu vechiul proverb potrivit căruia valoarea nu aşteaptă numărul anilor.

Motorul care nu se vede

Întreprinderea noastră, zice omul de lîngă mine, a luat fiinţă în 1978, cînd cei mai bătrîni eram noi, conducerea. Eu aveam 31 de ani, iar ceilalţi colegi, vorbesc tot de ingineri, nu se lăudau nici ei cu mai mult. Forţa cea mare o formau însă cei 700 de absolvenţi de liceu ! Ei erau muncitorii, cu ei am început fabrica !

Întreprinderea de aparate de măsură şi control Vaslui, unde ne aflăm, începuse să se manifeste, deci, pe un teren, cum s-ar spune, gol ! Asta dacă ne referim la o anume tradiţie muncitorească. Dar lipsa tradiţiei nu i-a împiedicat pe tinerii ingineri de atunci, pe absolvenţii de liceu care au format de la început nucleul de bază de muncitori, să se angajeze cu un curaj demn de invidiat de a forma o adevărată cetate a gîndirii tehnice.

Noi facem, zice acelaşi inginer, Viorel Rotariu, două milioane de aparate pe an. Dacă la un astfel de aparat eliminăm numai un şurub, printr-o gîndire mai economică, firește, înseamnă că am economisit două milioane de şuruburi. Dacă gîndul meu e mai curajos, amplitudinea lui e mai mare, pot să fac atunci o maşină nouă, să îmbunătăţesc o tehnologie şi fructul gîndului meu e mult mai mare. Exemplul ăsta, banal poate la prima analiză, îl dau mai tuturor stagiarilor care vin la I.A.M.C. Ei rămîn oarecum contrariaţi, iar eu le spun că pe linie de creaţie tehnică la noi se pot face mult mai multe lucruri decît în altă parte, tocmai prin caracterul producţiei : de mare serie, cum şi datorită faptului că eficienţa unei invenţii, raţionalizări etc. se poate vedea imediat, fiindcă noul se poate aplica imediat.

Doina Leahu este o tînără ingineră. A terminat facultatea de mecanică la Iaşi şi din 1978 lucrează aici. Ca şi alţi tineri ingineri a fost de la început bîntuită de idei frumoase, idei care să nu lase să îngheţe lucrurile, tehnologiile, ci să împingă acea stare de fapt a momentului mereu înainte. Împreună cu un alt tînăr inginer, Nicolae Enache şi cu muncitorul Ştefan Straciug au luat în analiză un **loc îngust** : cîteva strunguri, fiindcă acolo se cam strangula fluxul, se zăgăzuia, spus altfel, efortul întregului colectiv. Aici, la strungurile automate se prelucrau cîteva piese : ei, în limbajul lor tehnic, le spun antretoaze, pinioane, axe-sectoare şi, treaba lor cum vor să le mai numească. Înainte se fabricau două astfel de piese pe minut. Nu se putea ţine pasul cu alte locuri de producţie, unde oamenii produceau mai multe piese componente ale aceluiaşi produs. Au luat strungurile în primire, le-au „cercetat" pe toate feţele, le-au „gîndit" şi „regîndit". Au ajuns la concluzia că dacă ar folosi nişte came, pensete şi cuţite armate ar putea să determine maşinile să se **grăbească**. Le-au „redotat" cu dispozitivele gîndite de ei şi în loc de două piese pe minut au reuşit să prelucreze, atenţie, 10 (zece !). Cineva de lîngă mine zîmbeşte cu subtilitate. Ia un creion şi încearcă să facă o socoteală cu ajutorul unui calculator cît o foiţă de hîrtie. Ajunge la o cifră spectaculoasă, pe care eu renunţ s-o mai reţin. Mă gîndesc la cei trei tineri. la frumuseţea reuşitei lor şi merg mai departe.

— Activitatea de creaţie tehnică, se străduieşte inginerul Mircea Pricop să mă capaciteze mai departe în materie, se desfăşoară pe multiple planuri, dar cea mai importantă rămîne creaţia de la fiecare loc de muncă. La nivel uzinal fiecare om poate participa la această delicată competiţie de a redimensiona o stare de fapt : de a face, prin puterea gîndului şi nu numai a braţelor, ca o maşină să producă mai mult, mai bine, de a cuceri domenii tehnice necunoscute. Starea asta de gîndire, de creativitate devine, astfel, o forţă de nebănuit care asigură mersul înainte al întreprinderii.

Eu solicit iar exemple şi, de data aceasta reţin alte nume : Marian Bărbieru şi Danu Florin, ingineri, Dumitru Apetrei şi Vasile Topală, muncitori. Rodul gîndurilor lor, adică al multor zile, al multor nopţi nedormite, s-a numit în final : maşină de roluit elemente elastice. Vă spune şi dumneavoastră, stimaţi cititori, ce ne spune şi nouă, adică mai nimic dacă n-am adăuga faptul că maşina acestor tineri, automată, prelucrează de două ori mai multe piese decît alte maşini asemănătoare fabricate mai în urmă, dar, iar să reţinem, cu o reducere de materie primă de 15 la sută la fiecare piesă, cu menţiunea, mai zic cei ce ne înconjoară, că materialul din care se fac aceste piese se importă. Maşina lor e de un an în funcţiune ; l-am văzut pe Sedon Pascaru lucrînd la ea, realizînd o productivitate a muncii de două ori mai mare. Iar cei ce gîndesc, nu cel ce gîndeşte singur, vorba poetului, se pregătesc acum să multiplice acest prototip şi pentru alte tipodimensiuni.

Nu mai avem nevoie de alte exemple. Sînt atît de multe, încît dacă am stărui în consemnarea lor am banaliza o idee valoroasă în conţinut. Şi, rămînînd la **idee**, e bine şi să **corectezi** idei, îmi spune inginerul Mircea Pricop, dar e mult mai bine să **concretizezi** idei. Paşii care te poartă înainte sînt, astfel, mai mari şi mai repezi. Această bogăţie de gînduri creatoare din faza uzinală, la care pot participa toţi membrii unei uzine, e atît de mare, de puternică, spune interlocutorul meu, încît n-o putem măsura, cuantifica permanent. Ea devine o stare de spirit şi forţa ei o simţim din spate asemenea unui motor care nu se vede.

Foaţa propulsoare a motorului care nu se vede ?

Tradusă practic aici, la I.A.M.C. Vaslui, sună astfel : planul din 1982 al întreprinderii se realizează astăzi, în 1987, în jumătate de an, constant, se depăşeşte chiar. Oamenii sînt tineri, vîrsta medie nu sare peste 24 de ani, dar sînt maturi în gîndire ; ataşaţi de cetatea lor, uzina, care e şi o cetate de spirit, sînt aşezaţi în **matcă**, după propria lor expresie, şi au descoperit în ei două mari izvoare de forţă şi frumuseţe : puterea gîndului şi dragostea pentru tot ceea ce fac.

Sigur, mai avem multe de făcut, spuneau ei.

Sigur, aşa este, adăugăm noi. dar motorul care nu se vede împinge frumos şi puternic corabia înainte !

A fi înseamnă a produce!

În luna septembrie a acestui an, **Combinatul de fire sintetice** din Vaslui va împlini vîrsta de 10 ani de la începerea lucrărilor de construcţie. De produs fire sintetice, a început să producă abia în 1977, pentru ca în 1981 să atingă parametrii proiectaţi. Cel ce ne oferă aceste prime amănunte este inginerul chimist **Dorin Banciu**, directorul tehnic al întreprinderii, un ardelean care se simte foarte bine la Vaslui, pentru că, după cum afirmă, pentru el este mai important locul în care munceşte decît oraşul în care trăieşte. Ceea ce-l miră este faptul că ne hotărîm totuşi să scriem despre C.F.S. „Mă mir, zice, pentru că, pînă în clipa de faţă, ne aflăm sub plan, adică n-am realizat decît 96 la sută. E mult, e puţin, ne întreabă interlocutorul nostru. Şi tot el răspunde : eu zic că e mult în condiţiile în care, din diverse motive, am primit doar 77 la sută din materia primă a necesară fabricării firelor sintetice de poliester, specialitatea noastră".

În fond, problema chiar aceasta e : cum de-a fost realizat planul în proporţie de 96 la sută, cînd materia primă a reprezentat doar 77 la sută din necesar ? „Nu vreau să intru în amănunte tehnico-economice ca să explic cele două cifre, dar — precizează Dorin Banciu — aş spune că una din explicaţii stă în a adăuga produselor noastre o nouă valoare, cea rezultată din gîndirea tehnică a oamenilor noştri. Poate că în alte locuri ideea că fiecare inginer trebuie să propună în fiecare an o nouă soluţie tehnică este doar o lozincă. La noi, o spun cu toată certitudinea, este un fapt real. Firește, nu toate soluţiile sînt viabile, sau nu se pot aplica imediat, dar oamenii noştri gîndesc".

Şi, din acest moment, carnetul de note a început să se umple de zeci şi zeci de amănunte. Pentru valorificarea superioară a materiei prime, a granulelor poliesterice produse la C.F.S. Cîmpulung-Muscel, au fost luate mai multe măsuri, între care cea numită vopsirea în masă a firelor este nu numai o tehnologie proprie colectivului vasluian, dar şi o realizare de proporţii. Dacă în primii ani firele erau, în totalitate, doar albe, astăzi după o cercetare care a durat trei ani şi la care au colaborat şi specialiştii de la Săvineşti, inclusiv inginerii atelierului de cercetare din C.F.S., Teodorina Ciobanu, Lucia Agapie, Nicolae Barbu şi interlocutorul nostru, inginerul Dorin Banciu, care ţine să adauge că, prin această tehnologie, firele, vopsite în zeci de nuanţe, îşi sporesc valoarea cu peste 30 la sută. O altă valorificare superioară a materiei prime poate fi considerată şi cea a diversificării sortimentelor, accentuîndu-se două elemente : gradul înalt de prelucrabilitate şi o cît mai mare finețe pe filament. Firește, pentru atingerea acestor două urgente şi stringente deziderate, au fost mobilizaţi cam toţi tehnicienii şi inginerii din întreprindere. În clipa de faţă C.F.S.-Vaslui produce cam 20 de noi sortimente. Salturi spectaculoase, valoric vorbind, au fost realizate prin valorificarea subproduselor, a aşa-ziselor deşeuri. Un kilogram de aşa-zise deşeuri avea o valoare de numai 4,50 lei. Acelaşi kilogram a ajuns la 76 de lei. Cum ? Foarte simplu : au fost adaptate nişte maşini pentru fabricarea unui anume tip de sfoară foarte mult solicitată la legarea baloţilor de furaje în cîmp, înlocuindu-se astfel sîrma cu care erau legaţi baloţii. Tot în acest domeniu, al recuperării subproduselor, a fost obţinută cu ajutorul unor războaie adaptate, un înlocuitor, al pînzei de tip hesian, acea pînză vegetală de tip iută, pentru saci. Foarte simplu, am spus, dar de-adevăratelea cît de simplu a fost, o pot spune doar inginerii Dumitru Vultur, Monica Dimitriu, Maria Cozma, Paul Chiriţescu, Nicolae Aghiţoaie, Marius Boicu, sau maiştrii Alexandru Iacob

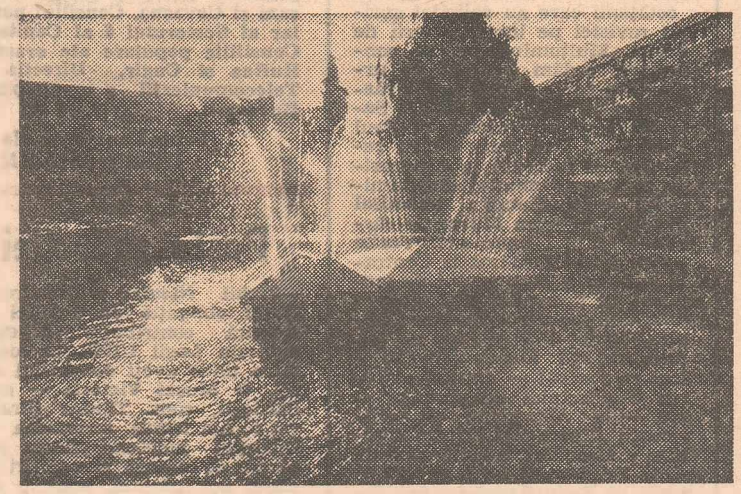

Din cenușăreasă, crăiască

În 1987, la 8 ani de la înființarea Întreprinderii de materiale izolatoare Vaslui, a apărut prima invenție brevetată, a lui Sorin Balanișcu, cu titulatura: „Arzător de combustibil lichid pentru camere de combustie la depozitul de polimerizare". A creat un înlocuitor a unei mașini din import, care nu mai funcționa pe combustibilul prescris. Din 1980 și pînă astăzi, inginerii, maiștrii și tehnicienii din întreprindere au realizat 18 invenții și inovații. Între 1960 — 1987, producția marfă a crescut de peste 4 ori și conducerea întreprinderii consideră că invențiile și inovațiile au influențat în procent de 25 la sută. Cea mai importantă invenție a fost brevetată în 1986 și este semnată de Nicolae Pascu (un inginer de 38 de ani, care împreună cu tovarășii săi de muncă și răspundere au dat o altă soartă întreprinderii). „Instalația de fibrilizare a topiturilor de silicați" se aplică aici și este în curs de aplicare și la Șimleul Silvaniei. Aduce peste 2 miloane de lei beneficiu postcalculat pe ore de funcționare, pe o linie de fabricație.

Între aceste două etape, s-a produs, fără nici o exagerare, un miracol. Am încercat să-l explic, să-l argumentez. Am realizat o masă rotundă la care au participat Gică Horhotă, instalator la secția mecano-energetică, Dorin Rădeanu, șef de echipă la automatiști, Aurel Daraban, subinginer la secția mecanică, Elena Loghin, inginer, toți oameni pînă în 35 de ani.

A doua sursă de informații, după vizitarea fabricii, ocazie cu care am aflat că întreprinderea este particularizată prin prezența în cadrul ei a unui laborator de cercetări înființat în 1984, a unui atelier de proiectări și tehnologii de utilaje, înființat în 1985, și a unui atelier de produse noi și prototipuri, înființat chiar în acest an, a fost dialogul pe care l-am avut cu Nicolae Pascu. Am aflat acest scurt istoric al întreprinderii: a fost înființată în 1970, fiind chiar prima întreprindere din acest județ. Ani de zile nu a devenit rentabilă. Fluctuația de personal a fost foarte mare (și din cauză că multe dintre lucrări, nefiind automatizate și mecanizate, necesitau un mare efort), întreprinderea devenise o problemă atît de mare pentru economia județului, încît se punea în discuție reprofilarea ei.

În 1980, Nicolae Pascu era inginer pe un șantier al Trustului de instalații și montaj Iași, pe aceeași platformă industrială, și nici nu își punea problema să lucreze în întreprindere sau să se stabilească în Vaslui. În foarte scurt timp, însă, s-a hotărît ca el să conducă întreprinderea, aceasta constituind ultima încercare de a se obține ceva din cenușăreasa industriei vasluiene. Specialitatea lui Nicolae Pascu, de automatist, era avantajoasă pentru că întreprinderea nu funcționa cu toate mașinile, și Constantin Răileanu. Și lista soluțiilor tehnice este departe de-a fi epuizată. La loc de cinste se înscrie tehnologia, gîndită și pusă la punct aici, la C.F.S.—Vaslui, de fabricare a formatelor de carton pe care se înfășoară firele sintetice. N-ar fi mare lucru, ar putea zice cineva, dar numai aici, la Vaslui se consumă anual 3 milioane de asemenea suporți care erau aduși din import la un preț de 15 lei valută. Ei bine, prețul la care se fabrică acești suporți din carton a scăzut la numai 6 lei. Revenind la recuperarea subproduselor, se cuvine să menționăm o altă tehnologie, aceea a compactării subproduselor pentru obținerea unei paste injectabile din care se fabrică numeroase subansamble apte să înlocuiască anumite piese de metal. Introducerea în circuit, prin această pastă, a fostelor subproduse a dus la obținerea unei materii prime cu un preț de cost de 27 de lei kilogramul. Dar cînd este vorba de mii și mii de kilograme care altădată se aruncau, sau se vindeau la un preț derizoriu, socoteala este, orice s-ar spune, alta.

Dar să punem deocamdată punct acestor doar cîteva din soluțiile tehnice gîndite și aplicate la C.F.S.-Vaslui. Nu de altceva, dar despre tot, despre absolut tot ceea ce au făcut tinerii cercetători și specialiști de aici, ar trebui, după cum ne-a mărturisit inginerul Dorin Banciu, să vorbim o zi întreagă și tot nu am termina. Dar cum de s-au născut aici, într-o întreprindere foarte tînără și, cum se zice, fără tradiție, această atît de largă paletă de soluții tehnice? Răspunsul a fost mult mai scurt decît mă așteptam: „Tocmai că sîntem foarte tineri. A fi tînăr înseamnă a îndrăzni, a dori să faci ceva deosebit. Apoi, să nu uităm, șansa întreprinderii noastre este tocmai faptul că e foarte tînără, deci dotată cu utilaje de ultimă oră, competitive. Cam asta ar fi aproape totul".

Da, cam asta ar fi aproape totul, dar acest tot ne convinge că a gîndi înseamnă, iată, a depăși dificultățile cu care, din diverse motive, se confruntă o întreprindere. A gîndi înseamnă, firește, a exista, dar a și produce. A produce cu eficiență mereu sporită.

nu era un om care să țină liniile tehnologice în mînă. Autoritatea inițiativei a fost prima invenție brevetată de el, în 1981. A păstrat oamenii, deși avea posibilitatea să facă mari mișcări de personal, care, după părerea unora chiar se impuneau, spunîndu-și că, dacă au rămas cei care au rămas, asta înseamnă că fiecare dintre ei are un caracter tenace și că nimeni dintre cei rămași nu dorește decît ceea ce își dorește și el: punerea pe picioare a întreprinderii. Curînd s-a ajuns ca întreprinderea să aibă un sector mecano-energetic bun. Inginerii și-au procurat de la diferite facultăți studii despre produsele complexe pe care trebuia să le obțină.

În luna aceasta va avea loc la Vaslui un simpozion național „Izolații termice, fonice și hidrofuge, prezent și perspectivă", care se va deschide cu două referate ale specialiștilor din întreprinderea care, acum, s-a format ca unitate industrială puternică, și-a creat un profil distinct și și-a schimbat mult structura forței de muncă; nu a schimbat numai anumiți muncitori, a policalificat pe cei mai mulți. A crescut astfel gradul de specializare pe tehnologii. Se pleacă de la convingerea că fiecare tehnologie trebuie perfectată, dar pornind de la cerințele produsului. Apare deci nevoia de a discuta cu foarte mulți specialiști din diverse domenii pentru ameliorarea calității produselor la nivelul celor din alte țări și pentru obținerea prin tehnologii create aici de performanțe comparabile cu oricare altele.

După ce numai, cu 9 ani în urmă, producea și cărămizi al căror preț de cost era mai mic decît transportul materiei prime, această întreprindere cu foc continuu a atins într-un timp record un nivel record de automatizare a proceselor de producție, cu 8 tehnologii diferite care au impus prezența multor specialități inginerești. Sînt ingineri de la toate facultățile politehnicii. Diversificarea este benefică pentru că astfel au posibilitatea de a face discuții interdisciplinare, de a găsi soluții în comun.

Dacă, înainte, serviciul personal al întreprinderii umbla pretutindeni după oameni, acum există o comisie care testează pe cei care își depun cererea de angajare, chiar dacă au categoria a VI-a în meseria lor. Nu sînt primiți în colectivul de oameni ai muncii de aici decît cei care primesc calificativele **bun și foarte bun.** Cu 8 ani în urmă erau muncitori care nu interveneau prompt la avarii, care improvizau reparațiile în ideea să funcționeze mașinile doar cît muncesc ei, în timpul unui schimb. Au fost chiar cazuri în care, dacă aveau o treabă de cîteva zile, defectau mașinile și, neavînd cine să le repare imediat, puteau să plece în perioada în care doreau să facă asta.

S-a pus accentul pe brevetarea și utilizarea invențiilor care sînt reclamate cu insistență de procesul de producție. Întreprinderea are 6 secții. La transportul unor materiale dintr-o secție în alta se folosea un ascensor care provoca foarte multe dificultăți, cele mai greu suportabile fiind cele legate de blocarea căilor de acces. S-a adoptat un sistem nou de transport, complet automatizat, cu comanda făcută de la distanță. Părțile componente ale sistemului au fost executate de Elena Loghin, pe atunci inginer stagiar, iar tehnologia, de subinginerul Constantin Iordăchioaia. Acesta este unul din numeroasele exemple de invenții reclamate de producție. Se derulează, anual, între 10—14 teme de tehnică de mare eficiență, unele dintre ele fiind aplicabile și altor unități. În 1986, au fost 14 teme care au înglobat 13 invenții și propuneri de invenții și 7 inovații.

Peste 70% din personal este constituit din absolvenți de liceu. Muncitori necalificați sînt numai unii dintre cei care lucrează la încărcări-descărcări.

Tablourile de automatizare necesare producției sînt realizate tot în întreprindere. Numai accidental poate fi găsit personal lîngă pupitrul de comandă, pentru că pupitrele sînt toate cu autoreglare.

Asimilările trec mai întîi printr-un plan tehnic, unde sînt analizate sub toate aspectele, etapă de etapă. La analiză iau parte cadrele tinere inginerești și muncitori cu multă experiență, care vor lucra cu instalațiile și utilajele respective. În fiecare săptămînă, în cadru organizat, sînt discutate fiecare temă și fiecare lucrare.

În 1970, întreprinderea a fost înființată spre a furniza pentru județ și pentru o parte din țară izolațiile necesare în construcție. Producția întreprinderii s-a diversificat continuu, numai pentru numirea produselor obținute fiind necesare pagini întregi. Ritmul este accelerat și s-a ajuns ca un produs auxiliar, făcut pentru prima dată la I.M.I. Vaslui, este uneori de o calitate superioară celor de același fel obținute în țară și chiar în străinătate. Gîndirea tehnică muncitorească urmărește eficiența totală a producției care, în conștiința oamenilor întreprinderii, este egală cu eficiența produsului pentru întreprinderea care îl lucrează plus eficiența beneficiarului.

Ceea ce mi s-a părut deja o mentalitate este afirmația pe care a făcut-o directorul întreprinderii, inginerul Nicolae Pascu, cînd mi-a vorbit despre primele măsuri luate la numirea sa în funcție: brevetarea inițiativelor ca fiind cea mai mare, cea mai rentabilă și trainică invenție.

Cîntec pentru orașul Huși...

O familie de țărani a venit la oraș... Nicăilina Bălmar, țărancă din Duda Epureni își spune numele strigînd! S-a învățat așa poate de la cîmp cînd se împotrivea vîntului. Acum este PENSIONARĂ! A fost șefa unei echipe la C.A.P. A venit la Huși, metropola lor, și umblă cu bărbatul ei, Culae, țăranul, pensionar ca și ea. Asfaltul orașului, torid, e moale, nu la fel ca pămîntul reavăn peste care au fost „stăpîni" cît o nuntă de argint...

Orașul e lung, orașul e înalt, vechiul oraș, e nou. S-ar fi putut simți stingheri, dar mîndria lor de muncitori, de cîmpeneni, îi face să-și ascundă sfiala.

O familie de țărani români, el și ea, au venit la oraș. Au cumpărat două becuri și o bandă de magnetofon. Care cîntec le-o plăcea mai mult să-l asculte seara, cînd citesc, la lumina becului, ziarul?

În numărul viitor:

Dialog despre puterea locală

La apropiata încheiere a mandatului electoral, cinci deputați din Vaslui încearcă un bilanț al împlinirilor din circumscripțiile lor, al răspunderilor cu care au fost investiți, sintetizînd astfel experiența în conlucrarea permanentă dintre alegători și aleși, în realizarea platformei electorale a FDUS ca o caracteristică a democrației noastre socialiste.

● Sesizări, propuneri, soluţii — un dialog fructuos între cetăţeni şi autorităţi ●

Scrisoare necomentată

Sărut — mina!

Ultima zi de şcoală, ultimele ore, ultimele clipe împreună, aici, în clasa noastră, a IV-a A. Ne întoarcem cu gîndul, fără să vrem, la ziua aceea, cu patru ani în urmă, cînd timizi, curioşi, nişte pitici, am trecut, unii temători, alţii, veseli, pragul şcolii. Ghiozdanele, mai mari decît noi, duceau în ele doar jocurile copilăriei, parfumul parcurilor, soarele mării. Treptat, an de an, lună de lună, oră de oră, am strîns în el bastonaşe, liniuţe, cifre, propoziţii, socoteli, hărţi, probleme, compuneri, exerciţii şi dragoste. Dragoste pentru fiinţa care se consumă toată viaţa ca o lumină, luminîndu-ne pe noi. Cuvintele sînt uneori prea puţine pentru a cuprinde sentimente şi gînduri, şi acum, emoţionaţi, ne este cu atît mai greu să vă spunem tot ce simţim.

Am fost şi buni, am fost şi răi, am fost şi veseli şi mai trişti, am fost cuminţi şi... neascultători, am fost şi sîntem noi, elevii dumneavoastră, cu greşelile noastre multe, dar cu inimile şi mintea deschisă spre dumneavoastră. Aţi strîns mii de gînduri de copil într-un suflet, 80 de mîini în două, 40 de inimi într-una. În primul an de şcoală, mi-aţi spus : „Măi, ai să vezi tu ce om o să fac din tine". Şi dacă astăzi,la capătul celor patru ani de şcoală, nimic nu mi se pare prea greu, este datorită dumneavoastră. Pentru tot, vă mulţumesc.

Pentru tot ce faceţi pentru noi,
Răspunzînd la orice întrebare,
Vă dăm astăzi gîndul înapoi.
Sărut-mina mamă-nvăţătoare !

elev Apostol A. Turbatu
Şcoala generală nr. 45
Bucureşti

■ Combaterea fenomenului de condens în apartamentele construite din prefabricate de beton face obiectul unor febrile preocupări, de cîţiva ani încoace. Preocupări concretizate în diverse soluţii şi materiale termo şi hidroizolante, printre care se numără şi **modilitul** — produs realizat de specialiştii Întreprinderii judeţene de prestări servicii şi producţie Giurgiu. Aşa cum ne relatează colegul nostru **Gheorghe Ţăpîrdea**, redactor la ziarul „Steagul roşu" din Giurgiu, modilitul avea să dobîndească în scurtă vreme statut de „vedetă" între cele 270 de produse ale întreprinderii. Care sînt principalele lui caracteristici ? Înlocuind nisipul în compoziţia mortarului pentru tencuieli, noul material de construcţie conferă stratului aplicat pe placa de beton proprietăţi cu adevărat miraculoase, în sensul că încălzeşte betonul, face imposibilă apariţia fenomenului de condens, a igrasiei ş.a.

Din start trebuiau depăşite două obstacole : organizarea producţiei şi caracterul deficitar al solventului, numit wite-spirt. Să reţinem că echipa de specialişti compusă din Constantin Dogaru, Maria Ioaniţescu, Aurica Coman şi Silviu Zamfir, au reuşit o performanţă tehnologică salutară, înlocuind pierderile de solvent prin evaporare. Mai mult chiar, au găsit un înlocuitor al wite-spirt-lui : petrol lampant în amestec cu benzen şi toluen. Să mai reţinem că întreprinderea giurgiuveană produce (în prezent) mari cantităţi de modilit, asigurînd astfel solicitările unor beneficiari din toată ţara.

■ Primim de la **Procuratura generală a R.S.R.** : Vă comunicăm că la memoriul lui Constantin Moşinoiu din Bacău (str. Narciselor, bl. 11, sc. B, ap. 52, judeţul Bacău), s-a declarat recurs împotriva sentinţei civile nr. 4143/1986 a Judecătoriei Bacău şi a sentinţei civile nr. 809/1986 a Tribunalului judeţean Bacău. Recursul extraordinar, împreună cu dosarul cauzei (nr. 5 199/1986 al Judecătoriei Bacău, la care se află ataşat dosarul nr. 1 578/1986 al Tribunalului judeţean Bacău), s-a trimis Tribunalului Suprem, spre judecare, cu adresa noastră nr. 74475/21893/1987.

■ Un grup de specialişti bucureşteni compus din cercetătoarea Tamara Păunescu, dr. Dumitru Dumitrescu, coordonator al Clinicii veterinare Bucureşti, dr. Ruxandra Nicolescu, dr. Nicolae Vîlceanu, inspector şef, ne solicită să intervenim pe lîngă factorii de resort pentru aprobarea unui spaţiu strict necesar înfiinţării unei staţii pilot, în vederea preparării unor medicamente apifitoterapice, la Clinica veterinară Bucureşti. Produsele apifitoterapice — medicamente româneşti originale,destinate sectorului animalier — sînt brevetate de către OSIM, ele fiind experimentate pe baza unei metodologii aprobate de M.A.I.A. şi M.I.Ch. După o experimentare îndelungată, desfăşurată pe parcursul a 8 (opt) ani, noile produse de uz veterinar şi-au dovedit pe deplin eficacitatea.

Sprijinim cu justificat temei acest demers venit în sprijinul zootehniei, în general, şi al scăderii morbidităţii animalelor, în special.

■ Primim un răspuns prompt de la conducerea **Şcolii generale nr. 195 Bucureşti**, la o sesizare apărută într-un număr trecut al revistei noastre : Vă informăm că în şedinţa din 19 iunie 1987, biroul executiv al consiliului de conducere al şcolii, analizînd comportarea tovarăşului Iulian Georoc şi — ţinînd seama de faptul că în cei 2 ani de cînd este om al muncii la unitatea noastră nu a avut abateri disciplinare — a hotărît sancţionarea acestuia cu mustrare. Totodată, cazul inserat în coloanele revistei a fost dezbătut cu toţi oamenii muncii de la unitatea noastră şcolară şi s-au luat măsurile corespunzătoare pentru a exclude posibilitatea repetării în viitor a unor situaţii de genul celei semnalate. Vă mulţumim pentru conlucrare !

■ Iată cîteva răspunsuri de ultimă oră pentru aceia care s-au adresat redacţiei în vederea soluţionării situaţiei lor locative : analizînd situaţia Mariei Abraham de la I.J.T.L. Bacău, **Consiliul popular al judeţului Bacău** i-a repartizat petentei un apartament proprietate de stat ; **Consiliul popular municipal Bistriţa** venind în sprijinul lui Attila Csanyi care solicită un apartament cu două camere, i-a asigurat un asemenea apartament în strada Brîndu şei din municipiul bistriţean.

■ Mă numesc **Gheorghe Giubeca** şi sînt om al muncii în cadrul URCMCT **Motru (judeţul Gorj)**. De ce vă scriu ? De nenumărate ori, din retribuţia lunară mi s-a reţinut atît mie cît şi colegilor mei suma de 10 lei pentru un „program sportiv". În fond, nu este vorba de insignifianta sumă de 10 lei, ci de faptul că procedeul nu este deloc corect !"

■ „Sînt **Nicolae Constantin din Bucureşti** (str. Avîntului nr. 29, sectorul 1) şi vă scriu în numele mai multor cetăţeni, locuitori ai străzii amintite. De ce vă scriu ? Pentru că ne-am adresat în mai multe rînduri forurilor în drept, capabile să rezolve problema noastră, dar ea a rămas totuşi în suspensie. E vorba de rezolvarea problemei apei, a canalizării şi a pavajului străzii „Avîntul". Toată munca pe care ar necesita-o aceste lucrări ar dura circa o lună, dar demersurile noastre durează de exact... 5 (cinci) ani !"

■ De la **Ministerul Turismului** primim răspuns la scrisoarea lui Mihăilă Damian din Bucureşti : Dosarul dv. de pensionare se află la Circumscripţia 4 Miliţie din Capitală, pentru cercetarea legalităţii deciziei de pensionare în condiţiile cazului respectiv şi a semnăturii de pe formularul tipizat. În funcţie de soluţia ce se va da, Centrul de perfecţionare a cadrelor îşi va reconsidera decizia de desfacere a contractului de muncă.

■ De la **Procuratura Municipiului Bucureşti** primim răspuns pentru Mihai Petre din comuna Dărăşti (Sectorul Agricol Ilfov): Sus-numitul a fost invitat la Procuratura locală a Sectorului Agricol Ilfov, unde i s-au dat îndrumările necesare privind modul de a acţiona în rezolvarea conflictului pe care îl are cu vecinul său, Ion Petrescu.

La aceeaşi unitate de procuratură a fost chemat şi Ion Petrescu, căruia i s-a pus în vedere să adopte o atitudine de bună vecinătate faţă de Mihai Petre.

■ Inginerul silvic **Ionel Pop**, de la **Inspectoratul silvic judeţean Satu Mare** ne relata că atît IELIF Satu Mare cît şi OCOT Satu Mare au trecut la efectuarea unor însemnate lucrări de amenajare a ravenelor, bălţilor şi sărăturilor, precum şi altor categorii de terenuri degradate. De asemenea, că în unele comune din Ţara Oaşului, precum Tirşolţ, Călineşti-Oaş, Batarci, Cămărzana şi altele din Ţara Codrului — Cuţa, Stîna, Homoroade, Socond, Hodod, mai există circa 5 000 ha de teren puternic erodat, cu rîpe şi hîrtoape, ori prezentînd serioase alunecări de teren. Aceste categorii de teren urmează a fi reintegrate circuitului silvic. Ne dăm limpede seama că finalizarea acestor lucrări ar fi un bun cîştigat nu numai pentru judeţul ardelean, ci şi pentru întreaga economie.

■ Lucrarea de plantat puieţi forestieri se execută de regulă manual şi necesită un volum mare de muncă fizică. Tehnica este destul de învechită şi multă vreme s-a socotit că mecanizarea nu are aplicabilitate în domeniu. Aflăm însă că O.S.I.M. ar fi brevetat o MAŞINĂ DE REPICAT PUIEŢI SILVICI, aparţinînd inginerului silvic **Ştefan Năstase din Babadag** (str. Dacia nr. 20, judeţul Tulcea). Din materialul documentar pe care acesta ni-l trimite la redacţie (inclusiv fotografii) despre noua maşină de repicat puieţi silvici, maşină testată în prezenţa unui grup de ingineri silvici, mecanici, electromecanici, tehnicieni şi muncitori, care semnează de altfel procesul verbal de bună funcţionare, rezultă cît se poate de clar cîteva calităţi care o apropie de maşinile similare din import : productivitate ridicată, consum redus de energie, calitatea lucrărilor executate este excelentă atît din punctul de vedere al adîncimii, cît şi al dispunerii puieţilor pe rînduri. Să sperăm că după o testare la o unitate de profil, maşina de repicat puieţi, aparţinînd inginerului Ştefan Năstase din Babadag, să treacă cu brio examenele concrete !

■ **Consiliul popular al municipiului Tg. Jiu** răspunde, prin intermediul revistei, lui Alexandru Ioana : Pentru ca în viitor să se elimine neajunsurile semnalate, privind locul unde îşi desfăşoară activitatea fiecare dintre casierii aparţinînd Administraţiei pieţelor din municipiul nostru, s-a stabilit ca pe viitor să se facă programarea judicioasă a acestora, iar în egală măsură să se facă un control periodic în teritoriul lor de activitate.

În legătură cu faptul că administratorul pieţei, Ionici Lazăr, nu respectă programul de lucru, s-a constatat că există un program de lucru al său şi al contabilului administraţiei, alternînd în funcţie de necesităţi, cunoscîndu-se faptul că activitatea în pieţe durează de regulă mai mult de 12 ore. Totodată — reţinînd cele sesizate — s-a atras în mod serios atenţia administratorului pieţei ca la aplicarea sancţiunilor să se respecte cu stricteţe prevederile legale.

■ La redacţie au sosit cu poşta de ultimă oră cîteva soluţionări favorabile ale unor probleme profesionale — încadrare şi reîncadrare în muncă — pentru cetăţenii care au solicitat sprijin revistei pe lîngă factorii de resort. Mulţumind pentru conlucrare, redăm în cele ce urmează o parte dintre aceste răspunsuri pozitive. **D.P.M.O.S. Satu Mare** ne înştiinţează că Paul Florimond Dobreanu a fost repartizat şi lucrează la AntreprIza construcţii-montaj din municipiul de pe Someş ; **Consiliul popular judeţean Mureş** ne răspunde că la 1 iunie a.c. Vasile Bălan a fost încadrat la Centrala termică a Institutului de medicină şi farmacie Tg. Mureş ; **Consiliul popular orăşenesc Cîmpina** (judeţul Prahova) ne informează că Eugen Nicolae a fost reîncadrat — după desfacerea contractului de muncă — n.n. — la Antrepriza de construcţii „Energopetrol" din Cîmpina ; **Consiliul popular municipal Tg. Neamţ** ne încunoştiinţează că Radu Agache a fost încadrat în muncă la Cooperativa meşteşugărească „Avîntul" Roznov (judeţul Neamţ) ; **D.P.M.O.S. Bucureşti** ne înştiinţează că tînărul Ion Dobre a fost repartizat la Întreprinderea comerţ cu ridicata a produselor alimentare din Capitală.

■ Primim de la **Inspectoratul şcolar al judeţului Timiş** : Avînd în vedere că sînt întrunite condiţiile cerute de prevederile articolului 54, litera „b" din Regulamentul privind activitatea elevilor din învăţămîntul primar, gimnazial, liceal, profesional şi de maiştri, la care se referă familia Schneider din Lugoj, se propune aprobarea transferului elevei Elena Tania Schneider din clasa a XI-a profil mecanic de la Liceul industrial din Nădrag, la profilul industrie uşoară din cadrul Liceului „Textila" Lugoj (Timiş).

■ 31 de semnatari din strada „România Muncitoare" din municipiul Tg. Jiu (judeţul Gorj) ne solicită să intervenim pe lîngă factorii municipali pentru ca lucrările de amenajare a străzii amintite — o arteră gorjeană destul de circulată — începute în toamna anului '86 — să fie duse la bun sfîrşit.

Revenim, publicînd în cadrul acestei casete săptămînale o listă a acelora care contrar obligaţiilor înscrise în Legea nr. 1/1978 privind termenele de răspuns stabilite în legătură cu propunerile, sesizările şi cererile cetăţenilor continuă să ne rămînă datori cu răspunsuri la scrisori adresate : **Consiliile populare judeţene Gorj, Botoşani şi Covasna, Consiliul popular al Sectorului 6 al Capitalei, Consiliile populare ale oraşelor Buftea şi Cugir, Direcţia de Telecomunicaţii a municipiului Bucureşti.**

Pagină realizată de DORIN SALAJAN ■

Scrisoare comentată

Despre o anume atitudine

Din noianul de scrisori sosite la redacţie, ne oprim astăzi la una ce se referă la o întîmplare tristă, la o faptă îngrozitoare săvîrşită de nişte inşi aflaţi sub influenţa alcoolului — iată că nu este faptă tragică sau revoltătoare care să nu se lege de prezenţa acestui complice lichid ! — nişte inşi cărora le dăm numele spre a-şi atrage, alături de pedeapsa justiţiei, şi aspra sancţiune a oprobriului public. Ei sînt : Ioan Turău, Alexandru Szokacs, Vasile Uifăleanu şi Marcel Beldean — recunoscuţi pierde-vară — şi oribila lor faptă este aceea de a fi atacat o femeie singură şi neajutorată, de a o supune batjocurii lor animalice pînă la deznodămîntul tragic. Ne-am oprit cutremuraţi la această scrisoare nu pentru a desluşi în amănuntele întîmplării cota de vinovăţie a unuia sau altuia din autori. Aceasta a făcut-o legea care, dreaptă şi intransigentă, i-a condamnat pe cei patru huligani la ani grei şi meritaţi de închisoare. Obiectul comentariului nostru sînt circumstanţele. Circumstanţele care nu se referă la inşii cu apucături bestiale, ci la cele care ne privesc pe noi, ceilalţi, care ne putem numi martori mai mult sau mai puţin atenţi, mai mult sau mai puţin implicaţi. Ei bine, reţineţi ceea ce ne spune clar scrisoarea : respectiva întîmplare nu s-a petrecut nici într-o pădure, nici în cotloanele vreunei peşteri, ea s-a petrecut într-un oraş, într-un mare oraş ; şi nu într-un cartier de margine, în înfundătura vreunei uliţi întunecoase, ci pe o arteră centrală, pe un bulevard inundat de soare şi oameni ca un ecran panoramic. Şi nu doar atît, atacul n-a avut durata insesizabilă a unei clipite, care poate scăpa şi vigilenţei unui ochi anume destinat să o supravegheze ; n-o să vă vină să credeţi, dar această monstruoasă lezare morală şi fizică a unei femei are o acuzatoare întindere în timp şi în spaţiu. Înainte de a-şi duce victima la locuinţa unuia dintre ei, spre a profita de ea animalic, huliganii au imobilizat-o şi au tîrît-o, înăbuşindu-i strigătele disperate de ajutor, cale de vreo trei kilometri. Sub privirile a nenumăraţi bărbaţi şi femei, a nenumăraţi trecători, care au rămas indiferenţi, care n-au schiţat nici un gest, cărora nu le-a tresărit în nici un fel acea fibră umană care, în astfel de situaţii, te îndeamnă, te obligă să sari în ajutorul semenului năpăstuit. Cu atît mai mult cu cît era vorba de o femeie. Cum e oare posibil? Să ne punem fiecare, pentru noi înşine, întrebarea. Şi nu se poate să nu simţim cît de ruşinoase sînt indiferenţa şi lăsitatea de maiştri, la care se referă familia Schneider din Lugoj, se propune aprobarea transferului elevei Elena Tania Schneider din clasa a XI-a profil mecanic de la Liceul industrial din Nădrag, la profilul industrie uşoară din cadrul Liceului „Textila" Lugoj (Timiş).

Poşta redacţiei

Zichil Niculae — Bucureşti : Aveţi obligaţia de a plăti o singură contribuţie bănească conform Legii 1/1935, în localitatea unde aveţi domiciliul stabil. ● **Muşat Victoria** — satul Predeşti, com. Tinosu (Prahova) : Am trimis scrisoarea dv. Direcţiei judeţene pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale, dar părerea noastră este că dosarul vi s-a respins pentru că nu sînteţi căsătorită legitim cu tatăl copiilor pe care îi îngrijiţi împreună. ● **Oţel Aurel, Neagoe Elisabeta** — Craiova : Potrivit prevederilor Decretului 86/1976, dosarele pentru stabilirea domiciliului în oraşele declarate, potrivit legii, oraşe mari se află la unităţile unde persoanele sînt încadrate cu contract de muncă pe perioadă nedeterminată, care vor face propuneri nominale după ce li se vor repartiza locuri. ● **Achim Maria** — Sibiu : Singura soluţie este să vă rezolvaţi situaţia locativă în comuna Răşinari, unde aveţi domiciliul stabil. ● **Hangea Iustin** — Bucureşti : Regionala de căi ferate Cluj va examina oportunitatea propunerii dv. în cadrul lucrărilor pentru următorul plan de mers, pentru că planul de mers 1987/88 era definitivat. ● **Crişan Petre** — Hunedoara : Conducerea Combinatului siderurgic, analizînd activitatea dv. începînd cu anul 1975 (vi s-a desfăcut disciplinar contractul de muncă de 3 ori), nu vă aprobă reîncadrarea în colectivul combinatului. ● **Chelsău Tudoriţa** — satul Unirea (Vrancea) : Pentru că, deşi primiţi pensie de urmaş, aţi muncit în C.A.P. pînă v-aţi îmbolnăvit grav, pe baza certificatului medical prezentat, aveţi dreptul în continuare la lot în folosinţă. ● **Luţă George** — com. Bucovăţ (Dolj) : Momentan s-a rezolvat problema încadrării în muncă, dar vă sfătuim să cereţi recomandare pentru consult la o clinică de cardiologie. Dacă veniţi în Bucureşti, treceţi şi pe la redacţie. ● **Panaete V. Ilie** — com. Buda (Buzău) : Scrisoarea dv. a fost examinată la Ministerul Apărării Naţionale, Ministerul Muncii şi D.P.M.O.S. Buzău. Concluzia este că nu puteţi fi înscris la pensie I.O.V.R. pentru că, potrivit prevederilor Legii nr. 794/1941 privind statutul invalizilor şi accidenţaţilor de război, constatarea invalidităţii celor care au contractat o infirmitate în timpul războiului s-a putut face în termen de cel mult 2 ani de la trecerea armatei pe picior de pace, deci cel mai tîrziu la 15 septembrie 1949.

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime şi nu primeşte acte originale. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi. Precizaţi eventual telefonul unde vă putem găsi. Audienţele se ţin zilnic între orele 11—14.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Avancronică la o premieră

„Dacă vrei să pedepsești aspru pe cineva, pune-l să elaboreze un dicționar". Aceste cuvinte izbitoare aparțin unui cărturar din Rusia și au o vechime de cîteva secole. Cînd le-am citit m-am amuzat, dar mi s-au părut exagerate. După o bucată de timp, lucrînd la un modest dicționar de proverbe maghiare, mi-am adus aminte de ele și nu le mai consideram de loc exagerate.. Luînd cunoștință de dezvoltarea lexicografiei, unele aspecte istorice, rezultatele ei durabile, dar și eșecurile și multiplele întreprinderi rămase fără finalitate m-au convins de adevărul condensat, inclus în citatul de sus, determinat deopotrivă de condițiile social-economice și de capacitățile (motivațiile !) personale ale lexicografului de ieri și de azi.

De fapt, ce este lexicografia ?

Bunul nostru prieten și ajutor de nădejde, DEX-ul răspunde concis : **Disciplină a lingvisticii care stabilește principiile și metodele practice de întocmire a dicționarelor. Totalitatea dicționarelor (dintr-o țară, epocă, dintr-un domeniu etc.).**

Răspuns lapidar și limpede. Dar să-mi fie cu iertare, eu aș mai adăuga următoarele : lexicografia este lupta cu inerția, cu ignoranța, cu dogmele vechi și noi care frînează mersul societății și al omului, dezvoltarea lor armonioasă. Fiecare dicționar, enciclopedie, lexicon elaborate cu probitate profesională și puse la îndemîna solicitantului de azi și de mîine sînt izvor de cunoștințe, instrument de lucru, bază de referințe neapărat trebuincioase. Ele valorifică patrimoniul spiritual dinamizator, te îndeamnă la perfecționare și autodepășire permanentă... Sînt arme și pavăze, chemări neliniștitoare și certitudini reconfortante.

Aceste atestări nu sînt speculații retorico-teoretice. Izvodesc din „universitățile mele" petrecute în împrejurări romantice și grele, cît și din munca mea de ziarist, redactor, translator traducător și scriitor desfășurată în decursul a trei decenii.

Edițiile lexicografice au un rol instructiv și formativ foarte vast și în viața de zi cu zi a generațiilor de mîine. Sînt ferm convins că visul cărturarului care dorea în biblioteca personală a fiecărui elev cît mai multe enciclopedii și lexicoane se va împlini, fiind o necesitate impusă și justificată de dezvoltarea impetuoasă a civilizației și culturii socialiste.

Nu e greu de ghicit că autorul acestor rînduri este un adept pasionat al lexicografiei, nutrind un sentiment de recunoștință față de autorii colectivi și individuali ai dicționarelor, lexicoanelor și enciclopediilor. Le onorează eforturile achiziționînd și consultînd operele lor, reușitele îl bucură și îl electrizează, lucrările mai puțin izbutite, întocmite în pripă, îl indispun.

Elaborarea lexicoanelor devine tot mai des o muncă de echipă, lucru firesc ținînd seama de diversificarea și acumularea rapidă a informației în epoca modernă. Dar dispunem și de exemple de autori solitari ce își etalează posibilitățile și capacitățile cu succes, de situații în care perseverența și tenacitatea individuală înfruntă toate obstacolele, „rezistența materiei" și finișul fericit se materializează într-o nouă lucrare de referință utilă. Acest splendid efort personal e cu atît mai prețios și de admirat, cînd se consumă pe un teren încă nedefrișat și, de-

(Continuare în pag. 14)

BALOGH JÓZSEF

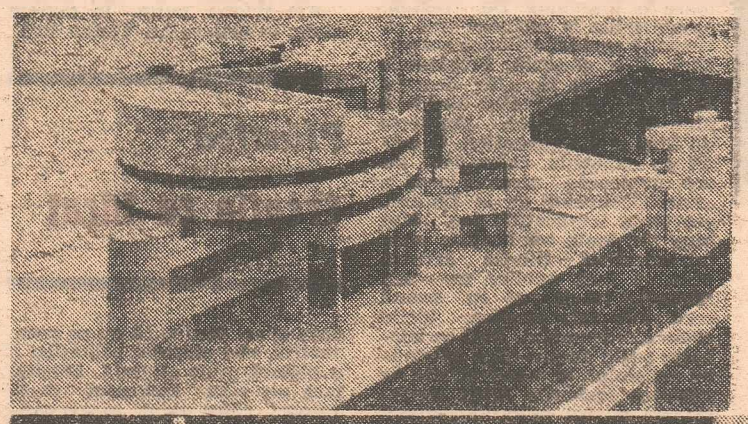

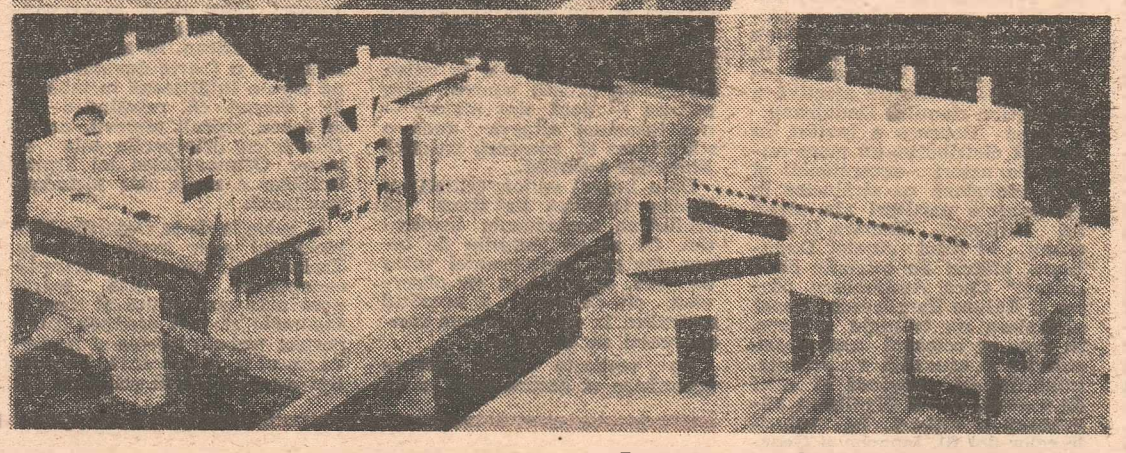

Expoziție de arhitectură

Fotografii de FLORIN CONSTANTINESCU

O expoziție de arhitectură este punctul de tangență dintre o lume posibilă și una reală, este un verb conjugat mereu la timpul viitor, rostind despre acesta un mesaj compus doar din linii geometrice și proporții aritmetice.

Gîndim la arhitecți și la munca lor mai ales cînd opera e împlinită și orice replică devine tardivă. Expoziția de la „Căminul artei" a amînat acest etern efect întîrziat, în raport cu publicul, al oricărei creații arhitecturale, obligîndu-ne să intrăm în dialog cu opera chiar pe parcursul realizării ei. Din acest punct de vedere, o asemenea expoziție (prima organizată la noi în perioada postbelică) este chiar un gest de democrație culturală. Grupul de arhitecți **Emil Barbu Popescu, Viorel Simion, Dorin Ștefan, Alexandru Andrieș** ne-a obligat, prin gestul acestei expoziții să intrăm în interiorul unui spațiu mai puțin obișnuit nouă, pietonilor de rînd, un spațiu în care, iată, au putut încăpea și am putut vedea „pe toate fețele" grandioase edificii arhitecturale ce sînt sau vor deveni realități ale urbanisticii noastre. Ne-am prins în acest „joc secund" al realității arhitecturale și am privit această variantă comprimată a ei ca niște

(Continuare în pag. 14)

OCTAVIAN ȘTIREANU

Artistul — conștiință a epocii sale

ALEXANDRU CĂPRARIU :

„Aș mai încerca să scriu cîteva cărți, cu speranța că n-ar fi inutile"

Alexandru Căprariu, s-a născut la 20 decembrie 1929 la Cluj. Studii liceale începute la Timișoara (Liceul militar „Mihai Viteazul" refugiat de la Tg. Mureș în vremea Diktatului) și încheiate la Cluj (Liceul „Gh. Barițiu"). A urmat Facultatea de filozofie din Cluj între anii 1948—1951, absolvind-o în anul 1952 la București, unde au fost concentrate atunci toate facultățile de profil din țară. În timp ce era student în ultimul an, a urmat și cursurile Școlii de literatură „Mihai Eminescu". Revenind la Cluj-Napoca, a lucrat la Întreprinderea de reparații-auto nr. 1, iar mai apoi, pentru un timp, devine secretar literar la Teatrul de năpuși din orașul natal. Din anul 1957 lucrează ca redactor, apoi secretar responsabil de redacție și redactor șef-adjunct al nou înființatei reviste clujene „Tribuna" — seria a V-a. În anul 1969 i se încredințează misiunea înființării primei edituri postbelice clujene — „Dacia", pe care a condus-o timp de 16 ani. În anul 1985 a revenit la revista „Tribuna", unde este și în prezent redactor șef-adjunct.

A publicat : 18 cărți de poezie, critică și istorie literară, note de călătorie, teatru. Dintre acestea, „Mica autobiografie" (Editura „Eminescu", 1975) a fost distinsă cu Premiul Uniunii Scriitorilor din R.S.R., „Marea autobiografie" (Editura „Dacia", 1979) cu Premiul Asociației scriitorilor din Cluj-Napoca, „Ierbarul cu amintiri" (Editura „Dacia", 1984) cu Premiul Academiei Române și al Asociației scriitorilor din Cluj-Napoca. Unele din cărțile sale de versuri au fost traduse în limbile maghiară și macedoneană.

Un interviu cu un poet, scriitor și gazetar pasionat al interviurilor ? A primit cu amabilitate „provocarea", în fapt un mai vechi „proiect", mereu amînat, dîndu-mi întîlnire acasă, pe str. Brașov nr. 5, undeva în cel mai frumos cartier de vile al Clujului. Ura o zi splendidă de mai, o duminică plină de căldură și lumină. M-a primit Voichița Căprariu, poeta care își așează cu discreție și farmec „versurile" pe pînze, l-am cunoscut și pe Căprariu-ir., cel care între poezie și pictură a ales calculatoarele electronice, iar pe poet l-am găsit în clipe de odihnă și meditație, pornit să susțină o adevărată dizertație despre o carte pe care o găsește formidabilă : sinceră, scrisă cu nerv, cu pasiune, cu suflet. O carte de interviuri ! „Interviuri întîmplătoare", scrisă de Viorel Sălăgean, pe care poetul a citit-o pe nerăsuflare.

Miroase și azi a tipografie în camera de lucru a lui Alexandru Căprariu, unde se-adună zilnic „caldo", cele mai bune și cele mai proaspete cărți ale țării. Dar ca să le așeze „etichete", le citește. Și zice că din toate are de-nvățat, explicîndu-mi că cea mai complicată lecție se-nvață chiar din cărțile slabe : cum nu trebuie să fie scrisă o carte ! Și m-am gîndit de fiecare dată la cele mai bine de 2 000 de cărți, cărora, într-un fel sau altul, le-a fost „nas" chiar el, Alexandru Căprariu. Dac-au fost printre ele și cărți slabe ? Da, au fost ! O, dar cîte insomnii n-au generat ele, cîte încăierări discuții la stabilirea noilor proiecte. Și asta, în vreme ce alte cărți și-au primit brevetul de eternă neuitare. „Brevete" ce-au conținut în genericul editurii toată „arderea" și dragostea pentru cultura noastră.

Atunci, în duminica de mai, cea care anunța totuși venirea verii, dialogul nostru, încredințat benzii de magnetofon și reluat în acest sfîrșit de iunie, s-a „măsurat" în ore. Și nici nu-mi vine să cred că timpul s-a scurs atît de repede într-o atît de fermecătoare companie. Mai dificilă rămîne acum misiunea mea de a transpune dialogurile noastre în aceste pagini. Dar, încerc !

— **Și chiar erați gata-gata să-l „bateți" pe Homer, stimate Alexandru Căprariu ?**

— Mult nici nu mai era ! Atunci, prin anii '50 venise ciudata vreme a cronicilor rimate, a poemelor „lungi", după „modelul" celor „compuse" de un poet recomandat prin mai toate bibliografiile de epocă. În

(Continuare în pag. 14)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

Cluj-Napoca, sfîrșit de iunie, 1987

(din volumul „Rememorări transilvane", în pregătire la Editura Militară)

Nuntirea grîului

N-a fost niciodată în veacuri sărac,
El, grîul, lumină tihnind peste vară,
nuntit de-o vecie cu floarea de mac,
prin vremi curunat cu steagul de țară.

El curge în fluvii unduind pe cîmpie
spre inima patriei, zi de zi, an de an
de pîrg mi-apropii buza ca de o apă vie
și-mi pare că sărut o mînă de țăran.

VIOREL VARGA

Din cuprins :

În acest număr, cronica literară, semnată de Romul Munteanu, comentează una dintre direcțiile poeziei noastre de azi

În pagina 15, poezii de Nicolae Dragoș

Vitrina artelor

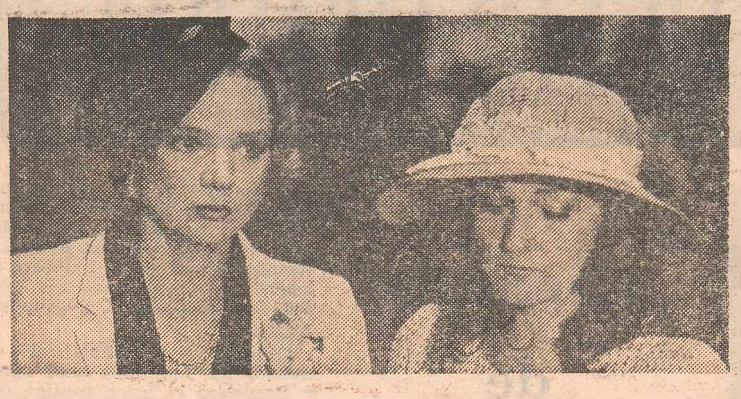

Film

Gaițe și viespi

Densitatea caracterologică a personajelor din cunoscuta piesă a lui Kirițescu, **Gaițele**, poate fi una din explicațiile succesului de care s-a bucurat pe scenele noastre de-a lungul timpului. Autorul, pe care G. Călinescu de pildă, nu-l prea socotea între dramaturgi, calificîndu-l numai ca memorialist, a dobîndit o nesperată posteritate prin acest text, eclectic și original în același timp, și care concentrează achizițiile portretului satiric și știința replicii caragialiene, umorul învolt al lui Alecsandri, locvacitatea lui Take, Ianke și Cadîr, toate atinse de melancolia nefastă, de inadecvarea la viață a unora din eroii camilpetrescieni. În spatele replicilor propriu-zise, în **Gaițele** trăiește un roman. Destul că panorama societății provinciale de la 1929, este scrutată în adîncime, cu milionarii ei încă neînvățați cu bogăția, cu gazetarii sastisiți de exercițiul cotidian al adevărului de doi bani, cu guvernantele străine deprinzînd nu numai românească, ci și obiceiurile locului.

Recentul film al regizorului Horea Popescu pornește, pe cît se pare, chiar de la această idee, încercînd să recompună panoul epic din care dramaturgul și-a decupat piesa de teatru. Așadar, **Cuibul de viespi** (cu titlul metaforă ales de regizor) e un scenariu (semnat tot de Horea Popescu) mai amplu decît piesa, înglobînd-o însă, cu excepții minore, în întregime. Extensiile se fac pe două căi : pe de o parte, scoaterea personajelor în afara interioarelor la care le condamnă, din motive lesne de înțeles, textul dramatic ; pe de altă parte, prin lărgirea unor situații pe care piesa le amintește sau doar le presupune în textura ei. De multe ori, o singură replică naște o suită întreagă de secvențe cinematografice (cum sînt cea de la Casa de mode, de pildă, cea de la cimitir, care se „revarsă" într-o alta : cheful din cavou apoi, călătoria tinerei familii Aldea la Karlsbad etc.) Ele dau concretețe nucleului dramatic, adaptîndu-l în chip inteligent la exigențele genului cinematografic.

Chiar dacă, apreciat global, filmul lui Horea Popescu este o reușită, nu putem ocoli observația că, totuși, unele din aceste dezvoltări rămîn parazitare și tautologice la sensurile destul de evidente ale scenariului. Cheful în cavou, valabil ca secvență de sine stătătoare, rămîne însă destul de puțin plauzibil, ducînd la absurd cinismul și totala lipsă de vocație afectivă a membrilor clanului Duduleanu.

Horea Popescu a invitat, în această distribuție, un mare număr de actori excepționali și care evoluează cu strălucire în generoasele partituri ale piesei lui Kirițescu. Tamara Buciuceanu, în rolul Anetei Duduleanu, alături de celelalte două „viespi" Coca Andronescu (Zoia) și Raluca Zamfirescu (Lena) alcătuiesc un triunghi savuros, în care se remarcă autoritatea colerică și mucalită a primeia, infantilismul veninos al celei de a doua, dar și dignitatea păguboasă a ultimei. În rolurile celor doi fii, Ianache și Georges Duduleanu, Marin Moraru și Gheorghe Dinică sînt bine conduși, cu mai evident profit artistic în primul caz. Ovidiu Iuliu Moldovan (Mircea Aldea) evoluează în planul al doilea, probabil prin intențiile regizorale, dat fiind că personajul său scutură aici mult din frămîntările de conștiință prevăzute de dramaturg. Nemaiavînd pretenția să contrabalanseze răutatea iresponsabilă a Dudulenilor prin experiența dramatică a unei „rătăciri" din amor, Mircea Aldea este, în **Cuibul de viespi**, un personaj liniar. Partenera sa, Maria Ploae (Margareta Aldea) susține cîteva scene de real dramatism. Un cuplu hazos și plin de culoare fac Vasile Murariu (ordonanța) și Virginia Mirea (Zamfira). O partitură deosebită a rezervat acest film Vivianei Alivizache (Wanda) care are farmec, siguranță, uzind de o calmă putere de seducție.

Echipa realizatorilor cuprinde pe operatorul Vivi Drăgan-Vasile, arhitecții Traian Nitescu și Andreea Hasnas (decoruri și, respectiv, costume), compozitorul Paul Urmuzescu.

Cuibul de viespi e o ecranizare inteligentă, cu un bun echilibru între idee și mijloacele de realizare a ei, altfel spus, este filmul unui profesionist remarcabil.

TANIA RADU ■

Plastică

Creația ca ideal

Pictorul și profesorul **Traian Brădean** împlinește 60 de ani și, cu această ocazie, deschide la Galeriile de artă ale Municipiului o expoziție cu lucrări recente. Numărul artiștilor care marchează, prin expoziții, deceniile deplinei maturități creatoare e însemnat. De regulă, comentariile la moment trec cu eleganță peste chestiunea aniversară. E o greșeală. Problemele intrării în al șaptelea deceniu al vieții la Traian Brădean sînt, în bună parte, probleme de fond și ale generației. O astfel de expoziție, chiar dacă nu are amploarea ceremonioasă a „retrospectivelor de la Dalles", are toate implicațiile lor. Mai bine zis, toate implicațiile unor introspective, fiindcă artistul vine să facă publice nu atît izbînzile lui cît mai cu seamă credințele sale estetice, ideile cheie ale drumului. Deși se vorbește puțin despre etica existenței artistului, în manifestările de răscruce treburile eticii profesionale au tot atîta importanță cît și acelea ale esteticii. În multe privințe, se confundă. De fapt, se confundă doar la cîțiva artiști. La artiștii pentru care pictura — dacă sînt pictori — n-a însemnat altceva decît o stăruitoare și, adeseori, patetică limpezire a sinelui.

De-a lungul anilor, criticii lui Traian Brădean au ținut să sublinieze consecvența inspirației. Ca să ne lămurim de însemnătatea consecvenței într-un crez, e suficient să observăm cît de mare e numărul artiștilor, la care problema consecvenței nu se pune.

Se vorbește mult despre schimbare și despre rolul ei în biografia unui creator. E un paradox aici : schimbarea, la creatorii autentici, e întotdeauna un mod al așezării, al fundamentării permanente a intuiției. Ei ne apar primeniți, rămînînd în esență aceiași. Traian Brădean e un asemenea artist.

Am referit puțin, în textele mele, la pictura lui Traian Brădean și nu pentru că nu as avea motive să-i cinstesc calitățile. E o pictură mult elogiată. Elogiile însă nu s-au îndreptat decît rareori către omul care o semnează. Cred că trebuie lăudat la Traian Brădean, în primul rînd, faptul că e foarte devotat lumii pe care o înfățișează în tablouri și desene, că, retrăind-o cu mijloace proprii picturii, nu se fălește cu priceperile sale de pictor. Originalitatea lui Traian Brădean e reală, dar niciodată vanitoasă.

În selecția de la Galeriile Municipiului apar multe portrete. Traian Brădean e un portretist excepțional. E o artă foarte grea arta portretului și cine se încumetă să mai producă astăzi portret trebuie înțeles și prețuit cu un plus de speranță. Un portret nu e niciodată prilej de paradă a mijloacelor. Dacă nu am avut îndemnul să scriu pînă acum despre importanța gîndirii de pictor a lui Traian Brădean e pentru că, neputînd să mă detașez de opinia generală, simțeam că sînt pe cale să glorific niște slăbiciuni. Trebuie spus că slăbiciunile sînt, aproape toate, ale generației căreia îi aparține, nu ale artistului. Socotesc că abundența picturii de peisaj e o asemenea slăbiciune. Traian Brădean e un desenator emerit al figurii umane, un observator al viului cum avem puțini. El nu se repetă în nici un desen. De aceea nu e convențional în portretistică, fiindcă își contemplă modelele cu o acută dorință de adevăr sufletesc, cu dragoste. Respiră simpatie și portretele și compozițiile cu țărani. Maiestate și simpatie. Nu pot să susțin că pictorul nu are darul picturii peisagistice, deoarece Traian Brădean a impus în arta peisajului românesc un tip de imagine original și viguros. Vederile sale din natură sînt „marcate" într-un chip care le dă un statut inconfundabil. Ce vreau să spun e doar că, prin repetiție, și vigoarea începe să aibă un ce artificial.

În totul, expoziția lui Traian Brădean e un omagiu adus adevărului și creației ca ideal. Traian Brădean e unul din cei care mărturisesc un ideal, o nevoie constantă de armonie. „Ochii mei nevinovați — scrie pictorul într-o deslușire a programului său artistic — văzuseră idealul... ce la vîrsta adolescenței mi-a deschis o dureroasă rană".

TUDOR OCTAVIAN ■

Muzică

Satisfacția muncii

O mapă, cuprinzînd trei discuri care înmănunchează cele **12 Concerte Grossi** opus **6** de Arcangelo Corelli, editată recent de Electrecord, atrage atenția atît prin conținutul său repertorial cît, mai ales, prin interpretarea stilistică, muzicală și plină de meticulozitate, pînă la amănunt, oferită de componenții Orchestrei de Cameră dirijată de **Nicolae Iliescu**. Să zăbovim puțin și să amintim cîteva fapte legate de activitatea acestei foarte tinere formații bucureștene.

Cîteva evenimente conjuncturale, privind necesitatea unei mai susținute difuzări a muzicii de cameră și a suplimentării numărului de concerte, au condus — în anul 1983 — la o discuție fructuoasă între maestrul Mihai Bredicenu, directorul Filarmonicii „George Enescu", dirijorul Mircea Basarab și concert maestrul orchestrei simfonice a instituției, Nicolae Iliescu. S-au găsit artiști entuziaști care, în afara normei obișnuite de repetiții, au acceptat formarea unui colectiv cameral, trecînd imediat la treabă, dăruindu-și o mare parte din timpul lor liber; iar rezultatele noii activități n-au întîrziat: un prim concert, dirijat chiar de maestrul Basarab, pentru ca apoi orchestra să fie preluată și condusă de primul său violonist. Înșiruirea cîtorva nume celebre din muzica universală, ale căror lucrări au fost programate în manifestările ce au avut loc la Ateneul Român, ori care au fost gravate pe discuri în doar cei patru ani de existență, este mai mult decît edificatoare: Antonio Vivaldi, Luigi Boccherini, Pietro Locatelli, Georg Philipp Teleman, Johann Sebastian Bach, George Friederich Händel Jean-Philippe Rameau, Jean Baptiste Lully, Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Antonin Dvorak etc., iată perioade lungi din istoria muzicii ce — prin sirguința acestor instrumentiști — ne-au fost reamintite și redate într-un stil autentic, cu o tehnică adecvată și cu multă, multă profunzime, toate conducînd la o aleasă interpretare. De asemeni, muzica românească a avut doar de profitat de pe urma orchestrei; lucrări mai vechi sau mai noi, unele chiar în primă audiție, purtînd semnături care nu mai au nevoie de comentarii, ca George Enescu, Theodor Grigoriu, Doru Popovici, Remus Georgescu și atîția alții, s-au bucurat de atenția și respectul cuvenit din partea fiecărui component al formației în frunte cu dirijorul său.

Nicolae Iliescu a avut bursă republicană, dobîndind și bursa „George Enescu", în cadrul studiilor efectuate la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din Capitală. Să mai notăm că el a făcut și cursuri de specializare la Conservatorul „P.I. Ceaikovski" din Moscova, iar apoi, în București, a întemeiat cunoscutul *trio* ce-i poartă numele și cu care a susținut numeroase concerte în țară și în străinătate, popularizînd — de fiecare dată — cîte o creație autohtonă, în fața unui public străin exigent și cunoscător, ce avea posibilitatea, astfel, să ia cunoștință și cu valorile școlii naționale românești de compoziție.

Tînăra orchestră de cameră

CLAUDIU NEGULESCU ■

(Continuare în pag. 14)

Turnee

Teatrul din Brăila

Nu demult, sărbătorind inaugurarea localului excepțional refăcut al Teatrului de stat „Maria Filotti" din Brăila, aveam prilejul să constatăm și o relansare a ambițiilor repertoriale, a nivelului artistic al colectivului. Am văzut atunci Alexandr Ghelman, **Într-un parc, pe o bancă...**, — un spectacol de neuitat, mai ales prin simplitatea mijloacelor teatrale alese, o biografie dramatizată a scriitorului brăilean Panait Istrati, interesantă mai ales ca document și ca eseu regizoral (semnat de Constantin Codrescu) și altele.

Iată că, după cîteva stagiuni, repertoriul de la Brăila a ridicat și mai mult ștacheta. Nouăsprezece piese, de la clasicii dramaturgiei române (**Vlaicu Vodă**, de Alexandru Davila) și universale (**A douăsprezecea noapte**, de W. Shakespeare, **Georges Dandin**, de Molière, **Evantaiul**, de Carlo Goldoni, **Constructorul Solness**, de H. Ibsen) pînă la dramaturgia contemporană (**Greutatea omului**, de Tudor Popescu, **Balconul**, de D.R. Popescu, **Un pahar cu sifon**, de Paul Everac, **Aventura unei arhive**, de Theodor Mănescu, **Familia**, de Dina Cocea, etc), inclusiv premiere absolute (**Plimbare cu telescaunul**, de Dinu Grigorescu), dramatizări (**Cei care plătesc cu viața**, dramatizare de Ion Bălan după romanul cu același titlu de Dinu Săraru, **Chira Chiralina**, dramatizare de Cătălina Buzoianu după opera lui Panait Istrati, **Arta conversației** de Ileana Vulpescu și George Bănică) ș.a.m.d. Gîndit în spiritul unui just echilibru între valoare și răspuns la orizontul de așteptare al publicului, acoperind zone diverse ale expresivității dramaturgice (de la dramă la comedie și pînă la commedia dell'arte) noul program repertorial indică o direcție de dezvoltare al cărei punct esențial ni se pare a fi cîștigarea și educarea publicului spectator.

Anticipînd întrucîtva concluzia acestor însemnări, vom spune că teatrul din Brăila (aflat de cîtăva vreme sub o nouă conducere : director, Ion Bălan) trăiește un moment de binevenită expansiune a inițiativelor sale artistice. Semn al acestei deschideri poate fi socotită și colaborarea unui mare număr de regizori din toată țara cu Teatrul „Maria Filotti", de la cei mai tineri pînă la cei mai experimentați. Faptul are consecințe vizibile asupra trupei, care, în recentul turneu al teatrului în capitală, a etalat o excelentă formă.

Cu colaborarea regizorului **Alexa Visarion**, Teatrul „Maria Filotti" a realizat un spectacol de o remarcabilă tensiune dramatică și cu evidentă priză la public cu piesa Dinei Cocea **Familia**. Întîlnirea între regizor și dramaturg a avut loc, în acest caz, sub semnul unui principiu comun : „un timp ca al nostru solicită din plin adevărul umanului etern", după cum formulează Alexa Visarion într-un autograf în programul de sală. Într-adevăr, piesa Dinei Cocea explorează cu căldură amară, altfel zicînd neiertătoare și iubitoare în același timp, zonele cele mai familiare — și, de multe ori, tocmai din această pricină neglijate — ale relațiilor dintre oameni. „Oare pot fi femeile fericite ?" — sună, în varianta Dinei Cocea, principiul de care vorbeam mai sus restrîns la numitorul comun al scrierilor sale. O piesă despre posibilitatea fericirii în viața de toate zilele, despre lumea vastă, plină de neprevăzut, în sensul bun și în sensul mai puțin plăcut al cuvîntului, a relațiilor de familie. O femeie se privește deodată, în momentul dificil cînd maturitatea se apleacă înspre bătrînețe, în oglinzile multe, diferite, pe care viața le-a orînduit în jurul ei : copiii, bărbatul, rudele mai apropiate sau mai depărtate. Viața, judecată așa cum se vede în aceste oglinzi, e plină de învățăminte care... vin întotdeauna prea tîrziu. Regizorul Alexa Visarion a optat pentru exploatarea conflictului piesei, intuind exact capcanele locului comun. Așadar, în spectacolul său, adevărul vieții este păstrat, cu grijă însă ca să nu fie totul „ca-n viață". Astfel dirijată, distribuția spectacolului (în care remarcăm pe Marilena Negru, Bujor Macrin, Gheorghe Moldovan, Greta Manta, Anamaria Pîslaru, Sorin Dinculescu) alimentează necontenit tensiunea dramatică înspre punctul culminant (un fel de „moment al adevărului" în familia Sătmaru) realizat într-un admirabil „tutti".

Dacă textul piesei semnate de Dina Cocea deține adevărul vieții, spectacolul lui Alexa Visarion rezolvă foarte bine problema dificilă a adevărului artistic.

Contînd ca examen de diplomă pentru Dana Dima proaspătă absolventă a Institutului de artă teatrală și cinematografică „I.L. Caragiale" din București, secția regie teatru, spectacolul Molière — **Georges Dandin sau Soțul Păcălit** — a interesat mai ales prin inventivitate. Spumos, concentrat, cumpănind efectele bufe la sănătoasă distanță de vulgaritate, fără a rata însă picanteria în spiritul textului, **Georges Dandin** a dat posibilitatea actorilor de la Brăila să abordeze un registru de mai multă vreme neutilizat. Interpreții (evoluînd cu o egală adecvare la text) riscă (și, în general, reușesc) un joc în complicitate cu publicul, pe care îl cîștigă prin vioiciune, culoare, dezinvoltură. Momentele muzicale (a căror partitură este semnată de Nicu Alifantis) încearcă să aducă spectacolul cît mai aproape de atmosfera originară. Idei nu întotdeauna noi (cum este, de pildă, „coperta" de pantomimă a spectacolului), dar în general aplicate exact și cu bun gust viziunii spectacolului, fac din acest **Georges Dandin** o dublă promisiune : un regizor de viitor și o trupă care se afirmă din plin la timpul prezent.

T. RADU ■

Vitrina cărţilor

Iubirea de frumos

Mozart

Prin cărţile sale de pînă acum, mai ales cea referitoare la Shakespeare, Mihai Rădulescu ne-a adeverit un cunoscător al sufletului omenesc care stăruie în proximitatea creatorilor ei fiind măsură fericită a umanităţii.

Recenta sa carte — **Mozart — şapte zile de nemurire** — apărută la Editura Muzicală, îl are în centrul ei pe genialul compozitor în cele şapte zile îngăduite omului să-şi desăvîrşească lucrarea în drum spre octogonul odihnei fără amurg.

Nu Mozart estivalul, nu copilul minune ci omul fiinţei, al caznei, cum îl înţelege şi George Enescu pe Creator ca om al sudorii, nouăzeci şi nouă la sută transpiraţie, expus mai mult decît alţii şi neajutorat, trestie cugetătoare dar şi dăruit cu acea puternicie a harului de-a învinge greutăţile toate la modul firesc în vederea împlinirii operei faţă de care este dator cu realizarea în ordinea fiinţei Logosului. Fascinaţia de bătrîneţe a lui Shakespeare faţă de mai multe lumi în lume, a sufletului omenesc învoalat în vămi şi văzduhuri de transparenţe şi neguri ce se dezvăluie privitorului după agerimea spiritului ce-l sălăşluie, după dominanta ce hotărnicește viaţa fiecărui om definindu-l în capacităţile şi limitele sale îl preocupă pe Mihai Rădulescu şi în cazul acestei cărţi care este un triplu şantier de lucru : Mozart faţă-n faţă cu opera lui, Eckermanul lui, un director de teatru ambulant ce se apropie de persoana lui Mozart, Hermann Schultz şi Nucu Misail, descoperitorul operei biografice a lui Schultz din Biblioteca baronului Bruckenthal de la Sibiu care încearcă o descifrare a operei lui Mozart prin biografia găsită în permanent dialog cu iubita lui Mela Didal.

O a doua pereche de acum în spaţiul acesta românesc caută să reabilitezе relaţia Mozart Constanze, accentuînd aportul soţiei sale la călăuzirea compozitorului spre muzica polifonică superioară.

Cartea de faţă este o minunată trimitere la izvoarele legate de biografia lui Mozart ca o stradă înţesată de antichităţi într-o limbă română ce se revendică de la Craii de Curte Veche.

IOAN ALEXANDRU ■

Desene pe asfalt

Gazetărie superioară

Se vorbeşte puţin despre meşteşugul gazetarului, despre acel cumul de înzestrări ce-l propun nu doar ca pe un purtător de cuvînt al opiniei publice ci şi ca pe un creator original de opinie. Şi adevăratul gazetar nu trebuie doar să caute (şi să-l găsească) acel cuvînt ce „exprimă adevărul", lui i se cere să rostească acest adevăr cu credibilitate, cu abilitate captatoare şi cu... talent.

O modestie uşor exagerată îl face pe mulţi împătimiţi ai plumbului să se dedice trudei lor fără larmă, fără a-şi etala virtuţile cu ostentaţie şi, mai ales, fără a-şi recunoaşte vreun har deosebit.

Iar unii au acest har. Rar, dar nu chiar atît de rar încît critica să-i ignore, unii îşi adună între coperţi de carte paginile pe care le cred a fi de un interes ce depăşeşte clipa (Camus vedea în gazetar un cronicar al clipei) şi rezultatul e adesea mirabil. Aşa am citit în urmă cu cţiva ani o impecabilă cronică jurnalieră a evenimentelor din Orientul Mijlociu de Crăciun Ionescu, aşa mă delectez trecînd acum pe sub **Porţile chinezeşti** ale lui Victor Vîntu şi mă cutremur parcurgînd cartea dedicată sfîrşitului lui Iorga scrisă de Nicolae Dragoş şi Mihai Stoian. Aceştia din urmă sînt, ce-i drept, în primul rînd scriitori. Dar numai în primul rînd ? Nu ştiu. Cînd scrie poezie, Bogza e în primul rînd poet. Cînd scrie reportaje e în primul rînd reporter. Cînd scrie **Cartea Oltului** mă încurc : e greu să definesc genul literar în care străluceşte marele meşter, fiind această gigantică frescă fluidă şi proză jurnalieră şi vers şi replică de text dramatic. De nu e şi muzică. Şi e. De pictură nici că mai cazul să pomenim.

Dar Stelian Ţurlea cu a cărei ultimă carte mi-am luminat o noapte nu e, nici vorbă, scriitor. E „doar" un excelent gazetar. Îl citesc şi îl preţuiesc de mult şi întîmplarea face să glosez cîteva rînduri ce s-ar putea să-l intereseze tocmai despre o lucrare pe care dînsul a scris-o (literalmente) dar n-o semnează (în fapt) ! Ceea ce crede a fi numai operă de compilaţie e de fapt carte de opinii efectiv personale şi un înalt profesionalism legitimează nu numai pasiunea eruditului ci şi pe cea a naratorului de rasă. Cartea se cheamă **Dallas '63-un dosar deschis** (Editura politică 1987) şi n-am să am naivitatea s-o recomand cititorului ce n-a apucat s-o cumpere fiindcă acest lucru e acum imposibil. Cărţi de asemenea factură stau în librării ore, de nu minute şi sînt absorbite de uriaşa, proverbiala sete de nou a cititorului.

Nu e prima apariţie editorială în limba română ce are ca subiect „misterul Dallas". După ce am citit cele aproape o mie de pagini dedicate de William Manchester celor o mie de zile ale preşedinţiei lui Kennedy, pagini ce se vor la modul absolut lămuritoare şi nu cred că izbutesc să fie, ele fiind prea mult literaturizarea (de superioară ţinută) a celebrului şi el Raport al Comisiei Warren ; după cartea incitantă (şi atît) a avocatului Mark Lane ce polemizează timid cu acelaşi Raport, se poate spune că abia acum, graţie volumului scris-alcătuit de Ţurlea ne apropiem cumva de miezul problemei.

Montajul de texte întreprins de Ţurlea ţine de tipicul creaţiei. Familiarizat cu locul dramei, citind cam tot ce s-a scris esenţial despre moartea lui J.F.K. autorul nostru a preferat unei „poveşti" pe cont propriu un colaj de citate ce apropie cartea deopotrivă de literatura-document cît şi de... teatru. Numai că „indicaţiile de regie" sînt la el înlocuite de texte proprii ce-i atestă egal, priceperea şi modestia. El n-are naivitatea de a se lansa în supoziţii năstruşnice, se mulţumeşte să le expună pe ale altora şi să le comenteze fin-maliţios (cu cele cu evidenţă ţintind „scandalul" e chiar ceva mai dur) şi pare marcat nu atît de demontarea pe secunde a zilei asasinatului cît de dorinţa de a-şi explica momentul de emoţie planetară sub aspect sociologic, politic.

Deci şi foarfeca intră între uneltele de scris ale gazetarului modern (şi nu numai cîte texte de gazetărie eminesciană nu îngroapă în ele „blestematele" telegrame ale Agenţiei Havas ?). „Dallas" validează o vocaţie şi o metodă.

Îl aştept pe Stelian Ţurlea şi cu alte cărţi precum aceasta, ce farmecă, înfiorînd şi care trece lesnicios de pe tejgheaua literaturii aşa zise de consum, în rafturile respectabile ale bibliotecilor.

GHEORGHE TOMOZEI ■

Cititorul obişnuit

Este curios faptul că unele cărţi sînt lăudate în reviste şi stau totuşi nevindute în librării. Recenzenţii le comentează în fraze solemne, vorbind de un „univers inconfundabil", de o „metafizică a realului", de o „subtilă tehnică narativă" ş.a.m.d., dar peste universul inconfundabil, metafizica realului şi subtila tehnică narativă se aşterne un strat gros de praf. Autorii în cauză nu-şi fac complexe din cauza acestei stări de lucruri. Sau, mai exact spus, îşi fac totuşi un complex : de superioritate, declarînd că scrisul lor elevat nu poate să placă unor „cititori obişnuiţi". Ei consideră că au menirea să scrie pentru specialişti, nu pentru publicul larg.

În ceea ce mă priveşte, am cu totul altă opinie. Dacă aş constata că nu mi se cumpără cărţile, aş renunţa pur şi simplu la scris, pentru că nu mi-ar conveni să fac o muncă inutilă, tolerată de cei din jur. Pînă şi scrierea de epigrame sau de sfaturi pentru gospodine mi s-ar părea o îndeletnicire mai demnă decît compunerea unor texte pretenţioase şi moarte.

Să admitem însă că preferinţa mea ţine de temperament şi nu este cea mai judicioasă. În fond, pot exista şi valori mai discrete, pe care nu le sesizează de la început toată lumea şi care îşi fac loc mai greu în conştiinţa publică. Sînt de acord. Dar şi în acest caz, un anumit succes de public tot se înregistrează, pentru că, printre „cititorii obişnuiţi", sînt mulţi cu o serioasă educaţie estetică, apţi să guste o creaţie subtilă. Proza lui Vasile Andru, versurile lui Mircea Ivănescu, eseurile lui Eugen Negrici etc., fac o mică vîlvă atunci cînd apar în librării şi sînt repede achiziţionate de diverşi necunoscuţi, deşi au toate datele unei literaturi rafinate, destinate iniţiaţilor.

Cînd vorbesc de cărţi pe care nu le cumpără nimeni mă refer la cărţi pe care chiar că nu le cumpără nimeni, care încarcă inutil, cu anii, planurile editoriale, depozitele, anticariatele. Bine, mi se va spune, dar le citesc şi le comentează criticii. Cuvîntul lor nu contează ? Ei nu au mai mult credit decît „cititorii obişnuiţi ?"

Nu au. Bineînţeles că în principiu un critic literar este un cititor supercompetent şi un arbitru integru, numai că în realitate nu toţi semnatarii de note de lectură din reviste sînt cu adevărat critici literari. Mulţi dintre ei fac acest oficiu fără pasiune şi responsabilitate şi, în plus, se află la discreţia unor presiuni ale vieţii literare, care nu se exercită şi asupra publicului larg. Iată de ce, în multe cazuri, opţiunea unui „cititor obişnuit" este mai semnificativă şi mai demnă de luat în considerare decît aceea a unui pretins profesionist.

Ca să nu mai vorbesc despre faptul că un „cititor obişnuit" este de multe ori un (anonim) om de cultură. Ca ziarist, am străbătut ţara în lung şi în lat şi am avut prilejul să constat ce public de bună calitate, informat şi exigent, are literatura noastră. De la „cititori obişnuiţi" am auzit opinii despre creaţia literară de azi mai inteligente şi mai convingătoare decît multe dintre cele exprimate de diferiţi recenzenţi.

Iată de ce cred că a venit momentul să reabilităm noţiunea de „cititor obişnuit". Să-i păstrăm în vîrful ierarhiei pe adevăraţii critici literari, dar imediat după ei să-i aşezăm pe aceşti necunoscuţi. Cît priveşte mulţimea de elogiatori interesaţi ai tuturor cărţilor, să-i facem să înţeleagă că ar mai trebui să înveţe mult şi să-şi înnobileze caracterul pentru a se ridica la nivelul minunatului şi adeseori desconsideratului „cititor obişnuit".

ALEX. ŞTEFANESCU ■

Cronica literară de Romul Munteanu

Cuvinte încrucişate

De multă vreme mi-am format convingerea că Şerban Foarţă face parte din rîndurile unor oameni de litere eruditi şi marcaţi de o profundă candoare pentru care pasiunea pentru poezie reprezintă o unică modalitate de acces spre fericirea personală. Jubilarea sa în faţa posibilităţilor de combinare a cuvintelor pe care J. Kristeva le considera infinite, pare să fie şi pentru el fără margini. Dicţionarul explodează, devenind un spectacol de sunete şi sensuri ce se fac şi se desfac. Lexicul iese din îngheţarea lui aparent eternă. Silabele sar din locurile lor bine statuate ce păreau şi ele eterne şi intră în mariaje neaşteptate. În interiorul limbajului observăm cum funcţionează anumite legi misterioase ale atracţiei universale, urmate de acte de despărţire pline de candoare. Un fel ciudat de erotism latent şi seducător împinge sunetele spre noi alianţe euforice şi semantice încît limbajul prin cele mai ingenioase forme de transmitere şi coagulare, se configurează ca un spectacol permanent, capabil să ofere mereu alte surprize.

Poezia ca artă combinatorie cu efecte ludice are o tradiţie îndelungată. Ea este prin excelenţă un produs al intelectului, dar şi al imaginaţiei lexicale, bazată pe o imensă putere de asociere şi disociere, de vedere a cuvintelor şi a enunţurilor literare ca **tot** şi ca **părţi**, apte să intre într-un nou balet semantic. Evident că între **a auzi** anumite cuvinte şi a le **înţelege** nu se petrece întotdeauna un proces armonios bazat pe **homologii**. Şerban Foarţă este un iluzionist care preferă să-şi arate trucurile, să-şi demonteze misterele în faţa cititorilor ţinuţi astfel într-o permanentă stare de veghe. Enunţurile dinamice practicate de scriitorul timişorean sînt de natură să demonstreze un anumit **relativism semantic**, rezultat din raporturile multiple ce se pot crea între semnificant şi semnificat. În acest scop autorul îşi permite să decreteze cu de la sine putere că toate artificiile sînt folositoare. Cuvintele vechi sar din muzeul literaturii în sprijinul său (galbă, palie), neologismele latineşti (impovid), englezeşti (dulcimer), franţuzeşti (grimoar) se deschid spre noi jocuri semantice, iar fantazarea pe marginea unor versuri citate din mari poeţi reprezintă un alt joc subtil pe care autorul îl mărturiseşte cu aerul grav al comentatorului propriei sale opere. Saturat de informaţie şi cultură literară, scriitorul secretează cu generozitate „fantasme" de cuvinte străine rare, nume proprii, simboluri etc., cultivate cu grijă în marile sere ale culturii mondiale.

Lecţiile desprinse din poezia concretă, dar mai ales din poezia generativă, i-au fost scriitorului român de mare folos. Procedeele sînt evident analogice, fiindcă Şerban Foarţă şi-a creat enunţuri specifice din limba română. Modalitatea cea mai frecvent cultivată de autor este aceea a unui nucleu existent într-un vers, bazat pe cuvinte rezultate dintr-o îndelungată practică a artei combinatorii în limbajul cotidian. Un enunţ parţial ca : **deochi sextuplu, — carne** devine **(de ochi) see stop lucarne.** Într-un alt context, sintagma : / **cît nu ne dorm, — irositori / ce sunt de semne şi parfumuri** se amalgamează în alte combinaţii verbale, generatoare de noi sensuri : **Ce sunt desemne şi par fumuri, / cît nu ne dor, — mirositori.**

De obicei, Şerban Foarţă structurează într-o strofă două versuri organizate într-un anume fel. El alege cuvinte deschise, capabile să se lase desfăcute în alte unităţi semantice. Rămîn fixe doar cîteva elemente lexicale-pivot, după care autorul trece la explozia nucleelor verbale şi semantice fundamentale în scopul noilor acte de mariaj lingvistic. Se creează astfel un gen curios de imagologie lexicală comparată, cînd cuvintele şi semnificaţiile lor sînt aşezate pe un fel de oglinzi reflectante, aşezate faţă în faţă. **Holorimele** (Editura Litera, 1986), concepute de poetul timişorean sînt concepute aproape toate în aceeaşi manieră. Doar experimentul este mutat pe alte cuvinte şi sintagme. De aceea, orice exemplu ni se pare elocvent în acest sens. Strofa pare să emită prin această opoziţie între distihuri pe două voci paralele : / **reci totuşi, mări sălcii.** / **Deşi aur, ora : luminişe...** /, reprezintă un enunţ care se **aude** aproape la fel ca şi prelungirea sa. De altfel **holorima** nu face decît să repete versurile anterioare, dar dincolo de eufonie s-au instalat alte sensuri : / din aurora lumii. — Nişe / reci totuşi, în cămări sălcii /. Şerban Foarţă însuşi mărturiseşte că are o practică îndelungată a **tautofoniilor** sau a **holorimelor.**

Intertextul funcţionează la fel. Malaxorul lexical şi semantic utilizat de scriitor nu poate produce surprize pe mari spaţii literare. De aceea, în pofida spiritului său ludic, gata să transforme vorbirea într-o stare de haz, după o anumită vreme, monotonia se instalează definitiv în conştiinţa cititorului. Versul bacovian intră şi el în baletul cuvintelor : / Decor de doliu, funerar ? / Sorgintea rîde cristalină. / Atmosfera rămîne aceeaşi, doar cuvintele se coagulează parţial în alte semnificaţii : / Sorgintea rîde. Crist alină / de cor de doliu, funerar. /

Ei bine, vom spune noi, ca şi alţii, dar pînă unde poate fi împins experimentul acestor **holorime** şi ce demonstrează ele în ultimă instanţă ? Răspunsurile sînt mai multe, dar nici unul nu justifică o operă de mare poet. De domeniul evidenţei rămîne inteligenţa combinatorie a unui cărturar care şi-a propus să demonstreze anumite virtuţi, ale limbii române. Gestul intelectualului, gratuit în sine, este frumos, dar spre surpriza noastră, sub bagheta acestui **mag al cuvintelor** poezia se risipeşte ca şi ceaţa. Abia apucă să se cristalizeze anumite nuclee lingvistice ce ar putea genera o poezie subţire şi fragilă, după care acestea sînt supuse unei explozii semantice ce deschide o altă stare posibilă de intrare în literatură şi „miracolul cuvintelor" se închide.

Cantonarea exclusivă a poeziei în limbaj poate fi considerată ca o aventură posibilă, dar Şerban Foarţă nu a legitimat prin aceasta **poezia ca stare de suflet**, ci doar ca o proiecţie sonoră iluzorie şi de scurtă durată.

Cînd începea aceste experimente de tip manierist nuiream speranţa unei literaturi posibile. Astăzi totul mi se pare doar un **text**, un **obiect de cuvinte** de tip muzeal, dar fără suită şi rezonanţă mai adîncă în cultură.

Flacăra revine

TRICOTURI PENTRU SĂNĂTATEA INIMII

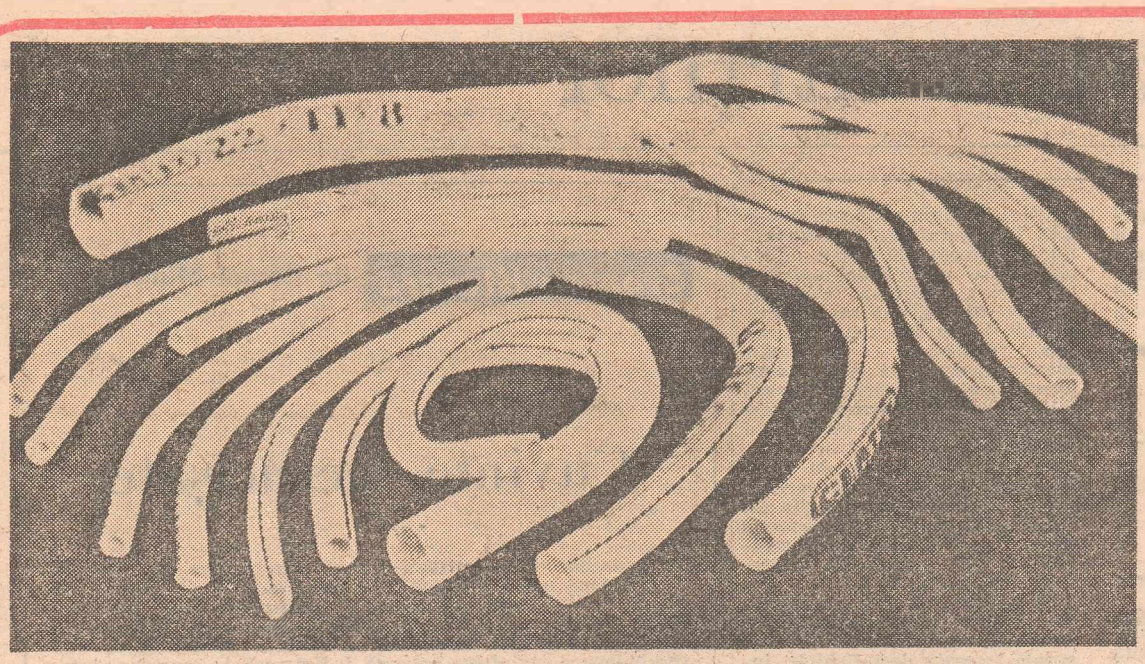

Dacă vă mai amintiți, stimați cititori, acum 3 ani, asistam — cu uimire —, în laboratoarele Institutului de cercetări textile din București, la gesturile cu care mîini iscusite de lucrătoare plăsmuiau vene și artere pentru organismul uman, finisau suporturi pentru valve de inimi, tricotau meninge pentru creierul uman. Aventura ni se păruse fantastică, pînă la vis și irealitate, dar cercetătorul de lîngă noi, dr. ing. Aristide Dodu, ne adusese prompt cu picioarele pe pămînt, amintindu-ne de performanțele tehnicii actuale în medicină — de cuceririle bionicii —, precum și ale medicinei în utilizarea de materiale și organe artificiale — endoproteze — cu durate de supraviețuire a beneficiarilor tot mai ridicate. În statisticile mondiale, chirurgia cardio-vasculară, de pildă, a înscris recordul a 16 ani de supraviețuire a unor oameni cărora li s-au grefat segmente de vase de sînge artificiale. Acestea sînt din tricoturi.

În fabuloasa cursă pentru viață și pentru sănătatea omului este înrolată precum bine se știe — nu o dată am consemnat reușitele ei ca și unele priorități de necontestat —, și cercetarea științifică românească din cele mai diverse domenii. În privința endoprotezelor din materiale textile, inginerul Aristide Dodu afirma, ca pe o profesiune de credință, că „merităm, ca țară europeană cu îndelungi și bune tradiții în industria textilă și, totodată, cu o remarcabilă școală medicală să deținem asemenea tehnologii". Punctul de pornire, inițiativa acestui important travaliu științific care a deschis și dezvoltă un domeniu de vîrf al bionicii în țara noastră — la care sînt antrenați un număr însemnat de specialiști din mai multe institute de cercetare și întreprinderi industriale, ca și numeroși medici din mari clinici universitare și spitale — aparține reputatului chirurg, prof. dr. Ioan Pop D. Popa, șeful Clinicii de chirurgie cardiovasculară a Spitalului Fundeni. Valva sa biologică — MIVA-Pop D. Popa — brevetată și testată în centre medicale europene de renume, avea suportul adus din import și era firesc să dorească realizarea ei integrală în țară. Inelul suportului, dintr-un polimer de înaltă puritate, este îmbrăcat într-un material textil tricotat, cu caracteristici specifice. Pentru a le obține, s-a adresat Institutului de cercetări textile și astfel s-au întîlnit doi oameni de știință — un chirurg și un inginer — demarînd împreună această nouă direcție în cercetarea de bionică românească. La ora actuală, în baza de cercetare și producție a institutului se realizează o gamă complexă cu 14 tipuri de endoproteze textile, putînd înlocui sau ajuta cele mai diverse organe ale corpului omenesc. Proteze vasculare — liniare și bifurcate —, suporturi pentru valvele biologice tip Pop D. Popa, înlocuitor de meninge, proteze craniene (pentru oasele craniului), pentru arcade, pereți de sinus frontal, columelă auditivă și de pavilion auricular, pereți de sinus frontal, petice de plastii și plase susținătoare de mușchi, ață chirurgicală în diferite tipodimensiuni și ace atraumatice iar în perspectivă tendoane pentru oase, proteze de esofag, de laringe etc. Îndrăzneala poate fi oricît de mare, date fiind rezultatele remarcabile obținute pînă acum, testate și verificate în prestigioase laboratoare chimice, medicale, farmacologice și în mari clinici universitare și spitale de prestigiu, de medici la fel de prestigioși — în Clinica de chirurgie cardio-vasculară de la Fundeni, de neurochirurgie a Spitalului „Dr. Gh. Marinescu", în Centrul de chirurgie plastică și funcțională ORL Panduri, la Spitalul Municipal, la cel de copii Berceni...

Ceea ce ne-a readus, de curînd, în institutul de la capătul troleibuzului 84, a fost primul Simpozion național pe tema „Articole textile medicale implantabile în corpul uman", desfășurat sub egida Ministerului Industriei Ușoare, Academiei de Științe Medicale, Consiliului Național al Inginerilor și Tehnicienilor, a Clinicii de chirurgie cardio-vasculară Fundeni. În cadrul simpozionului, pe lîngă rezultate, s-au analizat și dezbătut noi și multiple aspecte, noi probleme puse în evidență de experimentările și utilizările în practica chirurgicală pe om. Un capitol de seamă l-au constituit, în acest sens, metode și tehnici de testări ale materialelor componente, de urmărire a comportamentului în timp al protezelor în organism, metode și tehnici de sterilizare și conservare, aspecte de legislație medicală și altele. Cînd cercetătoarea chimistă Pia Ciobanu prezenta comunicarea colectivului său, privind protezele craniene și a înlocuitorului de duramater (de meninge), afirmînd cîte probe și cîte analize s-au efectuat numai pentru a ajunge la puritatea necesară a materialelor, mărturisim că îl vedeam parcă pe Fleming cutreierînd laboratoarele ce se angajaseră în sintetizarea marii sale descoperiri — penicilina. Dacă pentru un chirurg ca dr. Leon Dănăilă de la Spitalul „Dr. Gh. Marinescu" poate părea cel mai obișnuit fapt să deschidă, în timp ce operează pe creier, cîteva cutii și, luînd din fiecare cîte ceva, să obțină un înlocuitor de os al craniului, pentru noi, ceilalți, din afara medicinei, nu ni se poate părea decît o aventură absolut fantastică. Iar cu acel „os", pacientul să poată trăi normal ani și ani de zile. Astfel să ne facă să aducem cel mai profund omagiu omului de știință.

Comunicarea grupului de cercetători de la Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice, dacă pornea de la premisa că „introducerea în chirurgie și în ortopedie a implantelor și endoprotezelor constituie un aport substanțial în efortul de prelungire a vieții și de ameliorare a stării de sănătate" în schimb, pe parcursul ei, amintea un spectru larg de efecte negative posibile ale polimerilor, ale tuturor maselor plastice utilizate azi în lume, în acest scop, tocmai pentru a orienta și mai exact cercetătorii în studiile lor viitoare. Totodată propunea metodele cele mai fine pentru verificări și testări, oricît de laborioase ar fi acestea, ca microscopia electronică, spectrometria, roentgenografia, radioizotopii etc. etc. Știința pune întrebări, caută și găsește răspunsuri ce aduc alte întrebări... Dr. ing. Marius Begheceanu de la Centrul de chimie din Cluj-Napoca, stăpîn pe chimia rășinilor metacrilice „ideale pentru înlocuirea unor porțiuni de oase, datorită aspectului estetic, ușurinței de manevrare, clarității optice, excelentei biocompatibilități și altor caracteristici" a obținut, prin concepție originală, asemenea produse pentru chirurgie și stomatologie. Vom reproduce cîteva extrase din comunicările prezentate, pentru a vă face o imagine de ansamblu asupra șanselor și speranțelor oferite azi medicinei noastre, avînd la îndemînă asemenea produse de bionică, rod al gîndirii naționale.

Cînd l-am întîlnit prima oară, inginerul Aristide Dodu se afla într-un moment de răscruce al vieții sale, la pragul de vîrstă al retragerii din activitatea profesională. Se vedea că îl parcurge greu, o mare oboseală îi devasta chipul. De înțeles pentru cel ce slujise peste 30 de ani învățămîntul și cercetarea în domeniul tricotajelor, scriind manuale și tratate, peste 200 de articole și lucrări științifice, lucrări ce i-au impus numele în „Lexiconul tehnic românesc" și i-au adus notorietate internațională, fiind ales președintele Secției România a Federației internaționale a specialiștilor în tricotaje. Îl regăsesc, după 3 ani, în aceeași cameră de lucru, conducerea institutului rugîndu-l să rămînă, pentru a continua, ca specialist, opera începută. A întinerit, pare a avea 10 ani mai puțin, deși muncește poate chiar mai mult decît altădată, în numele acestui nobil scop și al unui vis ce se îngropase în sufletul său. Își dorea să nu apuce să iasă la pensie pînă nu va pune la punct asemenea materiale textile medicale ; știa că avem în țară toate posibilitățile în a le obține. Poate, doar cererea lipsea. La fel de modest, este, în schimb, mai puțin tăcut ca altădată, simte nevoia să ne împărtășească și să ne arate tot ce s-a înfăptuit în cei 3 ani trecuți de la primul nostru articol. „Fără profesorul Pop D. Popa și fără articolul din „Flacăra" eram azi un anonim pensionar", spune. Pe lîngă o întreagă echipă de specialiști ce s-a format în Institutul de cercetări textile pentru noul domeniu de activitate (din care fac parte și cei doi copii ai săi, ambii ingineri tricoteuri, Aristide A. Dodu fiind deja autor de brevete de invenții privind tehnologii de obținere a firelor (pentru proteze vasculare, de pildă) lasă, mai presus de toate, un spirit al tenacității în muncă, al ordinii și disciplinei de gîndire. Vorbim întretăiat, cu frînturi și fragmente de fraze, tracasați de telefoane și vizite. Telefonează și vin medici din toată țara, dornici să vadă și dornici să lucreze cu noile materiale — fiind un prim ecou al simpozionului —, telefonează lucrători din întreprinderi de comerț exterior, întrucît firme de specialitate de pe piața externă — din Franța, Anglia, Cuba, Israel, Albania —, se arată interesate să cumpere proteze textile românești. Timpul îi este măsurat și pentru că mai are formalități de îndeplinit în vederea participării, peste cîteva zile, la cel de al 31-lea Congres internațional al specialiștilor în tricotaje, găzduit anul acesta de capitala Bulgariei.

— Deci, să ne oprim la cîteva noutăți acumulate în cei 3 ani.

— Sînt atît de multe, cum să le selecționez ? Să facem un tur de forță, sperînd să nu se supere nimeni, dacă voi omite ceva. În primul rînd, să spun că am diversificat protezele vasculare. Pe lîngă cele lineare și dublu bifurcate pe care le știți, s-a pus la punct și conductul valvulat, adică un segment de proteză la care, la unul din capete, se montează o valvă biologică. Aceasta, urmărind scurtarea timpului operator în cazul cînd trebuie înlocuită atît o valvă cît și zona de aortă apropiată. De asemenea, realizăm și multiramificate, o proteză complexă compusă din artera abdominală bifurcată, de exemplu, la care se fixează prin coasere în timpul actului operator, ramuri suplimentare, reprezentînd căile de alimentare a plămînilor și rinichilor. Pînă acum, asemenea proteze se făceau din cîrpeli, cu coaseri laborioase ochi cu ochi, ce lungeau enorm timpul operator, obositor pentru echipa de chirurgi, stresant pentru organismul bolnavului. De asemenea, mai realizăm segmente de aortă ca și proteze vasculare implantabile în poziții extraanatomice, impuse de anumite afecțiuni. Sînt proteze cu lungimi foarte mari, cu 2 ramuri și au rolul de a iriga cu sînge zone ale corpului îndepărtate de inimă sau de un centru al fluxului sanguin. S-a pus la punct un procedeu original de realizare a protezelor cu extensibilitate mare, cu care depășim performanțele atinse pe plan mondial. Cele străine ce ne-au servit drept lot comparativ se extind cu 30 la sută, ale noastre ajung pînă la de 3 ori dimensiunea inițială. De asemenea, le-am îmbunătățit sub raportul rezistenței mecanice la deformare și al reducerii permeabilității, dînd organismului posibilitatea să le asimileze mai rapid, să formeze în jurul pereților artificiali din tricot țesutul biologic de protecție, printr-un proces de neovascularizare. În acest sens, în colaborare cu ing. Viorica Trandafir de la Institutul de cercetări și inginerie tehnologică pentru pielărie și cauciuc, s-a pus la punct o tehnologie originală de impregnare cu colagen a protezelor vasculare tricotate, acest strat biologic avînd tocmai rolul de a le impermeabiliza și astfel, de a reduce la minimum pierderile de sînge pentru bolnav. Am îmbunătățit mult suportul pentru valva biologică de cord, atît în privința caracteristicilor funcționale ale tricotului, cît și ale masei plastice a inelului. Prin eforturile cercetătoarelor noastre chimiste Pia Ciobanu și Cristina Carp și cu aportul inginerului chimist Marius Begheceanu de la Cluj-Napoca, s-a pus la punct înlocuitorul de meninge realizat dintr-o plasă fină impregnată cu un hidrogel, un polimer ce-și menține proprietățile în stare umedă, avînd rol protector, de separare a creierului de cutia craniană, dar, în același timp permite circulația ionilor în zona respectivă, din exterior spre masa cenușie și nu este opac la raze Roentgen. Adică, să reproducă la modul ideal, aproape de normal, funcțiile meningelui natural. Pentru înlocuitorul de porțiuni de craniu, studiile au dus la un ciment format din două componente cu

Avize de competență

Realizarea materialelor textile pentru uz medical reprezintă în cîteva țări avansate o sursă importantă de venituri valutare, cu atît mai mult cu cît prețurile acestora sînt în continuă creștere.

Receptivitatea și competența profesională a specialiștilor din acest institut, unite cu eforturile specialiștilor din clinica noastră, au dus la concretizarea, într-un timp relativ scurt, a unui amplu program de cercetări, respectiv la realizarea în țară a valvelor biologice cardiace tip MIVA-Pop D. Popa, a unei game complexe de proteze vasculare, petice de plastii și plase ca material întăritor pentru bioproteze. Comportarea clinică pe animale și apoi la oameni a dat rezultate pozitive. În prezent, beneficiază de articole medicale tricotate, realizate la I.C.T., un număr de 162 pacienți, cărora li s-au implantat valve biologice tip MIVA-Pop D. Popa, circa 450 pacienți cu proteze vasculare, 15 cu bioproteze și 171 cu petice de plastii. Apreciez că sub aspect calitativ, înlocuitorii de organe umane obținute aici se află la nivelul celor mai bune produse similare .

Prof. univ. dr. doc.
IOAN POP D. POPA
șeful Clinicii de chirurgie cardio-vasculară Fundeni, București

Articolul înlocuitor de meninge realizat de I.C.T.-I.C.C.F. — I.C.C.N. pe bază de polimer acrilic, armat cu tricot de poliester termofixat, sterilizat numai prin iradiere gama C 0,60, s-a dovedit a fi corespunzător din punct de vedere al parametrilor tehnico-funcționali (masă specifică, grosime, aspect, dimensiune, stabilitate în timp, biocompatibilitate și lipsă de toxicitate), fapt verificat de I.C.C.F. — U.C.C. 060 prin culturi microbiene STR, ERY pe mediu de AGAR, în cursul lunii aprilie 1986.

Pînă în prezent am utilizat acest înlocuitor la 11 bolnavi.

Urmărirea acestor pacienți între 18 și 4 luni ne-a demonstrat că produsul este foarte bine tolerat, nu a provocat nici un accident și nici o reacție de intoleranță sau de respingere.

Avînd în vedere cele de mai sus, putem afirma că înlocuitorul de meninge realizat de I.C.T. — I.C.C.F. — I.C.C.N. se situează la nivelul produselor similare cunoscute pe plan mondial și poate fi folosit în orice serviciu de neurochirurgie, prin faptul că întrunește toate condițiile necesare utilizării sale clinice.

Produsul Proteză craniană — realizat de Institutul de Cercetări Textile în colaborare cu Institutul de Chimie Cluj-Napoca și Institutul de Cercetări Chimico-Farmaceutice, similar cu produsele străine Duracryl (Cehoslovacia) și Simplex-P (Anglia) — este un compus complex format din rășini metacrilice autopolimerizate care poate fi utilizat în neurochirurgie, pentru înlocuirea defectelor osoase ale bolții

reportaj • Flacara reportaj •

un timp de polimerizare de 15 minute, putînd fi aplicat de chirurg întocmai ca pe un chit pe cutia craniană, luînd forma părţii lipsă, ceea ce în traumatologie şi în neurochirurgie este un mare avantaj. Polimerul respectiv are o puritate de 99,9 la sută, performanţă ce nu poate să nu-i atragă pe medici.

Tot în aceşti ani am diversificat plasele chirurgicale destinate atît chirurgiei viscerale — am primit pentru ele chiar avizul prof. dr. Setlacek — ca susţinătoare ale pereţilor abdominali, cît şi pentru proteza rino-plastică, şi pentru îmbrăcarea protezei de pavilion de ureche. Am colaborat şi colaborăm cu dr. Romeo Călăraşu pentru protezele de sinus frontal, cu prof. dr. Aurel Denischi pentru realizarea de tendoane artificiale, cu dr. Alexandru Pesamosca pentru diversificarea sortimentului de aţă chirurgicală destinată şi domeniului său, chirurgia infantilă.

Prezenţa la simpozion a numeroşi medici, rezultatele concrete înfăţişate sînt tot atîtea argumente asupra faptului că s-au pus baze temeinice la Bucureşti acestui vast domeniu biomedical. Acum 3 ani, în laboratoarele Institutului de cercetări textile erau vreo 5 lucrătoare, acum numărul lor este de cîteva ori mai mare. Atunci, precum notam, se străduiau să adapteze cîteva maşini de tricotat mai vechi la noile cerinţe, acum s-au perfecţionat utilaje specifice pentru tehnologii specifice. De pildă, sertizarea pentru acele atraumatice atît de scumpe pe plan mondial a devenit procedeu curent la Intreprinderea de ace din Capitală. Dar, cîte nu se mai întîmplă în acest sector cu ample perspective în medicina secolului nostru ?! Inteligenţa materiei nevii se aliază, se adaugă celei vii, sporindu-i longevitatea, triumful, superioritatea. Astfel, bionica rămîne un curaj al vieţii pentru viaţă.

CICI IORDACHE-ADAM

PROTEZE VASCULARE – LINEARE	ARTEX POP D. POPA DODU
PROTEZE VASCULARE – BIFURCATE	BIARTEX POP D.POPA DODU
PETICE DE PLASTII	TRICOPLAST
PLASE TRICOTATE	PLASTEX
VALVE BIOLOGICE DE CORD	MIVA POP D POPA
ATA CHIRURGICALA	FILMED
BIOPROTEZA VASCULARA	BIOTEX
PERETI SINUS FRONTAL	SINTEX
PENTRU ARCADE	ARCATEX
PROTEZE RINOPLASTICE	RINOTEX
COLUMELA AUDITIVA	COLUTEX
INLOCUITOR MENINGE	MENINGTEX PEP
PROTEZE CRANIENE	CRANITEX P.M.P.
PROTEZE PAVILION AURICULAR	AURITEX

craniene înlăturate chirurgical sau traumatic.

Acest ciment poate fi folosit : la operaţiile de reconstrucţie plastică a bolţii craniene, la înlocuirea corpurilor vertebrale patologice, extirpate chirurgical, la obturarea sinusurilor frontale aerice deschise accidental în timpul actului operator, precum şi la obturarea defectelor craniene bazale care facilitează persistenţa fistulelor cu lichid cefalo-rahidian.

Pe baza celor 16 cardioplastii efectuate cu produsul mai sus analizat, putem afirma că nu există contraindicaţii.

Urmărirea acestor bolnavi timp de 4—21 luni de la operaţie a demonstrat absenţa oricăror reacţii de intoleranţă sau respingere.

Pe baza datelor prezentate considerăm că produsul românesc pentru proteze craniene este perfect tolerat, este biocompatibil, nebiodegradabil, are masă specifică redusă, rezistă la şocuri mecanice puternice şi nu este opac la raze Roentgen.

Dr. LEON DANAILA
Clinica de neurochirurgie Bucureşti

Străbunii

E-atîta prăbuşire de slavă pe ruinuri
şi-atîta măreţie incremenită-n pietre
încît aud amurgul spărgîndu-se-n rubinuri
şi timpul stînd de veghe la tîmpla vechii vetre,

Doar arborii suindu-şi statura ca oştenii
fac zid de umbră veche tăcerii din cetate
în timp ce gîndul intră cu aripa-n milenii
spre urmele rămase întru eternitate.

Mă plec smerit şi-mi reazăm genunchii de-nceputuri
pe lespezile roase sub zările albastre
şi simt în braţ răcoarea atîtor mii de scuturi
şi sînt pe frunte mirul mileniilor noastre.

NECULAI CHIRICA

Poveste la Podul Înalt

Copiii urcau cele peste două sute de trepte în fugă.

Spre culme, acolo unde creşte ca un stejar de marmură statuia voievodului, începură să cam obosească, îşi îndreptau cu oarecare greutate genunchii subţiri.

Continuau să suie scara de piatră.

Cînd ajunseră sus, pe puntea acelei corăbii de bazalt, pe care strămoşul navigă spre adîncul memoriei noastre, duseră mîinile streaşină la ochi şi rămaseră pentru o clipă uimiţi.

Cu dulce naivitate, unul spuse ca pentru sine : Măi, ce cal gras !

Altul, mai ispitit de fantezie, răspunse : E din aur curat. Şi are frîiele tot din aur !

O rază în ceruri auzi glasurile copiilor, se minună de închipuirile lor fără de hotare şi cobori din tăriile veşnice, aşezîndu-se ca o nestemată pe coroana domnitorului.

Capul voievodului, astfel incendiat de lumină, deveni un soare încoronat, spre care copiii priveau, vrăjiţi de această frumuseţe halucinantă.

Directoarea rămase în urmă, preocupată să dreagă săndăluţa unui şoim care, împiedicîndu-se, îi rupsese bareta ; din cînd în cînd, arunca privirea asupra grosului de puştani care nu conteneau să zburde în jurul minunii de piatră, iluminaţi parcă de măreţia istoriei locului ; cînd ajunse şi dînsa în culmea dealului, îi adună cu o singură strigare şi urmă acest dialog :

— Copii, a cui e această statuie ?

— A lui Ştefan cel Mareee !, răspunseră ei în cor.

— Cine a fost Ştefan cel Mare ?

— Domnul Moldoveei !

Domnul Moldovei, Domnul Moldovei, îngînă ecoul, destrămat apoi prin văile şi dealurile din jurul Vasluiului.

— De ce i s-a ridicat statuie pe acest loc ?, reluă directoarea.

— Fiindcă aici a dus o mare bătălie cu turcii !

— Cine a învins în această bătălie ?

— Ştefan, cu moldovenii lui !

Ştefan, Ştefan, Ştefan, îngînă iar ecoul, parcă mai limpede şi mai amplificat de această dată, iar raza din coroana voievodului rîde şi, ca un ştrengar care se joacă de la distanţă cu o oglindă, trimite cîte-o scînteie de lumină în ochii copiilor, şicanîndu-i.

— Cum se cheamă locul pe care ne aflăm acum ?

— Podul Înalt !, răspund mai departe şoimii de la Grădiniţa nr. 20 din Bîrlad, aduşi aici de directoarea lor, Natalia Irimia, de educatoarele Florica Iruncă şi Tudora Cuţitaru, la o pilduitoare lecţie de istorie.

Şi dialogul continuă cu întrebări şi răspunsuri din care rezultă că ştiu bine lecţia asta de istorie, ştiu că moldovenii au luptat cu mare vitejie să păstreze Moldova liberă, şi ce-aţi dori să facem noi acum, mai întreabă directoarea, iar ei, şoimii, răspund la fel, în cor : Să cîntăăăm !

Şi în jurul acelei statui care acum lumina ca soarele verii, începu să se înalţe un cîntec pur, ca o ridicare de rouri, iar chipurile fragile erau pătrunse de o străluminare lăuntrică, scormonitoare. Copiii aceia, care urcaseră (copii) treptele spre monumentul de la Podul Înalt, coborau acum cîntînd un cîntec eroic, şi parcă nu mai erau copii, ci o oaste cu lănci şi cu scuturi, purtată spre alte noi izbînzi, în scopul dăinuirii unei eroice istorii şi a unui eroic neam.

Coborau cu un fel de neliniişte adunată în coşul pieptului, avuţie pe care nu ştiau încă să o definească, dar care, ghem de mărgăritar, îi făcea mai buni, mai frumoşi.

Iar noi nu mai eram acolo.

N. GRIGORE MARAŞANU

Fotografii de PAUL AGARICI

„Aş mai încerca să scriu cîteva cărţi, cu speranţa că n-ar fi inutile"

(Urmare din pag. 9)

„valul" acela, am scris şi eu un maxi-poem care „măsura" cam 3—4 000 de versuri ! Un „poem uriaş". Şi cred că nu-mi trebuia prea mult să-l ajung din urmă, **numeric**, pe Homer...

— Şi despre ce-ati scris în cele aproape patru mii de versuri ?

— Despre tractorişti, dacă vreţi mai exact, despre cei din Bonţida. Era, de fapt, un reportaj rimat. Să dobîndeşti o tehnică de rimare, nu-i mare lucru. Rămîne doar să înţelegi „tehnologia" şi totul „merge" ; cum se repară tractoarele, cum se conduc, cum sînt puse să are, cum se leagă şi se dezleagă plugurile. Isprava asta era considerată şi recomandată drept marea poezie românească, deşi nu-mi amintesc să fi fost un singur poet român, între cele două războaie mondiale, atunci cînd existau totuşi tractoare, să le fi „cîntat" în astfel de poeme.

— ...Tematicile acestea erau „obiect" de studiu la Şcoala de literatură, sau „fabrica de poeţi", cum era cunoscută în epocă ?

— Bineînţeles ! Şi erau „predate" cu mare perseverenţă de către profesori specializaţi.

— Dumneavoastră, cum aţi ajuns la „Şcoală" ?

— Eram student la Filozofie, la Cluj, cînd s-a luat o măsură, bizară pentru mine şi azi : au fost mutate la Bucureşti toate facultăţile de filosofie din România. Asta a durat un an sau doi. Aşa am ajuns să termin facultatea la Bucureşti, după ce făcusem trei ani la Cluj, unde am avut profesori-creatori de cultură: D.D. Roşca, Al. Roşca, Şt. Pascu, G.M. Marica, Ovidiu Drimba, Gall Ernö, Dumitru Isac. Am avut şi profesori pe care îi studiam aşa cum se întîmplă cu viruşii puşi la microscop. Dar, în acest răstimp, datorită lui Geo Dumitrescu, am devenit elev al Şcolii de literatură „Mihai Eminescu". Aveam pe-atunci 21 de ani şi eram cît de cît cunoscut. Debutasem în „Almanahul literar" încă din primul an de studenţie şi trezisem un oarecare interes pentru Miron Radu Paraschivescu şi Geo Dumitrescu, încît mi s-a părut firească insistenţa de a merge la „Şcoală"... „să-nvăţ puţină politică, să mă dezmorţesc şi să ies din tipul de gîndire mic-burgheză", cum sunau cerinţele acelor ani...

— ...Şi cum a fost prima lecţie ?

— Tristă ! Fiindcă era o lecţie în care reînvăţam istoria patriei altfel decît era ea : spurcată de idei ca acelea pe care le profera Roller şi alţii ca el, care n-au înţeles şi nici n-au iubit vreodată spiritualitatea românească, încercînd, în schimb, să creeze o altă scară a valorilor. Alta decît cea reală. O „scară" în frunte cu indivizi pentru care viaţa se limita la rimarea unor lozinci perimate şi de mult uitate de viaţă. O „lecţie" care încerca să strecoare în conştiinţa noastră venin pentru o viaţă întreagă : cum, de pildă că participarea noastră la primul război mondial, aceia în care fiinţa noastră naţională s-a întregit, a fost un act nejust !

— Dar anii s-au scurs şi s-au limpezit, iar Dumneavoastră v-aţi implicat în viaţa Cetăţii, citorind aici ca urmare a climatului nou instaurat de partid în viaţa ţării şi a răspunderilor ce vi s-au încredinţat, prima editură postbelică. Îmi pare firesc să vă-ntreb ce-a dat „Dacia", editura din inima Transilvaniei, care nici nu putea avea un nume mai potrivit !

— Evident, a „scos" cărţi. Şi, reţineţi : în trei limbi ! Firesc, la „Dacia" s-au publicat multe cărţi care au abordat probleme fundamentale din istoria noastră, dintre care amintesc în spaţiul acestui interviu doar cîteva : **„România şi Conferinţa de pace de la Paris (1918—1920)", „România şi Conferinţa de pace de la Paris din 1946", „Dictatul de la Viena", „Românii din Transilvania împotriva dualismului austro-ungar", „Voievodatul Transilvaniei"** (lucrare ştiinţifică de amploare, a cărei publicare a-nceput în anul 1972, ajungîndu-se în prezent la cel de-al III-lea volum), **„Rezistenţa antifascistă în partea de nord a Transilvaniei (septembrie 1940—octombrie 1944)"**, sau, **„Ce este Transilvania"**, o carte bilingvă — în română şi germană. Spun destul şi aceste titluri, transcrise la întîmplare. Cînd noi am dat gir acestor cărţi, dar şi celorlalte, încă foarte multe, pe care nu le-am amintit, împreună cu toţi colaboratorii mei am plecat de la gîndul de-a „umple" un gol imens, de a oferi, nu numai concetăţenilor noştri, dar şi istoricilor de pretutindeni, instrumente de lucru riguros-ştiinţifice, emise chiar aici, în inima Transilvaniei.

— Cum s-a „născut" prima carte la Editura „Dacia" ?

— Uite, nici nu mai ştiu ! Asta înseamnă că n-a fost nimic senzaţional. Poate mai greu de uitat e momentul înjghebării editurii, începînd cu găsirea sediului, apoi a colaboratorilor „interni" şi mai apoi a celor „externi" : a scriitorilor, a medicilor, a oamenilor de ştiinţă. Eu veneam de la „Tribuna". Sigur, experienţa redacţională mă ajuta, dar ea nu semăna cu cea editorială, deşi, în fiecare clipă, din fiecare acţiune a lui Ioanichie Olteanu, sau a altor corifei care dădeau strălucire Clujului literar de-atunci, între care A.E. Baconsky, Miron Radu Paraschivescu sau Geo Dumitrescu, aveai de-nvăţat tot atîtea lecţii de viaţă. Cum s-a „născut", totuşi, prima carte la „Dacia" ? A fost, culmea, o carte de sport !

— De ce, ziceţi... „culmea" ?

— Pentru că sportul a fost o mare pasiune a tinereţii mele, dar şi de mai tîrziu. Reţineţi că am avut un profesor celebru : pe marele campion Ioan Moina ! Dar să revin la acea primă carte. Cum s-a întîmplat ? La înfiinţare, editurilor noi li s-au redistribuit, pe criterii teritoriale, unele manuscrise aflate în editurile bucureştene. Evident, prea mari satisfacţii nu ne-au adus acele prime cărţi. În ele se regăseau mai puţin efortul şi proiectele noastre. Bucuria şi mîndria noastră a fost însă deplină atunci cînd am trecut la împlinirea planurilor noastre.

— Cum s-a ajuns la emblema editurii ?

— Firesc. Altfel nici nu se putea : ea reprezintă stemele Ţării Româneşti, Moldovei şi Transilvaniei, ale Daciei cu alte cuvinte. La cîteva zile după ce ne-am fixat la ea, a venit la mine cineva de la „România liberă" să-mi ia un interviu. Ştiţi şi dumneavoastră cum obişnuiesc unii ziarişti : în loc să discute cu cei ce lucrează, cel mai adesea, dacă nu exclusiv, se opresc la... directori, care sînt întrebaţi... despre cum se lucrează ! Ce s-a întîmplat de fapt atunci ? Am fost întrebat între altele şi despre cum ne-am gîndit să realizăm emblema editurii. Nu ştiu pe cine a daranjat gîndurile noastre, că apoi am întîmpinat o serie de dificultăţi foarte stranii, cărora le-a pus capăt, prin marea lui autoritate, marele istoric şi profesor care a fost academicianul Constantin Daicoviciu, pe-atunci şi vicepreşedinte al Consiliului de Stat.

— Ce aţi înţeles prin ideea generos precizată că Editura „Dacia" e un „teritoriu liber" ?

— Am plecat la drum cu gîndul curat că editura nu trebuie să aparţină nici unui grup sau grupuleţ format în contextul disputelor literare organizate cu sau fără arme elegante. Crezul nostru a fost limpede : dacă e vorba de o carte bună, o publicăm !

— Mereu cu gîndul la editor, l-am uitat pe poet. Cînd şi cum v-a „furat" poezia ?

— Hazardul a făcut să mă nasc într-o familie unde m-am pomenit, din momentul cînd am reuşit să deschid mai bine ochii către lume, c-am descoperit biblioteca. Cărţile acelea adunate de părinţii mei de-a lungul anilor, au iscat în mine, ca o necesitate, plăcerea lecturilor din cele mai variate domenii. Iar miraculoasa lume a cărţilor mi-a deschis drumul spre poezie.

— Cum găsiţi „Cicatricele penumbrei", volumul dumneavoastră de versuri recent apărut la „Cartea românească" ?

— E o culegere pe care, în timp ce eram în spital, au făcut-o unii dintre prietenii mei. Eu mai puţin am izbutit să mă ocup, fizic, de realizarea acestei cărţi. Le sînt nespus de îndatorat. Poetul, criticul şi editorul Liviu Călin a făcut selecţia din volumele anterioare, la care s-au adăugat şi unele poeme inedite. Aşa s-a născut cartea. Eu le mulţumesc tuturor. Şi lui D.R. Popescu, şi lui Nicolae Bălăiţă, şi Elenei Docsănescu, lui Vasile Igna, Paul Sima şi celorlalţi prieteni, oameni de cultură şi editori...

— Şi următoarea carte care va fi ?

— E în curs de apariţie la „Dacia" : o culegere de versuri în limba germană, pe care o face poetul Frantz Hodjack. Ea urmează să apară în acest an.

— Cu poezia în suflet, ştiu c-aţi avut şi marea şansă de-a cunoaşte lumea. Sînt însă sigur că-n drumurile sale poetul a fost atunci învins de una dintre primele sale mari iubiri : gazetăria !

— E o boală fără leac, iar din lumea genurilor ei, interviul rămîne pentru mine, aşa cum a fost de-a lungul anilor în presa noastră, o preocupare nobilă, cu o bogată tradiţie. Autenticitatea, aceasta este sensul major al interviului. Cu gîndul acesta am realizat şi eu o serie întreagă de interviuri, începînd cu marii noştri scriitori şi continuînd cu laureaţii ai Premiului Nobel... Cartea cu interviurile şi întîlnirile pe care le-am avut, e una la care mă gîndesc pentru anul 1988. Şi nădăjduiesc să am posibilitatea s-o scriu aşa cum trebuie scrisă !

Poate chiar în toamna aceasta să fie gata, dacă mă restabilesc puţin cu sănătatea. Ar putea fi uşor realizată. Intenţia mea este următoarea : să alcătuiesc o carte de proză, cam de 3—400 de pagini în care să-ncerc să povestesc cum am cunoscut o serie de oameni mari din cultura noastră, din diversele domenii de creaţie de la noi şi din străinătate. Mi-ar face o mare plăcere să pot povesti în carte, cu tot firescul şi cu toată sinceritatea despre Constantin Daicoviciu, Arghezi, Călinescu, Vianu, Ion Agîrbiceanu, Lucian Blaga, Romul Ladea, Ion Vlasiu sau despre Salvatore Quasimodo, Graham Green, Henry Moore şi alţii. I-am cunoscut pe aceşti mari oameni, am discutat împreună şi-ar merita să pot realiza pînă la capăt o asemenea carte. Ea ar cuprinde opiniile lor despre morală, despre creaţie, despre cultură, despre om, despre ce trebuie să însemne viaţa fiecăruia dintre noi ca ea să fie într-adevăr demnă de trăit. Gîndiţi-vă, ca să dau un singur exemplu, la titanul care a fost Mircea Eliade. Acum, din nefericire nu mai există, iar marea şansă dea-l fi cunoscut şi eu mă îndeamnă să repovestesc despre el.

— Cum l-aţi cunoscut ?

— „Întîlnirile noastre au început pe căi epistolare, prin 1968. Ultima noastră întîlnire s-a petrecut în septembrie 1981, la Roma, la hotelul „La Plazza". Eu o gîndisem pentru o oră, dar ca şi discuţia pe care o purtăm noi azi, s-a prelungit la o după-amiază întreagă. Am discutat nu numai despre cultură sau literatură în general, ci şi despre cea românească în special, faţă de care manifesta un interes cu totul deosebit. Faptul care m-a impresionat cel mai mult la Mircea Eliade, este acela că, pînă la moarte, tot ce a creat în literatura beletristică, a scris în limba ţării lui. A făcut-o chiar cu riscul restringerii ariei de circulaţie a operei sale. Oricum, ideea interviului realizat atunci şi publicat mai tîrziu în „Flacăra" era mult mai veche.

— Care este calitatea ce-o apreciaţi cel mai mult la un om de cultură, sau mai precis la un om ?

— Integritatea de conştiinţă şi rectitudinea de poziţie. Ordinea morală în existenţa socială şi în cea individuală, iar în această ordine, atitudinea de-a ţine şira spinării drept. Omul trebuie să stea cu fruntea îndreptată spre stele. Da, orice om de creaţie trebuie să aibă această rectitudine morală. Am repudiat întotdeauna „navigatorii" cu şira spinării strîmbă.

— Spaţiul tipografie devine presant. Ce alte proiecte „urziţi" pentru anii ce vin ?

— Aş mai încerca să scriu cîteva cărţi, cu ideea că n-ar fi inutile, c-ar putea fi de folos sufletesc, c-ar fi necesare măcar unora dintre cititori. Mă gîndesc la cîteva cărţi de versuri, poate la unele de eseistică şi amintiri. Dar ştiţi ? Chiar aşa de mult nu mi-a mai rămas, ca să pot vorbi şi numeric despre aceste proiecte, care, oricum, sînt deocamdată doar sentimentale. În orice caz, proiecte am multe, ca orice om, dar nu am nici o certitudine că voi putea realiza tot ce mi-am propus să fac. Lucrez acum, împreună cu poetul Ion Deaconescu, la o antologie a poeziei europene, care e posibil să apară în străinătate. Pentru anul viitor, în afara cărţii despre care v-am spus, cea de interviuri, pregătesc încă un volum de versuri şi am terminate, dar trebuie revăzute, trei piese de teatru. Am mai avut două piese de teatru jucate. M-aş reîntoarce şi la experienţa aceasta. Şi, bineînţeles, aş scrie în fiecare săptămînă, încă o sută de ani, cronica sportivă....

(Urmare din pag. 9)

torită lui, în rafturile bibliotecilor publice şi personale apar lucrări inedite.

Sîntem în măsură să informăm pe cititorii revistei noastre că Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică — un atelier de frunte al lexicografiei române contemporane — se află în posesia unui manuscris deosebit de valoros, demn de un larg interes public în sensul cel mai nobil al cuvîntului. Autorul : **Virgil Olteanu.** Titlul lucrării : **Istoria şi arta cărţii.** Acest **lexicon** reprezintă o premieră naţională absolută, fiind prima lucrare de acest gen în România.

Avem cîteva lucrări valoroase consacrate istoriei pasionate a cărţii, scrise de autori români şi străini : Mircea Tomescu — Istoria cărţii româneşti de la începuturi pînă la 1918 (1968) ; Dan Simonescu-Gheorghe Buluţă — **Pagini din istoria cărţii româneşti** (1981) ; Albert Flocon — **Universul cărţilor.** Studiu istoric de la origini pînă la sfîrşitul secolului al XVIII-lea (1976). Acest opere au fost întîmpinate cu un interes viu la apariţie şi sînt epuizate de mult. Hotărîrea Editurii Ştiinţifice şi Enciclopedice de a publica o lucrare nouă dedicată cărţii, tratînd lumea sa mirifică sub aspectul istoric şi artistic, se impunea deci cu pregnanţă.

Lexiconul lui Virgil Olteanu conţine 3 000 de cuvinte-articole puse în ordine alfabetică. Bibliografie, conservare, cronologie, diplomatică, documentare, editare şi redactare, grafică, legătorie, poligrafie, presă paleografie —iată cîteva domenii abordate şi tratate, urmărindu-se prin ele multiple fenomene specifice legate direct sau indirect de istoria şi arta cărţii în toate fazele ei de evoluţie. Concepţia lucrării, calităţile manuscrisului prezentat editurii au întrunit sufragiile unanime ale unor bibliologi de seamă.

Se impun cîteva amănunte despre autor şi performanţa sa. Virgil Olteanu este profesor de limba engleză la Liceul Nicolae Bălcescu din Capitală, desfăşurîndu-şi munca pedagogică fără întrerupere de mai bine de două decenii la aceeaşi

Avancronică la o premieră

vestită şcoală. Pasiunea sa („Cartea mă atrage nu numai prin conţinut dar şi prin frumuseţea ei") s-a transformat în bibliofilie, colecţionînd nu pur şi simplu cărţi frumoase şi ediţii rare, ci opere despre istoria şi arta cărţilor, realizînd în decursul anilor un **cabinet particular de bibliologie** rar întîlnit, bogat în ediţii autohtone şi de peste hotare precum şi în reviste specializate contemporane şi de odinioară.

De la pasiune bibliofilă la studii şi cercetări bibliologice, apoi la dorinţa nestrămutată de a fereca între două coperţi informaţiile dispersate şi greu accesibile, deci de a oferi iubitorilor de carte un lexicon românesc inedit despre carte — iată pe scurt istoria pasiunii sale, fructificată în timpul său liber drămuit, cu o disciplină interioară pilduitoare de profesorul Virgil Olteanu.

Desigur elaborarea unei cărţi nu este un lucru ieşit din comun. Multă lume scrie, multe cărţi apar — pot remarca unii mai sceptici. Perfect, le dau dreptate. Dar aş veni cu cîteva detalii mai puţin cunoscute de evenualii sceptici, spicuite din modesta mea colecţie de lexicoane şi enciclopedii. Sub egida vestitului institut polonez de cultură „Ossolineum" a fost editată în 1971 o enciclopedie bibliografică „Enckyklopedia wiedzy o ksiazce" ; la elaborarea acestei lucrări capitale (sistem lexicon) au participat 400 de specialişti din Polonia şi unii din alte ţări (aportul românesc a fost asigurat de Corina Nicolescu şi Amelia Pavel)... Primul lexicon sovietic de bibliologie, intitulat **„Knigovedenie, Enţiclopediceski slovar,** a văzut lumina tiparului în 1982. Autorii lui, aproximativ tot 400 la număr, sînt somităţi în specialitate şi activează la institutele Academiei de Ştiinţe ale U.R.S.S., la Universităţile din Moscova, Leningrad şi Kiev, la bibliotecile „Lenin" şi „Saltîcov-Scedrin"... Cum să nu fii impresionat şi entuziasmat de performanţa autorului solitar din Bucureşti ? O mică rectificare : în loc de „autorul solitar" vă rog să citiţi : „bibliologului solidar". Da, Virgil Olteanu a devenit **bibliolog** şi este **solidar** cu toţi iubitorii de carte. Bibliotecarii (numărul lor depăşeşte cifra de 20 000 !), librarii, profesorii de literatură şi istorie, tipografii, artiştii ilustratori, redactorii, scriitorii ca şi cititorii se vor convinge de acest lucru răsfoind Istoria şi arta cărţii.

Satisfacţia muncii

(Urmare din pag. 10)

care — înainte de toate — duce o activitate susţinută în propagarea acestui gen muzical, pretenţios şi plin de rafinament, harnicii instrumentişti avînd însă o imensă satisfacţie morală pentru ceea ce fac şi, mai ales, pentru finalizarea acestei munci. Ansamblul se distinge printr-o deosebită experienţă concertistică deţinută de toţi membrii săi, fiecare avînd şi certe posibilităţi solistice; omogenitatea sunetului, raportul între registre, culoarea partidelor, maleabilitatea ei în abordarea oricărei epoci creatoare, sensibilitatea faţă de marile valori ale trecutului, dar şi interesul pentru noile drumuri, contemporane, ale artei sunetelor, iată o sumedenie de calităţi care au condus, în afara înregistrărilor discografice, radio şi TV, la invitarea colectivului în cadrul unor importante festivaluri cu caracter internaţional, în frunte cu ediţia jubiliară, a X-a, din 1985, a Festivalului „George Enescu". Iar declaraţia consemnată în presă, la vremea respectivă, făcută de violonistul argentinian Alberto Lissy, care a colaborat în calitate de solist cu formaţia bucureşteană, cuvintele sale au fost mai mult decît edificatoare: „Orchestra de cameră? Excelentă !".

Expoziţie de arhitectură

(Urmare din pag. 9)

Guliveri în ţara unor machete pe care le puteam strîmba cu un singur deget ! Dar ceea ce nu puteam evita, dominîndu-ne cu autoritate, a fost mesajul acestor machete, fotografii, colaje şi tente plate de tempera pe hîrtie, a fost, deci, mărturisirea de credinţă pe care aceste instrumente de lucru ale arhitecţilor au făcut-o public şi fără echivoc. O mărturisire despre cum se nasc cîteva din cele mai reprezentative creaţii arhitecturale contemporane, fiecare fiind, desigur, cîte un unicat în echilibrul ei tehnic şi estetic, dar toate reunite de-a lungul a două coordonate : de a fi pentru tineret şi de a fi coloane ale arhitecturii viitorului plantate încă din prezent.

Chiar dacă expoziţia nu mai există, ne-a rămas speranţa că o vom regăsi în realitate, risipită, dar la scara unu pe unu. Ahia atunci vom putea accede, ca oameni obişnuiţi, la profunzimea invizibilă a acestor creaţii arhitecturale şi vom putea descifra rosturile secrete ale desăvîrşirii lor ; adică vom putea ridica la înălţimea faptului concret ceea ce acum n-a fost pentru fiecare vizitator decît un incitant obiect de meditaţie.

Poezii de Nicolae Dragoş

Portret în creion

Mai vine azi şi va veni mereu
Cu pas şoptit, cu ochii-n umbră prins,
Cu trup de om, cu trup de zeu,
Atît de-aici şi-atît de necuprins.

Cînd taie-n ceţuri diafană cale
Şi cînd zideşte crini în mucegaiuri
Un fel de zbor cu veşnice petale
Un fel de tril în fără seamăn graiuri.

El e un Om, Marie şi Ioane,
Din stirpea celor mulţi cu ochi şi gură
Ce-a îndrăznit cuvîntul să-l răstoarne
Sămînţă veche-n nouă arătură.

Condeiul şi-a muiat în călimara
Pămîntului cu brazde-adînc tăiate
Şi-a desenat un drum pe care ţara
Să-şi poarte trupul spre eternitate.

Flori şi izvoare, fulgere, aripe
Şi cîte toate ale lumii fapte
El a ştiut din nou să le-nfiripe
Stăpîn pe ziuă şi stăpîn pe noapte.

El e un Om, Marie şi Ioane,
Trecut în flori, în pulberea zăpezii,
El a zidit cuvîntul şi icoane
Şi-un nume-n veşnicii, Arghezi.

Revelaţii lîngă cuvînt

Ieri am vrut să chem cuvîntul
Versul drumul să-i dezmierde
Şi să-l las să-şi uite drumul
Prin imperiul scris cu verde.

Ieri am vrut să chem cuvîntul
Şi să-l fac stăpîn pe gînd
Să-l aud cum urcă-n stele
Printre valuri murmurînd.

Ieri am vrut să chem cuvîntul
Drum să-i fac prin vechi coline
Şi să-i aflu veşnic focul
Răcorit în zbor de-albine...

Ieri ori azi ? Cînd fu să fie
Trupul vorbelor să-l dau
Ca să aflu cu uimire
Cum că sînge-n ele n-au ?

Cînd

Cînd timpul îşi aşterne prin amintiri cenuşa
Cînd arborii îşi uită al păsărilor cînt
Cînd ştii că în silabă cuvîntul încă nu şi-a
Cuprins întreaga fiinţă ca să devină gînd,

Cînd apele nu lasă-n oglinzi să curgă cerul
Şi florile-s răpuse de fluturi trecători,
Destinul stă-n cătuşe, supus de temnicerul
Sortit să fie paznic la stele şi la nori.

Încă un poem pentru viaţă

Să iei păsării dreptul de-a trăi prin aripă,
Muntelui să-i răpeşti dreptul de-a vorbi
prin izvor
Ce tragică şi neomenească risipă
Ce coşmar îngrozitor !

Să decapitezi fluturelui destinul prin care
Îşi spune viaţa-n culoare
Florii să-i smulgi drumul spre petale
Vibrînd în aer uşor.
Ce neomenească şi de neînţeles renunţare,
Ce coşmar îngrozitor !

Să condamni cuvîntul pentru veşnicie să tacă
Şi cartea s-o îmbraci în lînţoliul
unui uranic nor
Ce decizie neomenească, opacă,
Ce coşmar îngrozitor !

Sentinţe, sentinţe cumplite
Punînd la zid inefabilul dor...
Cine le-a inventat, cine spre trup le trimite ?
Să fim tot noi, cei care cu îndărătnicii
de termite
Am urcat îndelungi şi subtile Golgote
Şi-am crezut într-un luminos viitor ?

Destin nevisat, ce mesă să fii,
Să fii umbră în stafia unui uranic nor !
Destin desenat în fragile cuvinte,
Apocalipticul lumii „Amin !"

Ele nu-s pentru Om, luaţi aminte,
Cîtă vreme se ştie prin cuvinte dator
În numele încă neînvinsului dor,
Cîtă vreme aripile mai sînt vii
Şi visează la aer, la zbor...

Cîtă vreme pămîntul nu-i
Un străin şi rănit cap imens
Umblînd în cîrje prin Univers !...

Poezia

Cuvîntul face clipelor mătănii
Şi-n aplecarea-i lină parcă-i călugărit...
E împlinit din sunete dihănii
Ce nu le ştii de unde şi cînd au răsărit.

Cînd repede izvor, cînd apă-n nostalgie,
Te însoţeşti cu vorbe, tovarăş în vecii
Eşti acvilă-n înalturi ori gîză pe cîmpie
Şi parcă n-ai fost încă de unde ştii că vii.

Iluzii fără seamăn se clatină-n silabe
De parcă-i mistuit în ele însuşi trupul,
Ostatec fără voie, neîncercînd să scape
Cînd roiuri de albine ascund sub aripi stupul.

Ca la primul gong

Printre cele mai bune spectacole de balet ale Operei Române din Bucureşti se numără **Carmen** (coregrafia Oleg Danovschi), **Peer Gynt** (coregrafia Mihaela Atanasiu), **Pasărea de foc** (coregrafia Alexa Mezincescu), **Nunta însingerată** (coregrafia Ioan Tugearu). Despre ele s-a scris la vremea premierelor, termenii relevîndu-le calitatea care, în privinţa baletului, „bate" în două direcţii : cea a viziunii coregrafic-regizorale, a surprinderii unei întregi complexităţi de simboluri în spatele derulării imediate a acţiunii şi cea a fanteziei în „redactarea" partiturii pentru solişti şi ansamblu, unde varietatea paşilor, prizelor, alcătuirilor spaţiale ale corpului de balerini tălmăcesc direct (în această artă unde cuvintele se estompează în faţa unei infinitezimale dozări expresive ale fiecărui gest, ale fiecărei nuanţe a atitudinii corporale), realitatea, moment cu moment, cursului acţiunii.

Am avut prilejul, la aproximativ doi ani de la premieră, să revăd spectacolul **Nunta însingerată**, motivul principal constituindu-l faptul că pe afiş erau anunţate două debuturi în cele mai importante roluri feminine ale baletului : „mama" şi „logodnica". Fără a reintra în atmosfera de entuziasm a premierei, fără a încerca o reconstituire a calităţilor regiei, ne propunem să scriem pe marginea debuturilor întrucît ele sînt deopotrivă semnificative pentru valoarea debutantelor, în confruntarea cu roluri dintre cele mai dificile, şi pentru ceea ce se poate înţelege prin capitolul de „artă a actorului", capitol intrînd obligatoriu în zestrea de cunoştinţe profesionale a balerinilor zilelor noastre. În primul rol, Mălina Andrei, absolventă a secţiei coregrafie a Liceului „G. Enescu", promoţia 1986 (este cu totul lăudabilă această iniţiativă a teatrului bucureştean de a încredinţa roluri de răspundere unor tineri, atunci cînd există certitudinea că ei vor fi la înălţimea răspunderii) se pliază pe datele unei partituri de esenţă tragică, rolul presupune atît o atitudine împietrită de durere, de conjurare şi apoi de blestem al soartei colorînd sîngeriu nunta logodnicei, cît şi o participare discretă la acţiune, personajul apărînd efectiv în scenă şi implicîndu-se într-o acţiune posibil de înţeles ca un prelungit „flash-back" între clipele de durere mută, întretăiate de imprecaţii, de izbucniri de deznădejde. Mălina Andrei are calităţi permiţîndu-i această dedublare a chipului personajului ; dacă ar trebui totuşi să ne exprimăm preferinţele, am putea spune că punctul forte al creaţiei îl reprezintă momentele „dureroase" : balerina joacă efectiv, trăieşte intens un rol care este rodul unei viziuni incandescente asupra regiei. În celălalt debut, Roxana Colceag (nu-i putem omite pe ceilalţi din distribuţie : Ioan Tugearu, Viorel Berinde, Beatrice Bleonţ, de asemenea, la un înalt nivel de calitate) stăpîneşte datele unui rol care cere de asemenea o dedublare ; logodnica este sinceră atunci cînd acceptă să devină nevastă, sinceritate pe care o regretă însă cînd această nouă calitate îi va impune despărţirea definitivă de Leonardo. În această dozare a şovăielilor şi răspunsurilor afirmative, a privirilor spre trecut şi spre viitor, a momentelor de „da" şi „nu", Roxana Colceag arată din nou că datele actoriei, grefate pe potrivita înţelegere a personajului, nu îi sînt străine, întărindu-ne convingerea că spectacolul este departe de a se afla pe o pantă descendentă (aşa cum se întîmplă frecvent, din păcate), datele lui principale fiind continuate la înălţimea performanţelor de la premieră.

VIOREL CREŢU

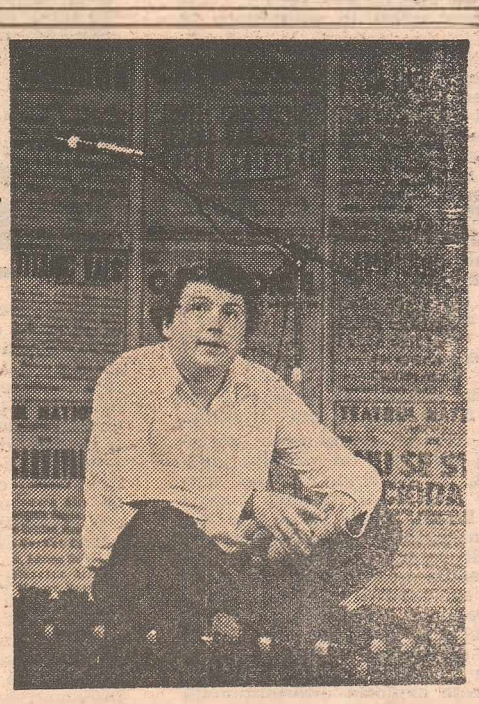

Tînărul actor Eugen Cristea vă oferă un Autograf pe scena Teatrului Naţional din Bucureşti

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

CAP LIMPEDE

● **Adjectivul dac.** Harnicii arheologi români descoperă mereu vestigii ale **continuităţii** noastre daco-romane. Împreună cu eminenţi istorici, ei urmăresc popularizarea bine venită, a elocventelor dovezi, nu în ultimul rînd prin consultaţii date radioascultătorilor.

Am observat cu aceste prilejuri că unii din specialişti ezită uneori în ceea ce priveşte folosirea adjectivului **dac** sau **dacic**. Bănuind, probabil, că vocabula (un) **dac** se poate folosi numai pentru acest **substantiv**, evită **s-o** aplice şi la **adjectivul** (identic) **dac**. Urmarea e că aplică exclusiv forma adjectivală **dacic**, chiar şi cînd e greşit utilizată.

Se ştie că **amîndouă** formele sunt corecte — **şi** înscrise în dicţionare.

Cînd va trebui atunci **să** folosim una sau alta — ori **exclusiv** una ?

O reglementare expresă nu există. În lipsa ei, cred că am putea să ne conducem după **spiritul** limbii.

Încerc să fac următoarea distincţie, după sens :

a) vom zice aşadar popor **dac** (nu dacic), limbă **dacă** (nicidecum dacică), port **dac**, unealtă **dacă**, fată **dacă** (sau getă sau tracă : să ne amintim de un mare dascăl, cu „**Euridice, fata tracă**") etc. ;

b) vom aplica în schimb ceealtă formă, permisă, în sintagme ca : război sau războaie **dacice**, adică purtate de Traian cu dacii, pumnal **dacic** (în cazul cînd e lucrat de un got sau alt barbar **după modelul** dac. încovoiat), decoraţie **dacică** (pe olăria făcută de barbari sau romanii provinciali, **în manieră** dacă), zid **dacic** (specific dacilor) etc. (Un exemplu elocvent din altă sferă : un roman, popor roman, dar limbi **romanice** — la urmaşi. Tot aşa : un german, dar limbi **germanice**) ;

c) Există cazuri în care discuţia amintită poate fi anevoioasă. Atunci ne salvează **simţul limbii**, pe care fiecare sîntem **datori** să ni-l cultivăm neîncetat şi **să** ni-l perfecţionăm în măsură posibilului.

Un atare simţ, o atare intuiţie, ne va împiedica să facem greşeli. **(Aurel Stoicanu).**

● **Convingeri comuniste nr. 3** îndreptăţeşte aprecierile de care s-a bucurat întotdeauna această revistă. Ancheta asupra relaţiei dintre tradiţie şi inovaţie în cursurile pentru viitorii ingineri, pagina semnată de George Niculescu, sau cea dedicată cărţilor scrise de profesori (subtilă şi polivalentă tableta lui Horia Gârbea!), întregesc profilul „psihosocioprofesional" al generaţiei mileniului III ● Rubricile (multe şi mărunte) specializate în informaţia culturală sau sportivă pun, de asemenea, în lumina unei pagini întregi profilul tînărului poet Cristian Popescu, prezentat de Mircea Martin ca „unul dintre cei mai originali din ciţi există printre cei tineri". ● Constantin Barbu semnează în **Ramuri nr. 5** o pagină de versuri născute în prelungirea directă a preocupărilor autorului pentru profunzimea fiinţei şi care actualizează disponibilităţile poeziei noastre tinere pentru marile teme ale poemului imnic : „limba pe care o auzi înainte de a te naşte / limba care te vorbeşte şi după moarte : / plăpîndă, speriată, fricoasă, mută şi nemuritoare". Această pagină de versuri singularizează poziţia lui Constantin Barbu în cîmpul poeziei tinere, adăugîndu-i acesteia o dimensiune de echilibru care-i lipsea. ● „De partea seriozităţii" este titlul eseului prin care Mihai Zamfir iese din complementaritatea neutralizantă a „rîsu-plînsului" ce vine de dincolo de noi. Făcînd o succintă trecere în revistă (tot **Ramuri nr. 5**) a „rîsului literar", de la Rabelais la Caragiale, („rîsul nu mai poate fi inocent"). Mihai Zamfir aduce în fond un surprinzător elogiu seriozităţii : „Scriitorii fundamentali, adică aceia care ne-au modificat percepţia asupra lumii sau aceia care au infiltrat în umanitate o nouă credinţă au fost de obicei oameni gravi, chiar austeri... Cînd ne referim la valorile de bază ale unei civilizaţii, cînd simţim instinctiv nevoia certitudinilor, ne retragem lîngă filosofi şi lîngă marile nume ale imaginaţiei". Iată o observaţie de o profunzime ce ar putea fi foarte greu luată... în rîs! ● Ce mai fac poeţii tineri ai valului '80 ? „Schimbare de poziţii retorice" ? Revista **Vatra nr. 5** ne poate oferi o secţiune concludentă în acest sens. Aurel Pantea scrie despre Valeriu Bârgău. Dumitru Mureşan despre Lucian Vasiliu, iar prozatorul braşovean Ovidiu Moceanu rezumă într-o pagină remarcabilă de proză : „Să fii singur. Unic. Tu însuţi. Atît. Deocamdată". **(Ion Zubaşcu).**

● **A apărut numărul şase al revistei Cinema.** Cu o copertă care coboară din primăvară în vară odată cu chipurile destinse ale „unei noi generaţii de actori" — Mariana Buruiană, Manuela Hărăbor, Sobi Ceh — **Cinema-ul** îşi spune părerea despre ultimele premiere cinematografice româneşti, despre tinerii actori, despre Festivalul filmului de la Cannes despre filmele străine aflate pe ecrane etc., totul în zig-zagul plăcut, odihnitor al titlurilor, rubricilor, semnăturilor.

Aerul progresului: informația

Interviu cu ing. GHEORGHE ANGHEL, directorul Institutului Național de Informare și Documentare

— Credeți că ar mai fi nevoie să spunem că informația e necesară ? Să arătăm de ce este ea necesară ?

— Da. Încă este nevoie, îmi dau seama, să demonstrăm de ce informația e considerată astăzi ca materie primă prioritară, absolut obligatorie pentru oricine se înscrie în cursa dezvoltării economice.

— Altfel, aș fi propus să intrăm în subiect și să spunem cum ajungem la ea — nu în general, ci cum ajungem noi la informația care ne interesează — și cum o folosim.

— Vom vorbi și despre asta.

— Pentru a lămuri lucrurile de la început, să facem precizarea că ne vom referi doar la informația tehnică și științifică. E drept ?

— Așa este. Să pornim de la un exemplu, de la ceea ce ne spun statisticile oficiale. Ele ne spun că printre contemporanii noștri se află peste 90 la sută dintre oamenii de știință, dintre savanții și cercetătorii pe care i-a avut lumea în întreaga ei istorie. Iar numărul lor e în continuă creștere. Tot ce creează această armată de oameni a dus la o adevărată explozie informațională. Numai în domeniul tehnic și științific se apreciază că în lume apar, anual, peste 75 000 de titluri de reviste. În paginile acestora sînt publicate între 3,5 și 4 milioane de articole de specialitate. În fiecare an apar între 400 000 și 500 000 de cărți cu conținut tehnico-științific și sînt brevetate între 430 000 și 450 000 de invenții.

— S-ar zice că lumea a fost invadată de oameni deștepți, în timp ce Pămîntul e tot rotund !

— Există însă și alte tipuri de documente, de o categorie specială, foarte importante și ele, cum ar fi standardele naționale sau internaționale. Numărul acestor documente purtătoare de informații privind tehnologiile sau parametrii unor produse noi este de multe zeci de mii pe an. Dacă ne-am referi în continuare la tezele de doctorat, la comunicările științifice prezentate în diverse reuniuni naționale sau internaționale, dacă ne-am referi și la literatura de firmă, cum o denumim noi, numărul acestor documente ar fi, iarăși, în fiecare an, de ordinul sutelor de mii.

— Din acest teritoriu parcă fără margini, pe specialist îl poate interesa doar o parte. Însă partea aceea conține și ea, oricum, o cantitate imensă de informații. Deci ce face el ? Că de speriat nu-i convine să se sperie; fiindcă n-ar fi, ca să zic așa, rentabil. Lăsîndu-le o parte că spectacolul derutei lui ar fi un pic și cam inestetic.

— Ce ne spune tot o statistică oficială : un chimist poliglot, de exemplu, neavînd agadar ceea ce se cheamă bariera de limbă, citind 24 de ore din 24 n-ar reuși să parcurgă astăzi decît 8 pînă la 10 la sută din ce apare în domeniul lui strict de specialitate. În general se apreciază că în timp ce un specialist parcurge un articol din domeniul lui, în lume apar alte 5. Acesta e ritmul. Aceasta este explozia informațională de care vorbeam.

— S-ar zice că am ajuns s-o vedem și pe asta, că nu mai poți ține pasul cu lumea decît alergînd. Dar cine știe, știe : asta nu înseamnă a gîfîi.

— Nu înseamnă chiar deloc. Pentru că în lume s-a născut o nouă știință, știința informării, care preluînd realizările de vîrf ale tehnicii și adaptîndu-le la specificul ei a rezolvat problema. Problema era că în această lume plină de atîtea informații, parcă nu te mai poți informa. Dar situația apare așa doar la prima vedere. Dincolo de această aparență se află realitatea că în ultimul timp s-a dezvoltat o adevărată industrie a informării, care proliferează în permanență. Proliferează și pentru că e foarte bănoasă, desigur. Trebuie să știți că la ora actuală există peste 1 500 de bănci și baze de date internaționale, echipate cu o tehnologie de ultimă oră, ce oferă posibilități de acces, practic, la orice fel de informație interesează. De pildă „Chemical Abstract", care e un gigant, pentru că are pretenția — și pretenția e îndreptățită — că deține și prelucrează aproximativ 85 la sută din sursele ce apar în domeniul chimiei în toată lumea, vehiculează anual un masiv informațional de circa 400 000 de semnalări de documente. Deci nu de informații, aș vrea să fie clar, ci de surse de informații : cărți, reviste, ceea ce vorbeam mai înainte.

— Dar să zicem că interesează cît petrol mai scoate Venezuela, ori standardul compotului de vișine pe piața lumii. Se poate ? Cum procedăm ?

— Dintr-un birou, în baza unui contract sau abonament — sigur că totul e valută — poți avea legătura prin satelit cu o bancă de date ce posedă informații în domeniul care interesează. Cum ? Formulînd o ecuație de regăsire care e alcătuită dintr-o serie de cuvinte-cheie sau de descriptori ce caracterizează domeniul respectiv. Le pui pe claviatură — sigur că trebuie să știi să-ți exprimi cererea — și de la celălalt capăt îți răspund și încep să se deruleze, ca să le poți citi, toate documentele care conțin acele cuvinte-cheie.

— Nu pare a fi cine știe cît de complicat. Adică, vreau să spun, în fața acestor noi tehnici nu există nici un motiv să aibă cineva reacția calului speriat de fulger.

— Trebuie doar să te pricepi. Dacă te pricepi, nu-i nimic complicat. Dar se poate și pe o cale mai greoaie, adică să iei legătura cu baza respectivă prin telefon, telex, telegraf. Există la ora asta tot felul de programe în regim de dialog. Iar din mulțimea surselor cuprinzînd informații pentru domeniul lui, specialistul poate să se oprească, să zicem, la 15, după care să ceară amănunte.

— Aș spune — sînteți de acord ? — că informația e o chestiune de educație a muncii dar parcă și de educație în general.

— Absolut de acord, informarea s-ar cuveni să fie o necesitate spirituală a fiecăruia dintre noi. Nu-i vorbă că, pentru început, ar fi satisfăcător ca ea să reprezinte chiar și numai o sarcină de serviciu îndeplinită. Dar ce se întîmplă dacă primesc o temă de proiectare, să zic, și mă mulțumesc să pornesc la lucru trecînd peste această fază prealabilă de informare și documentare ? Nu voi reuși să transpun pe planșetă decît acele cunoștințe pe care le dețin. Și dacă ele sînt de acum 15 ani, de cînd am terminat facultatea, e clar ce se întîmplă. E clar ce proiect voi face dacă ignor — și unii specialiști par să ignore acest lucru — că rata medie de înnoire a cunoștințelor este astăzi apreciată la circa 8 ani, că ea are o tendință permanentă de comprimare și că există domenii în care această rată e mult mai dinamică, în microelectronică sau fizica laserilor, a plasmei, ea fiind de 1 an și, în unele sectoare, chiar sub 1 an. Cu alte cuvinte, dacă un specialist nu-și face timp, în decursul unui an, să cunoască evoluția acestor domenii, va, loarea lui se înjumătățește.

— De la un revelion pînă la altul, din nebăgare de seamă, din specialist poate ajunge o jumătate de specialist.

— Rămîne un specialist la nivelul anului trecut.

— Deprofesionalizarea e ceva ce se poate produce, în orice caz, foarte repede !

— Asta le spunem și noi celor cu care ne întîlnim. Mîine seară vom pleca la Botoșani, iar peste cîteva zile vom fi la Alexandria. Răspundem întotdeauna acestor invitații. Fiindcă am vrea ca pretutindeni să fie bine înțeles adevărul că informarea este o tehnică de muncă intelectuală indispensabilă oricărui specialist, fie el cu pregătire superioară sau medie. Și fiindcă astăzi noi constatăm că vin aici oameni cu pretenții și ei nu știu încă, din păcate, să se descurce într-un fișier de bibliotecă sau nu știu ce e o clasificare zecimală, care sînt lucruri absolut elementare.

— Atunci cum ar putea fi știute acestea la Sighetu Marmației ?

— Mai bine decît în alte locuri. Am fost acolo cu o brigadă „Magazin", am arătat cum putem să ne cunoaștem mai bine, iar directorul Casei de cultură a trecut pe aici, în urmă cu două zile, și a încheiat un contract cu noi. S-au hotărît să facă un curs, pe probleme de informare, cu specialiștii din unitățile lor economice. Nu-i așa că oamenii ăștia merită să fie lăudați ? Nu peste mult timp, cîțiva colegi ai mei vor merge acolo.

— Dumneavoastră mergeți spre ei. Dar ei sînt foarte mulți, iar la acest institut lucrează o mînă de oameni. Poate că în primul rînd ei ar trebui să vină încoace.

— Știți ceva ? Și — și ! E bine să folosim drumul dintre ei și noi în ambele sensuri. Pentru că, atunci cînd discutăm cu ei, sînt încă foarte mulți aceia care par să afle pentru prima oară că există o asemenea activitate de informare organizată la nivel național. Ca să valorificăm mai mult acest considerabil potențial de care dispunem, n-ar fi însă necesar să vină aici chiar toți. Dar trebuie acționat asupra opticii că ne putem informa și documenta numai dacă avem în servietă sau pe masa noastră sursa primară. Aceasta, v-am spus, s-a scumpit și se scumpește mereu. Însă toată lumea își drămuiește banii și noi nu putem face altfel, așa încît e de înțeles că uneori nu putem aduce zeci sau sute de exemplare ale unei reviste sau cărți, ci doar un exemplar. De aceea spunem noi că trebuie cunoscute formele moderne de produse și servicii pe care le oferim și care asigură accesul — chiar și de la distanță — la acest singur exemplar ce se găsește aici, la I.N.I.D.

D. CONSTANTINESCU ■

(Va urma)

Inventivitate și calitate

(Urmare din pag. 1)

Innoire, la perfecționare, la îmbunătățire. Participantul la producție trebuie să fie deci nu numai un bun executant, ci un creator, un inovator.

Calitatea produselor industriale trebuie privită astăzi într-un mod complex. În primul rînd unui produs trebuie să i se asigure o **calitate funcțională**. Produsul trebuie să fie fiabil, să aibă siguranță și durabilitate în funcționare. Aceste calități se asigură pornind de la proiectarea produselor, execuția pieselor și asigurarea montajului potrivit. O altă calitate a produsului o constituie **calitatea tehnologică**, direct legată de realizarea economică a produsului respectiv. Ea impune alegerea optimă a formei și dimensiunilor pieselor, a materialelor folosite și a tehnologiei de fabricație astfel ca la o anumită calitate funcțională, costul produsului să fie cît mai redus. Pe de altă parte, trebuie avut în vedere că produsele industriale sînt alocate în folosință oamenilor, fie că ele sînt mijloace de producție, transport, aparate sau unelte de uz casnic. Produsele industriale participă astăzi în tot mai mare măsură la crearea ambianței în care oamenii muncesc și trăiesc. Cu cît această ambianță este mai plăcută, mai atrăgătoare, cu atît omul lucrează mai în liniște, mai satisfăcut și chiar cu o mai mare productivitate. Ambianța plăcută și satisfacția în muncă conferă produselor industriale, dacă acestea au, pe lîngă calități funcționale și tehnologice, și **calitate estetică** corespunzătoare. Corelarea armonioasă și eficientă a calității funcționale cu cea tehnologică și cu cea estetică a produselor industriale necesită o preocupare permanentă a specialiștilor chemați să proiecteze și să execute aceste bunuri în condițiile în care să fie satisfăcută fiecare calitate în parte.

Produsele industriale românești își găsesc astăzi desfacere în multe țări ale lumii. Schimbul de mărfuri cu alte țări este într-o continuă creștere. Cumpărătorul produselor industriale românești nu mai este numai cetățeanul român, ci mulți cetățeni, grupuri de cetățeni sau firme din multe țări ale lumii și nu ne poate fi indiferent la ce prețuri le vindem. Or, prețul de vînzare al produselor este impus, în primul rînd, de calitatea acestora. De aceea, calitatea produselor industriale românești trebuie ridicată și menținută la nivel mondial. Asigurarea unor astfel de calități cere, desigur, o foarte bună pregătire pentru toți cei ce participă la aceste procese tehnologice.

Majoritatea participanților la producția industrială sînt tineri.

Tineretul și-a adus și își aduce o contribuție de seamă la progresul științei și tehnicii, la progresul societății. Tineretului îi este caracteristică dorința de a crea ceva mai bun și mai frumos, de a participa cu o accelerație mărită la mersul înainte al societății. Spiritul său revoluționar, elanul tineresc, dorința de cunoaștere și afirmare, îmbinate cu patriotismul și umanismul de care dă dovadă, îl antrenează la realizări deosebite. Îmbinarea armonioasă a elanului tineresc cu experiența marilor meșteri pe care știința și industria noastră îi are, au asigurat realizarea multor produse industriale românești apreciate atît în țară cît și în străinătate.

Viteza schimbărilor în producția industrială este într-o continuă creștere. Tineretul este acela care se adaptează mai ușor la cerințele noi, la schimburi revoluționare. Tineretul trebuie antrenat și pregătit pentru această lume a invenției, a viitorului ca astfel să se încadreze dinamic în mersul ce-l anunță economia mondială.

Pentru a i se da tineretului o astfel de pregătire sînt necesare actualizări și în învățămîntul de toate gradele. Școala trebuie să-i dea tînărului un anumit bagaj de cunoștințe din care acesta să-și constituie fundația pe care să clădească alte cunoștințe necesare în confruntarea cu viitorul. De asemenea, școala trebuie să-i dezvolte mai mult decît a făcut-o pînă acum imaginația, cutezanța, inițiativa, tehnica investigării și analizei proceselor. Deci, alături de preocupările instructive ale școlii, trebuie ridicate la nivelul cuvenit și preocupările educative.

Pregătirea în școală trebuie continuată prin educația permanentă. Numai în acest fel se poate asigura un izvor permanent de noi idei. Există însă surse de multe idei valoroase în toate domeniile de activitate. Ele trebuie cunoscute și transferate acolo unde randamentul lor este maxim. Pe fondul cunoștințelor de bază e necesar să apară idei, să existe dorința și curajul ca ele să fie aplicate. Și trebuie să existe și educația riscului. Riscînd, se pot obține adesea succese remarcabile.

Sînt doar cîteva gînduri din ceea ce viața cere omului zilelor noastre.

Un rodnic schimb de experiență

Al V-lea simpozion național de endoscopie digestivă

Timp de secole medicina a contat aproape în exclusivitate pe calitatea și cunoștințele factorului uman-medical. Noul mod de gîndire și interpretare a faptelor, care a transformat medicina din artă într-o știință în mare măsură exactă, nu ar fi fost posibil fără dezvoltarea tehnicii în domeniul aparaturii și a instrumentarului. „Medicina aparatelor" anonimă, impersonală — deci inumană — a cîștigat prin rezultatele ultimelor decenii tot mai mult teren. În întreaga lume s-a produs un salt spectaculos al tehnicilor de analiză și explorare funcțională, avîntul luat de tehnologia diagnosticului datorînd enorm descoperirilor din fizică și chimie, electronică și tehnică de calcul, informatică, cibernetică sau matematică. Observațiile clinice ale organelor interne au fost extinse prin folosirea tot mai intensivă a endoscopiei, dotată cu ultimele cuceriri ale opticii moderne. Tomografia computerizată — spre a lua un alt exemplu — include astăzi emisiuni de protoni, rezonanța magnetică nucleară, ultrasunetele. În mod firesc, posibilitățile medicului de a identifica și cuantifica exact natura și gradul de extindere a unui proces patologic s-au multiplicat, permițînd în același timp să se verifice obiectiv utilitatea și oportunitatea terapiilor. Indiscutabil, omul în halat alb se află astăzi cu mult mai aproape de locul și cauza bolii, chiar și pe tărîmul maladiilor cronice neînvinse deocamdată.

Considerabilele progrese tehnice și organizatorice care au avut loc la noi în țară au determinat o restructurare a cunoștințelor, a concepțiilor și în gastroenterologie, contribuind la revizuirea în mare măsură a problemelor cancerului în general și a celui digestiv în special. Este, exprimată într-o formă foarte concisă, una dintre concluziile la care s-a ajuns cu prilejul desfășurării a două prestigioase manifestări medicale: „Al V-lea Simpozion național de endoscopie digestivă" și „A II-a Consfătuire de explorare imagistică în gastroenterologie".

Simpozionul, nu demult încheiat, a dezbătut o temă de larg interes pentru practica medicală: aportul endoscopiei în depistarea leziunilor precanceroase gastrice și colonice.

După cum afirma președintele simpozionului, conf. dr. Alexandru Oproiu, directorul Spitalului clinic Fundeni, practicarea pe scară tot mai largă a explorării endoscopice în țara noastră, a endobiopsiei și a citologiei dirijate, a făcut să crească posibilitățile depistării precoce a cancerului gastric și colonic — localizările cele mai frecvente ale tubului digestiv — permițînd elaborarea unei metodologii unitare de diagnostic și tratament, contribuind la ameliorarea considerabilă a duratei și calității vieții acestei categorii de bolnavi, deschizînd, în sfîrșit, o nouă perspectivă, optimistă, în acest domeniu.

— Acumularea unei experiențe tot mai bogate în ceea ce privește endoscopia digestivă — ne-a declarat dr. Constantin Chira, medic primar gastroenterolog, doctor în științe medicale, secretarul Societății de gastroenterologie — a impus realizarea unor schimburi de opinii între medicii de diferite specialități. Așa s-a născut, de fapt, ideea unor reuniuni medicale permanente, cu abordarea unor problematici de larg interes în gastroenterologie, reuniuni ce au căpătat cu timpul caracterul unor adevărate platforme de schimburi de experiență puse în slujba bolnavului.

Prima manifestare de acest gen a avut loc în 1982, din inițiativa președintelui Societății de gastroenterologie din România, conf. dr. Alexandru Oproiu. Din anul 1985, expresie a tendinței de cooperare interdisciplinară, „endoscopiștilor" li s-au adăugat și „imagiștii", simbioză consolidată pe parcursul anilor, reprezentînd la ora actuală elementele „de primă linie" în diagnosticul gastroenterologic.

Cu siguranță, pentru cititorul neavizat, de interes ar fi răspunsul la o întrebare: Se poate face în prezent o profilaxie și o depistare a cancerului gastric și colonic în fază terapeutic utilă? Din cele peste 50 de lucrări prezentate și din discuțiile purtate — toate bazate pe îndelungate cercetări și observații — răspunsul este afirmativ. Asistăm în prezent la o nouă etapă a strategiei de diagnostic, strategia de tip activ.

Prin creșterea adresabilității bolnavului la medic și prin accelerarea și obligativitatea investigațiilor obiective, prin aplicarea pe scară largă a „screening"-ului (filtru) în masă pentru populația asimptomatică, crește în mod considerabil eficiența luptei împotriva cancerului. Una dintre metodele de realizare a acestui deziderat este aceea de a monitoriza carcinologic anumite categorii de pacienți, a celor cu „risc crescut". Persoanele predispuse la această maladie se împart în cîteva grupe distincte, asupra cărora s-a insistat cu prilejul discuțiilor din cadrul simpozionului, subliniindu-se atitudinea pe care trebuie s-o adopte fiecare medic, precizîndu-se algoritmurile de supraveghere a acestor bolnavi, modalitățile prin care se pot preveni complicațiile evolutive ale bolii.

Astfel, pentru bolnavii cu gastrită atrofică și metaplazie intestinală, ca și pentru cei cu anemie Biermer, s-a concluzionat asupra necesității urmăririi periodice prin examinări endoscopice și endobioptice anuale. Față de persoanele cu polipi gastrici sau colonici se acceptă o singură atitudine medicală, polipectomia endoscopică sau chirurgicală, cu efectuarea examenului histologic al întregii formațiuni ectomizate, care poate confirma sau infirma caracterul de benignitate sau malignitate, acest gest terapeutic constituindu-se într-un act de prevenire a cancerului. O altă categorie de bolnavi supusă atenției specialiștilor este reprezentată de pacienții cu ulcer gastric sau duodenal, supuși intervenției chirurgicale, pentru care au fost precizate o serie de modalități de supraveghere clinico-endoscopică anuală, chiar dacă sînt asimptomatici, dar au un interval mai mare de 10 ani de la operație.

Participanții la simpozion au insistat asupra faptului că ulcerele gastrice, confirmate ca benigne din punct de vedere histologic, trebuie urmărite în mod obligatoriu minimum 3 ani, modalitate prin care se reușește prevenirea eventualei apariții a malignizării leziunii.

Nu putem omite „premiera" endoscopică ce a avut loc cu acest prilej — aceea a videoendoscopiei. Pentru prima dată se realizează acum, la noi în țară, transmiterea imaginilor endoscopice „pe viu" la distanță, actualitate de ultimă oră în domeniul tehnicii de endoscopie.

Cea de-a doua zi a reuniunii — ne informează secretarul Societății de gastroenterologie — a fost dedicată metodelor imagistice în diagnosticul afecțiunilor hepatice. Explorarea imagistică reprezentată de scintigrafie, ecografie și tomografia computerizată, prin posibilitățile de vizualizare a leziunilor în profunzime, a devenit un element important de diagnostic pentru clinician. Valorificînd experiența dobîndită în ultimii ani de toate laboratoarele de explorare imagistică, specialiștii subliniază extraordinara acuratețe diagnostică a ultrasonografiei care — lucru extrem de important — beneficiind de caracter „non-invaziv", a devenit o metodă operantă de diagnostic curent în afecțiunile hepatice, oferind și informații asupra naturii leziunii explorate.

Într-o perspectivă pe care cei avizați o văd foarte apropiată, metodele imagistice, completînd și sprijinind investigațiile clinice, vor înlocui o parte din metodele clasice de diagnostic și tratament folosite în prezent — și asta, datorită gradului înalt de fiabilitate și lipsei de agresivitate. Scopul final al tuturor acestor acțiuni medicale este aplicarea unei metodologii unice de depistare, în fază utilă terapeutic, a unor afecțiuni împotriva cărora omenirea mai are încă de luptat.

Eforturile corpului medical nu trebuie să rămînă însă singulare. E absolut necesar ca lor să li se adauge permanenta grijă de creștere continuă a nivelului educativ-sanitar al întregii populații. Să nu uităm, dictonul „Este mai ușor să previ decît să vindeci" își păstrează mereu actualitatea.

LIANA MOLNAR

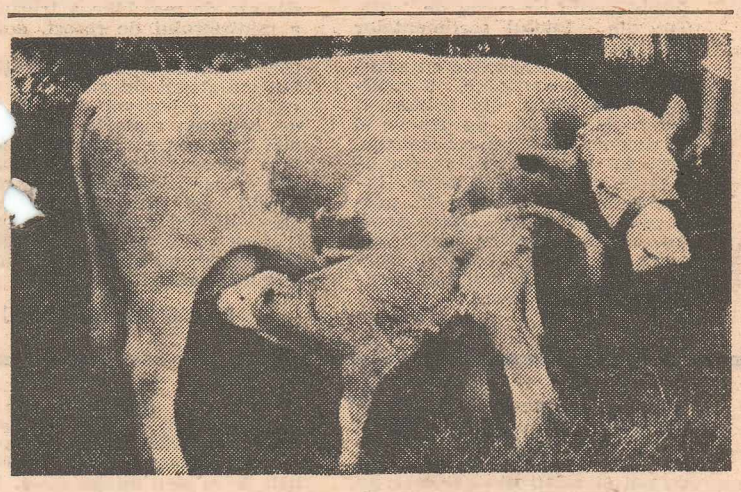

O prioritate în criobiologia românească

La Stațiunea de cercetare și producție pentru creșterea bovinelor Tîrgu Mureș a fost obținut pentru prima oară în țara noastră un vițel, prin transfer de embrion conservat în prealabil prin congelare la —196°C în azot lichid.

Biotehnica transferului de embrioni și-a lărgit considerabil valențele prin utilizarea unor tehnici speciale de conservare a embrionilor concomitent cu extinderea lucrărilor de microchirurgie în același domeniu.

Vițelul GER, de rasă Bălțată românească, născut la 23 iunie 1987, avînd greutatea de 40 kg, se simte și se comportă normal lîngă mama sa receptoare-adoptivă DIANA, care l-a purtat și acum îl înconjoară plină de afecțiune. Mama adevărată a lui GER este însă vaca PERLA, iar tata este taurul SIR.

Vaca PERLA utilizată ca donatoare de embrioni a fost tratată hormonal și însămînțată artificial. La 7 zile de la data însămînțării, embrionii produși au fost recoltați pe cale nechirurgicală din uterul acesteia. Cultivați inițial timp de o oră în incubator, embrionii au fost apoi congelați printr-o tehnică și aparatură specială.

După o conservare de 112 zile în Banca de embrioni a stațiunii, un embrion — păstrînd vîrsta de 7 zile avută în momentul congelării — a fost decongelat și transferat chirurgical în uterul vacii receptoare — adoptive DIANA, care a preluat și dus gestația la termen fără complicații.

Colectivul care a realizat performanța din acest an este compus din: Dr. med. vet. Emil Silvaș; Dr. Lucian Hârceagă; chimist Sabina Stoica; dr. Lucian Merlescu; biolog Kallay Eniko; tehnicieni: Ioan Boieriu; Elena Șerban și Carol Benkö.

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Chemarea apelor (III)

Multe alte fapte mai merită a fi amintite în aceeași ordine de idei. Astfel, la 23 noiembrie 1793, domnitorul muntean Alexandru Moruzi dă un hrisov **„pentru corăbiile țării ce sînt a umbla pe Dunăre", spre „înlesnirea negoțului"**. S-au și construit atunci multe vase, mai ales la Giurgiu și la Căscioare. În afară de **flota comercială domnească**, mai exista însă și **o flotă comercială a județelor**. În aceeași perioadă, un document de N. Iorga relevă că domnitorul moldovean Alexandru Sutzu **„a construit, spre sfîrșitul domniei lui, zece bărci canoniere, mari și frumoase"**. Numeroși călători străini care au vizitat țările române, asemenea lui Boscovich, Saint-Priest, Raicevich, Peyssonel, relatează despre construcțiile de vase de la noi. Astfel, consulul francez Peyssonel scrie, într-o lucrare a sa din 1760, despre portul Galați: **„Sînt chiar în acest oraș mai multe șantiere, unde se construiesc cu preț foarte ieftin bastimente comerciale de orice tonaj, pentru navigația pe Marea Neagră și pe Dunăre. Catargele moldovene sînt aproape tot așa de bune ca acelea pe care le procurăm din țările de la miazănoapte"** (din Scandinavia). Cît despre Boscovich, el își exprimă admirația față de **„un vas foarte mare"**, de tip caravelă, aflat în preajma lansării, tot la Galați, avînd o lungime de 45 metri, destinat negoțului cu Alexandria.

O altă informație interesantă este oferită de călătorul austriac von Brognard. El se referă la o lucrare începută în 1794, după planurile unui arhitect moldovean, pentru degajarea de nisip a gurii Sulinei, care stînjenea navigația. **„Iată deci un român**, comentează istoricul Const. C. Giurescu, **precursor cu circa trei sferturi de veac al tehnicienilor Comisiei Europene a Dunării"**. Și de la același istoric, care s-a ocupat sistematic de istoria tehnicii românești, ținînd și primul curs universitar pe această temă, să reținem și reținem și această concluzie cu caracter general: **„Construirea de vase fluviale și maritime n-a început în țările române abia în secolul al XIX-lea, așa cum au crezut și cred încă unii, ci ea este mult mai veche. Strămoșii daci sau geți erau meșteri în lucratul monoxilelor. Dacoromanii și apoi românii au construit vase și mai mari, atît fluviale, cît și maritime. Au existat șantiere navale la Giurgiu și Brăila — în raiale turcești, dar cu materiale și fonduri românești —, la Galați și Căscioare, șantiere care au lucrat nu numai vase comerciale, dar și de război, atît pentru țările noastre, cît și pentru imperiul otoman."**

Un important progres s-a realizat după Unirea Principatelor, în 1859. Pe baza unui ordin din octombrie 1860, flotila Țării Românești și flotila Moldovei s-au unit într-un singur corp, cu un comandament unic. **„Pentru prima dată în istoria poporului român avem o marină-unită, cu numele de FLOTILA ROMÂNĂ și cu o navă ce va purta numele de ROMÂNIA, ca simbol al punerii bazelor unității de stat naționale a tuturor românilor"** (Nicolae Bârdeanu, Dan Nicolaescu). Reunea, la constituire, 127 marinari moldoveni și 116 munteni. În locul celor două steaguri, a fost adoptat în 1860, **pavilionul românesc**, cu tricolor, cu inscripția **„Honor et patria"**. În 1864 marina a fost dotată și cu primul vas cu aburi, lansat la Giurgiu la 2 august 1864, în vremea lui Cuza Vodă. Dotarea a fost sporită și mai mult în anii următori, de asemenea s-au format cadre ofițerești bine pregătite. Curînd, în fruntea flotilei române se aflau patru nave bine înzestrate „Ștefan cel Mare", „România", „Rîndunica" și „Fulgerul".

În acest an, cînd am aniversat 110 ani de la dobîndirea neatîrnării, trebuie să amintim că în 1877 marina, marinarii și pontonierii noștri au fost la înălțime, contribuind din plin la istorica biruință.

La 27 aprilie, bateriile de artilerie marină, amplasate la Calafat, s-au numărat printre primele care au răspuns tunurilor turcești de la Vidin. **„Ferice de ofițerii și soldații care au tras primul foc, primul foc după sute de ani"** — scria, cuprins de înflăcărare, ziarul „Telegraful", în ziua următoare.

Actele de bravură nu s-au lăsat așteptate nici pe căile de apă, deși sînt mai puțin cunoscute decît bătăliile de pe uscat. Astfel, în noaptea de 12 spre 13 mai, flota româno-rusă **a scufundat, prin torpilare, pe brațul Măcin, monitorul cuirasat turcesc „Duba-Seifi"**, în cadrul unei acțiuni foarte îndrăznețe. În revista „Transilvania" — foaia ASTREI —, contribuția maiorului Ion Murgescu, hotărîtoare în această faptă de arme, era celebrată prin versurile:

Cînd îmi aduc aminte, mă trece un fior,
Șalupa românească a-nvins un monitor!
Precum odată David pe Goliat învinse
Și fapta lui în lume de-a pururi nu se stinse.

Și ar mai trebui amintite spre pildă **instalarea, în condiții foarte dificile, sub protecția întunericului, a barajului de torpile de la Nedeia** (octombrie 1877), acțiune desfășurată în excelente condiții; aceasta a fost prima operație de minare din istoria marinei române și ea a asigurat protecția podului de la Turnu Măgurele, într-o perioadă crucială a războiului, paralizînd practic atacurile puternicei marine fluviale otomane. La sfîrșitul lunii octombrie, tunarii bateriilor de coastă românești, comandați de maiorul N. Dumitrescu Maican, **au primit misiunea să distrugă monitorul cuirasat turcesc „Podgorița"**, care acționa în zona Vidinului, unde intercepta adesea vasele și efectua bombardamente piratești asupra țărmului românesc. Maiorul a deplasat, de-a lungul mai multor nopți, o baterie cu 3 mortiere de 150 mm, la circa 2 km de monitor, iar la data de 7 noiembrie a deschis focul. La a 77-a lovitură, puntea monitorului a fost străpunsă, iar magazia de pulbere a explodat; vasul s-a scufundat, odată cu un remorcher otoman și două șlepuri mari.

Cu totul remarcabil, corespunzător tradiției pe care am amintit-o într-un articol anterior, au fost și pontonierii români. În numai 6 zile, între 14 și 19 august, ei au construit peste Dunăre, la Corabia, un solid pod de pontoane, peste care la 20 august au putut trece trupele Armatei Române. **„Pentru construcția podului s-au întrebuințat 98 pontoane. Lungimea totală a podului era de 1036 metri"** — relatează generalul Radu Rosetti. Și tot el arată că ostașii aveau o stare sufletească excelentă și **„Primiseră cu căldură ordinul de trecere a Dunării"**, emoția fiind împărtășită de toți. Iar Ordinul de zi dat la Corabia la 20 august 1877 spunea soldaților că a sosit momentul **„să scăpăm țara de sălbăticiile năvălitorilor"**; în aceste zile Europa întreagă stă cu ochii atintiți asupra Armatei Române. **„Înainte deci, cu inimă românească și lumea să ne judece după faptele noastre. Reîncepem astăzi luptele glorioase ale străbunilor". (Documente privind istoria României. Războiul pentru independență,** vol. V, București, pp. 544—545).

I.M. ȘTEFAN

O cămară închisă ermetic: conservele

Promisiuni ferme pentru un viitor apropiat

Ajunşi la finele anchetei noastre privind calitatea conservelor, am propus organelor care coordonează această activitate, din cadrul Ministerului Industriei Alimentare şi al Achiziţionării Produselor Agricole, să formulăm împreună concluziile. Concluzii care să nu se rezume la simple explicaţii la cîteva răspunsuri, ci să se constituie în promisiuni ferme pentru un viitor apropiat. De altfel, pentru acest motiv am abordat subiectul acum, cînd se lucrează la producţia anului viitor, sperînd că în perioada imediat următoare măcar o parte din neajunsurile semnalate să fie înlăturate, printr-un efort comun de colaborare, printr-o mai mare grijă a fabricilor faţă de produsele pe care le trimit cumpărătorilor. Interlocutorul nostru este tovarăşa Emilia Tănăsescu, director al Direcţiei tehnice pentru perfecţionarea tehnologiilor şi introducerea progresului tehnic în industria alimentară din ministerul amintit.

— Tovarăşă directoare, am înţeles că aţi urmărit ancheta noastră şi bănuiesc că opinia factorilor din comerţ, opinie întemeiată pe fapte concrete, buletine de laborator, loturi refuzate etc., n-aveau nici un momotiv să vă bucure.

— Într-adevăr, în ceea ce priveşte neglijenţa şi lipsa de răspundere cu care s-au lucrat unele loturi în diverse fabrici de conserve sînt condamnabile. Neajunsurile sînt ale fabricilor şi acolo trebuie să acţionăm în primul rînd în vederea lichidării lor.

— O problemă importantă ridicată de conducerile unor fabrici de conserve este aceea a dotărilor. Care este situaţia în această privinţă, care sînt demersurile ministerului din care faceţi parte şi, desigur, care sînt rezultatele acestor demersuri ?

— Vorbind despre dotări, ţinem seama, pe de-o parte, de potenţialul industriei noastre constructoare de maşini de a realiza utilaje şi instalaţii tehnologice de mare complexitate, şi, pe de alta, de posibilităţile de autodotare ale întreprinderilor subordonate Trustului de conserve. În programul de perfecţionare a organizării şi de modernizare a proceselor de producţie al Trustului sînt prevăzute 60 de acţiuni şi măsuri în vederea modernizării fluxurilor tehnologice. Unele s-au realizat, altele sînt în curs de realizare, şi ele se referă la construcţii de noi instalaţii şi linii tehnolgice de concepţie proprie.

— Numiţi cîteva dintre acestea.

— Instalaţii pentru concentrarea sucurilor de roşii cu triplu efect, linie tehnologică mecanizată pentru producerea roşiilor în bulion, modernizarea liniilor pentru fabricarea conservelor de fasole tăiată, maşini de dozat şi închis etc. Şi, ca să continui, amintesc şi de modernizarea unor tehnologii existente, de exemplu, introducerea instalaţiilor de tăiat în jumătăţi şi sferturi şi eliminarea seminţelor, mecanizarea unor operaţii din fluxurile tehnologice, cum ar fi mecanizarea dozării mazărei, a fasolei verzi tăiate, mecanizarea depilării fructelor, creşterea gradului de mecanizare a liniilor pentru realizarea de castraveţi în oţet. Prin autoutilare, în acest an, întreprinderile subordonate trustului pentru producerea conservelor şi sucurilor vor realiza un număr de 142 de maşini şi instalaţii tehnologice, precum şi piese de schimb în valoare de aproximativ 43 milioane lei.

— Materiile prime, iată o altă sursă de nemulţumiri pentru fabrici şi, implicit, pentru cumpărători.

— Vă răspund că pentru acest an, sub aspect cantitativ nu există nici un fel de probleme şi vă dau cîteva cifre. Necesarul pentru 1987 la legume de cîmp este de 990.635 tone şi fabricile pot asigura, din fermele proprii, de la Întreprinderile de legume şi fructe şi de pe plan local 1 033 826 tone. La fructe, de asemenea, se va depăşi necesarul. În ceea ce priveşte calitatea însă, se impun eforturi atît din partea producătorilor agricoli, cît şi din partea fabricilor beneficiare. Avem în vedere, în cadrul colaborării cu furnizorii, ca legumele şi fructele să fie recoltate în perioada în care acestea au ajuns la maturitate tehnologică, să fie transportate operativ la fabrici şi prelucrate fără întîrziere. Pe acest drum se pierde foarte mult din calitate. Culese la timp şi expediate rapid întreprinderilor de prelucrare, produsele acestea vor arăta foarte bine şi în conserve. În plus, se reduc şi pierderile de materii prime. Avem în vedere şi reţetelor tehnologice, determinate de subestimarea răspunderii şi exigenţei în ceea ce priveşte controlul, de la recepţia materiilor prime şi pînă la livrarea produselor finite. Avînd în vedere că sîntem la începutul campaniei de prelucrare a legumelor şi fructelor, preventiv s-au stabilit o serie de măsuri discutate şi cu directorii întreprinderilor şi responsabilii C.T.C., care cuprind toate activităţile de la recepţionarea materiilor prime pînă la aceea a produselor destinate pieţii.

— Cum stau lucrurile în privinţa gamei de sortimente ?

— În acest an au fost lansate în fabricaţie peste 300 sortimente de conserve de legume şi fructe.

— Care sînt noutăţile ?

— La legume, din 94 de sortimente, 21 sînt noi. Amintesc dintre ele : mazăre cu carote, legume pentru salate, sosuri de tomate aromatizate tip ketchup, aperitive de ardei capia, de dovlecei şi de ardei graşi etc. La fructe, din 80 de sortimente, cinci vor fi noi. Două exemple : dulceaţă de gogonele şi coji de pepene. Pentru copii, vor fi trei sortimente noi : piure de mazăre cu cartofi, cremă de caise cu morcovi şi piure de fasole verde cu carne de vită. Tot din totalul sortimentelor amintite mai fac parte şi 5 sortimente de condimente cu plante şi arome indigene, 8 sortimente de sucuri din legume, 7 sortimente nectar de fructe, 6 sortimente de supe concentrate. Pînă în trimestrul IV se vor omologa alte 19 sortimente, introducîndu-se integral în producţie în anul 1988. Între acestea, conserve pentru copii, conserve de legume şi fructe, sortimente mixte, sucuri răcoritoare şi pistil de fructe.

— În sfîrşit, veşnica problemă a ambalajelor.

— Ambalarea, modul de prezentare nu pot fi separate de calitatea produselor. Aşa cum aţi constatat, avem destule refuzuri din cauza ambalajelor. Aceasta impune, şi în acest sens a fost dat şi un ordin al ministerului în anul 1986, revizuirea şi reproiectarea etichetelor, astfel încît ele să fie mai atrăgătoare, mai sugestive. Acţiunea este în curs de desfăşurare, dar va trebui să găsim mai multă înţelegere şi la furnizori, pentru asigurarea de hîrtie şi adezivi de bună calitate, precum şi executarea unei grafici corespunzătoare. Întîmpinăm însă mari greutăţi din cauza calităţii slabe a borcanelor de diverse capacităţi. În ciuda intervenţiilor pe lîngă Centrala industriei sticlei şi ceramicii fine, situaţia s-a înrăutăţit în ultimii doi ani.

— Care sînt aceste defecte ?

— Borcanele sînt de culoare verzuie, verde, maronie sau de alte nuanţe, în loc să aibă culoarea albă sau semialbă, fapt care conduce la denaturarea produsului. Apoi, borcanele prezintă neuniformitate în grosimea pereţilor, nu au planietate sau prezintă bavuri la gură şi în acest caz nu se realizează o închidere corespunzătoare, în timp, produsul fiind compromis. Cumulul defectelor afectează uneori pînă la 50 la sută din borcanele livrate fabricilor de conserve. Trebuie să recunoaşteţi, procentul este foarte mare.

★

Ca la orice produs finit calitatea conservelor este o sumă a calităţii a tot ceea ce o compune. Desigur, sînt evidente succesele fabricilor, precum şi dorinţa de mai bine a trustului, a ministerului de resort, dorinţă concretizată în măsuri din care o parte v-au fost înfăţişate în dialogul de mai sus, dar calitatea conservei depinde şi de calitatea materiei prime (şi aici furnizoare într-un important procent este agricultura) sau a ambalajelor. În aceste condiţii este limpede că o conservă de bună calitate nu poate fi decît rodul unei bune colaborări între mulţii factori care-i asigură venirea pe lume.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

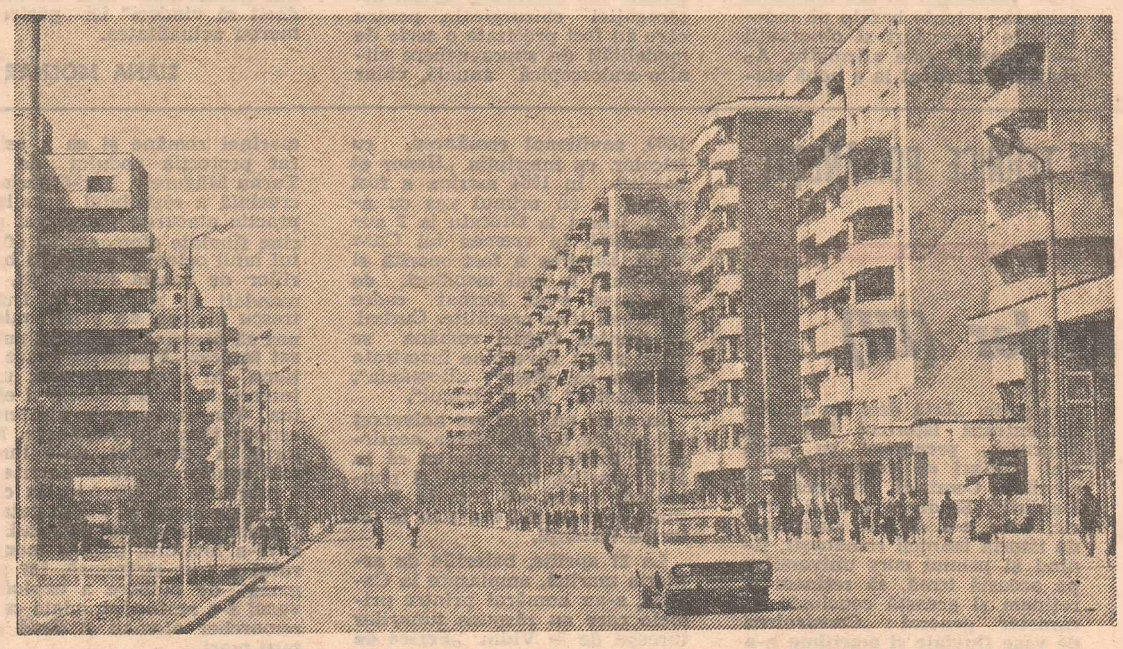

Parcul „Universul copiilor"

Unde te jucai, bunicule?

Slobozia, tîrgul trezit la viaţă în ultimele două decenii, a cunoscut acele metamorfoze pe care nici cei mai optimişti vizionari nu i le-ar fi întrezărit, nimeni nu ar fi putut crede că oraşul, urban doar pe hartă, va ajunge în 20 de ani o adevărată citadelă de oţel, beton şi sticlă. Aşezarea din cîmpia Bărăganului ialomiţean îşi trăieşte de la Congresul al IX-lea al P.C.R. adevărata tinereţe, asemeni întregii ţări, înscriindu-se în constelaţiile ctitoriilor din Epoca Nicolae Ceauşescu. S-a construit şi se construieşte — Slobozia este în continuare un vast şantier — apartamente şi magazine, case de cultură şi cinematografe, spital şi policlinică şi, aici, unde se spunea că solul şi clima Bărăganului nu pot suporta decît salcîmul şi dudul, a fost transferată, prin munca şi dăruirea oamenilor, prin pasiunea tuturor, o bună parte din flora din zona colinară. Slobozia este oraşul parcurilor — el însuşi un oraş-parc — cu zeci de mii de arbori în care foioasele şi coniferele deţin primul loc, cu sute de mii de trandafiri, cu arbuşti ornamentali. Numărul apartamentelor construite în Slobozia în ultimii 20 de ani este de două ori mai mare decît populaţia vechii aşezări în 1965. Mulţi din cei care nu au mai venit la Slobozia de cînd ea a devenit reşedinţă de judeţ nu o vor mai recunoaşte. Pe vechea Crivaie, pe nisipuri, pe locurile unde se aflau cîrciumile şi potcovăriile trec astăzi bulevardele „Unirii" şi „Cosminului", „Matei Basarab" şi „Ştefan cel Mare" şi „Chimiei". Slobozia are bulevarde, Slobozia unde vara praful se ridica pînă la cer, unde toamna cărutele intrau în noroi pînă la osie, unde casele aveau ferestrele de sărutau pămîntul şi se spunea : „La Slobozia, în mai toate casele unde nu ajunge broasca să bată cu lăbuţa în geam, ajunge rata cu ciocul". S-a construit şi se construieşte de oameni şi pentru oameni. Şi un lucru care o aşază lîngă celelalte oraşe tinere ale ţării, deşi este ctitorită în vremea lui Matei Basarab, Slobozia are ceva din cetăţile noastre, cetăţi ale socialismului în care ţara şi-a dat întîlnire aici pe malurile Ialomiţei. La Combinatul de îngrăşăminte chimice, la Întreprinderea de ulei şi Filatura de bumbac, pe platforma industriei alimentare şi în celelalte întreprinderi şi instituţii sînt oameni veniţi în urmă cu două decenii de la Făgăraş şi Ploieşti, de la Iaşi şi Galaţi, de la Braşov şi Oradea, din Bîrlad şi Bacău, din Craiova şi Caransebeş. Fiecare zonă îşi are reprezentanţii săi. Dezvoltarea economică a Sloboziei a atras această înflorire socială menită să contribuie la creşterea continuă a nivelului de trai al celor ce trăiesc aici. Marea majoritate a celor sosiţi atunci, în 1968, erau foarte tineri. De altfel, media de vîrstă a colectivelor muncitoreşti de la Combinatul de îngrăşăminte chimice şi Filatura de bumbac nu depăşea 24 de ani. Au trecut 20 de ani şi mulţi din cei care au venit, au şi rămas. De altfel se spune că, cine bea apă din Dunăre — fiindcă apa la Slobozia este adusă din Dunăre — nu mai pleacă. Acum nu mai sînt tineri, sînt bărbaţi şi femei în puterea vîrstei şi, ce este mai important, dacă în urmă cu zece ani Slobozia era oraşul fără bunici, acum ea are deopotrivă şi bunici, şi nepoţi.

În acest an, la începutul verii, în Slobozia s-a amenajat un adevărat paradis al celor mici, care poartă nume sugestiv Parcul „Universul copiilor". Pe o suprafaţă de 10 000 m², situată în vecinătatea bulevardului „Matei Basarab", unde pînă nu de mult întîlneai o suprafaţă pe care erau aduse resturile căsuţelor din cîrpici demolate şi care creau un peisaj dezolant s-a născut din muncă şi dăruirea tinerilor o adevărată lume şi de basm şi de contemporaneitate. Panourile pe care imagini din cele mai îndrăgite basme şi povestiri ale copilăriei se află pe marginile aleilor, pistele pentru trotinete, bicicletele şi karting, în vecinătatea leagănelor, toboganelor, balansoarelor, terenurilor de volei, baschet, handbal, minifotbal, tenis şi porticurile de gimnastică, creînd un cadru prielnic, pentru petrecerea de către copii a orelor libere, plăcut, distractiv şi educativ. Şi, ce este foarte important, că acest univers al unei copilării în timp de pace a fost construit de către şantierul local al tineretului la care au muncit zi de zi mii de tineri de la Întreprinderea antreprivă de construcţii-montaj, antrepriza pentru construcţii industriale, Întreprinderea de ulei, Trustul de montaj utilaj chimic, Întreprinderea de execuţie şi exploatare a lucrărilor de îmbunătăţiri funciare, direcţia judeţeană şi secţia drumuri naţionale, Combinatul de îngrăşăminte chimice, de la liceele de construcţii, matematică-fizică şi chimie. S-au dislocat aproape 100 000 de m³ de pămînt, s-au făcut compactări de terenuri, taluzări.

Într-una din zilele trecute, am poposit în acest parc privind la copiii ce se întreceau cu bicicletele şi tricicletele, la fotbal şi volei. La un moment dat, pe una din băncile alăturate, unde se afla un bărbat în jur de 52—53 de ani, a venit către el un pici îmbrăcat, după toate regulile regulamentului, în fotbalist. Avea şi o minge nouă. Era transpirat şi bujorii din obraji se armonizau ca-n tablourile nemuritoare cu ochii lui ca două mure. A spus : „Bunicule, nu mai pot !".

— Dezbracă-ţi tricoul, ai transpirat.

În timp ce îl ştergea de transpiraţie cu batista, bunicul se uita la el şi :

— Cu ce te jucai tu, bunicule, cînd erai ca mine ?

În clipa aceea, atras de [illegible] tă discuţie, am venit pe banca lor. Pe bunic îl cunoşteam. Eram conorăşeni. El s-a uitat la mine, apoi la Dănuţ (aşa îl chema pe pici) şi :

— Dănuţ, du-te şi plimbă-te, că nu e bine să stai locului cînd eşti transpirat.

— De ce nu i-ai spus, Mircea, cu ce ne jucam noi cînd eram de vîrsta lor ?

— Crezi că ne-ar crede ? Ce să-i fi spus : că ne jucam în gropile de bombă ? Cu cîte o grenadă, cu gloanţe şi obuze neexplodate, că unii dintre noi au rămas fără mînă, fără lumina zilei şi chiar fără viaţă... Că ne jucam de-a soldaţii, copii cu părinţii în război şi mame necăjite, că jucăriile noastre erau pietricelele şi cine avea o bilă era bogat, că ne jucam cu capacele de bere care, în funcţie de firmă, aveau valoarea lor, că cine reuşea să facă rost de un ciorap pentru o minge, aducea fericire întregului cartier, că pentru un ciorchine de strugure sau două mere te expuneai să tragă în tine cu puşca cu sare paznicii de la livada lui Predeleanu ? Că atunci, în iunie 1944, cînd Ploieştiul a fost zi de zi bombardat, a fost arat de cel mai distrugător plug al lumii, războiul, mai mulţi dintre noi, vrînd să vadă cum „se ouă" avioanele, n-au mai intrat în adăpost şi n-au mai putut să povestească fiindcă aceste „ouă" au semănat moartea şi 35 de copii între 7 şi 12 ani abia au încăput în două lăzi de zahăr, zahăr pe care ei nu l-au mîncat, ci doar l-au visat. Să-i spun asa ceva lui Dănuţ ?

Acum mă întreb : are sau nu dreptate ? Cred, totuşi, că nepoţii nostri ar trebui să ştie unde şi cu ce se jucau bunicii lor.

MIHAI VIŞOIU ■

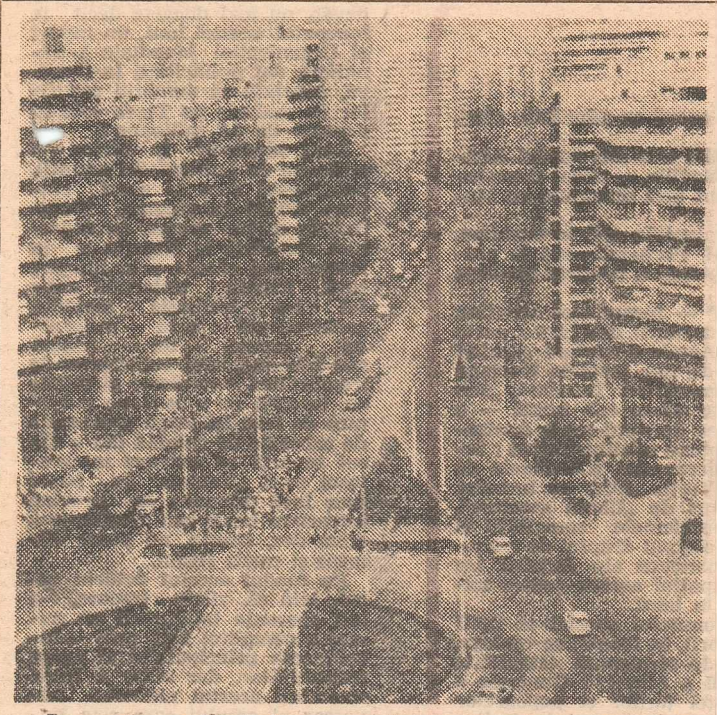

București – o Capitală pe măsura timpului, a hărniciei locuitorilor ei

Daciile pe Sălăjan

Atenția celor aflați prin preajmă a fost atrasă mai întîi de cîteva claxonări disperate și scrîșnete de frînă. Toată lumea a crezut că Dacia verde va intra în plin în cea roșie, dar, ca prin minune, au scăpat amîndouă tefere, urcînd doar cu roțile din față pe trotuar. A atras apoi atenția cearta șoferilor — aprinsă, totală, pe viață și pe moarte, asezonată din belșug cu toate sintagmele plastice caracteristice limbajului breslei, indiferent dacă-i vorba de profesioniști sau de amatori. Fiecare avea convingerea că celălalt este vinovat — din fericire, vinovat doar de panica stîrnită, nu și de accident — și o striga în gura mare. În realitate însă, de vină era lipsa de vizibilitate.

Întîmplarea avea loc cu cîteva zile în urmă, pe bulevardul Leontin Sălăjan. Această importantă arteră de circulație din Capitală — ca și altele din apropiere (Baba Novac, Șulea) — a fost făcută după moda de acum un sfert de veac, cînd între cele două sensuri de circulație se lăsa un spațiu verde, împrejmuit cu mai multe feluri de îngrădituri. Spațiul verde este întrerupt din loc în loc atît de treceri pentru pietoni, cît și de „porți" pentru automobilele care vor să întoarcă. Însă pe Sălăjan spațiile de trecere pentru automobile, grupate, în general, două cîte două, sînt mărginite, la dreapta și la stînga, ca și cele pentru pietoni, de garduri vii, formate din tufe cu frunza pururi verde. Automobiliștii care vor să întoarcă nu văd, fie vară, fie iarnă, nimic, nici într-o parte, nici în alta. Pentru a se asigura, cînd fac o întoarcere, ei trebuie să intre cu jumătate din mașină în banda de circulație pe care urmează să se plaseze, creînd chiar și prin aceasta, o situație periculoasă. Dar dacă de bine de rău automobiliștii ajung să observe, într-o fracțiune de secundă și chinuit, vehiculele care vin din dreapta, nu același lucru se întîmplă cu manevrele altor șoferi, la trecerile perechi. Aceste manevre nu sînt văzute și de aici se pot isca — și se iscă practic — neînțelegeri și pericole, cum a fost în cazul relatat la început. Aceleași garduri vii îi ascund și pe pietoni, care nu pot fi observați de departe de șoferi. Iată de ce pe Sălăjan au avut loc mai multe accidente de circulație.

Nu știu dacă acest bulevard va fi reamenajat în stil modern, ca străzile vecine Socului sau Rebreanu, de pildă, astfel ca automobiliștii să vadă ca-n palmă toată strada și să poată întoarce în orice loc. În ceea ce privește însă gardurile vii cu cetina veșnic verde, acestea, în chip hotărît, trebuie reduse la cel puțin jumătate din înălțimea pe care o au acum.

ION D. GOIA

O regulă care n-are nevoie de excepții

Gravitatea actului de justiție este și o condiție firească a acestuia. Excepțiile nu au virtutea de a întări regula. Ele singure te îndeamnă să nu le tratezi cu ușurință. Ne aflăm, în fond, într-un domeniu în care, pe bună dreptate, orice om normal consideră obligatorii maxima rigoare, inalterata competență a omului în robă.

Cu atît mai stridente apar excepțiile de la rigorile acestui domeniu. Nu demult, mă aflam la Judecătoria locală Craiova, împreună cu tovarășul judecător Constantin Popa de la Tribunalul județean Dolj, secretar al organizației județene a Asociației Juriștilor din R.S.R. Colegii dînsului tocmai doreau să ne ilustreze faptul că multe din hotărîrile comisiilor de judecată contestate sînt menținute de instanță, datorită seriozității cu care lucrează comisiile. Și este drept să spunem că în ansamblu, în cele mai multe cazuri, afirmația este corectă. Numai că, din dosarele ce ne-au fost prezentate, reies și lucruri pe care interlocutorii noștri nu-și propuseseră să le demonstreze.

În dosarul nr. 15705, din 1986, de pildă, sentința civilă nr. 818, din 4 februarie 1987, consacră amenzi de 2000 și de 1000 de lei pentru insulte, în timp ce pentru lovire — cu cărămida în cap ! — în dosarul nr. 910, din 1987, prin sentința civilă nr. 803, din ziua precedentă, adică 3 februarie, se menține o amendă de numai 200 de lei. E adevărat că în cele două dosare au decis judecători diferiți. Dar este oare acest lucru suficient pentru a asista la asemenea diferențe ? Facem mențiunea că în cazul de lovire amenda era aplicată mamei pentru fapta fiului minor. Dar acea mamă, citim în dosar, își îndemnase chiar ea fiul la comiterea infracțiunii. Îl instigase. În gura mare. În asemenea caz clemența este justificată ? Circumstanțele sînt agravante. Atunci ? Pentru că, dincolo de fapta judecată, sub ochii judecătorului a stat una mult mai gravă prin consecințele sale : creșterea unui copil în spiritul îndemnului „Foarte bine, dă-i în cap !" Or, cînd asemenea imperative vin chiar de la părinți se va fi îndoind oare acel judecător de nefericita lor eficacitate ?

Recordul în materie de surprize, însă, ni l-a oferit dosarul nr. 14903, din 1986, în care sentința civilă nr. 947, din ședința publică prezidată de judecătorul Dan Spinu la 6 februarie 1987, menține hotărîrea comisiei de judecată. Toate bune și frumoase s-ar putea zice și așa am crezut și noi. Numai că, după lectura atentă a întregului dosar — fără mare efort, întrucît singurele probe pe care le cuprinde sînt două declarații de martor ! — lucrurile au început să stîrnească uimire. În reclamația adresată comisiei de judecată de pe lîngă Consiliul popular al comunei Celaru, Petre Popa, paznic de cîmp la C.A.P., relata că a fost bătut de Gheorghe Gîrd, zis Bijboc, după care a mers „la organul de miliție, plin de sînge, și a fost amendat". „Peste o oră-două, a venit cu întreaga familie la poarta mea, înjurîndu-mă și amenințîndu-mă că mă omoară." Comisia de judecată a închis dosarul, cu motivarea că martorii ceruți de reclamant nu s-au prezentat și el nu și-a putut proba susținerile. În sentința mai sus-amintită citim : „La cererea sa (a lui Petre Popa, n.n.), au fost audiați martorii Gîrd Nicu și Gîrd Florea, care nu au confirmat că întimatul-făptuitor (Gheorghe Gîrd — Bijboc — n.n.) l-ar fi lovit. Dimpotrivă, martorii au relatat că petentul a fost acela care l-a lovit pe întimat, acesta din urmă fiind văzut cu urme de violență. În raport cu ceea ce rezultă din probele administrate, instanța constată că întimatul nu a săvîrșit fapta..." Ei bine, iată ce citim în declarațiile din dosar ! Nicu Gîrd : „Întimatul i-a aplicat lui Petre Popa o lovitură în stomac și una în obraz, iar Petre Popa a căzut..." Florea Gîrd : „Sînt vecin cu ambele părți (...) l-am auzit de la mine din curte pe Petre Popa strigînd la soția lui. Am ieșit să văd ce se întîmplă și l-am văzut pe acesta plin de sînge la nas, fiind lovit de Gheorghe Gîrd. Pe Gheorghe Gîrd nu l-am văzut cu urme de lovituri..." Or aceste declarații repetă, cu detalii chiar, susțineri ale reclamantului. Totuși, judecătorul a vrut să înțeleagă — a scris și a semnat ! — că ele infirmă ce spune petentul. Mai mult nici nu s-ar putea răstălmăci respectivele declarații, adică singurele probe din dosar. Secretarul organizației județene a Asociației Juriștilor este de părere că n-ar fi stricat de loc să se fi luat și o declarație a reclamantului, precum și un interogatoriu făptasului, lucruri care nu s-au făcut. Cît despre momentul prezentării celui lovit la postul de miliție, nimeni nu i-a mai acordat vreo importanță, deși era o cale pe care se putea aduce o rază de lumină asupra întunericului din care a izvorît incredibilul text al sentinței.

Ce să înțelegem de aici ? Dacă a greșit comisia de judecată nu era normal ca sentința judecătoriei să îndrepte lucrurile pe făgașul lor normal ? Simbolul zeiței legate la ochi nu vrea să sugereze lucrul făcut la întîmplare, ci, între altele, refuzul omului legii de a judeca superficial, de a-și lăsa atenția sustrasă de la adevăr. Este, dincolo de toate acestea, și o modalitate concretă de a îndruma o comisie de judecată, de a spori competența celor ce o compun și, implicit, de a le întări autoritatea.

DORIN GHERGHINESCU

Cronica șoselei :

Ce-i aia o volă?

Pentru un economist, ultimele zile ale lunii, trimestrului, semestrului, anului, sînt dificile. Grele, deoarece în aceste perioade se concentrează o mulțime de treburi. Într-o asemenea zi, Barbu, în drum spre serviciu, își schița în minte planul pentru ziua respectivă. Făcea parte din categoria oamenilor foarte pricepuți în meseria lor, meticuloși, disciplinați, care nu lasă nimic din ce pot face azi, pentru a doua zi. Economistul nu avea liniște pînă nu se convingea că toate calculele i-au ieșit la centimă. Dușman declarat al jumătăților de măsură, al socotelilor dubioase, Barbu era și în viață la fel de ordonat. Nu se cunoștea vreun caz în care să fi întîrziat la serviciu ori să fi venit cu hainele necălcate, fără cravată sau neras. Fie vară, iarnă, vînt, arșiță sau ploaie, mașina economistului strălucea de curățenie. Nu pierdea ocazia să nu reamintească colegilor : „De regulă, automobilul arată la fel ca pilotul. Sleampăt el, sleampătă mașina". Acum, la ceasul începerii programului, colegii lui Barbu și o mulțime de trecători adunați întîmplător, privesc consternați la trupul acestuia strivit lîngă portiera mașinii. În mîna dreaptă ține cheia cu care intenționa să deschidă portiera Daciei sale portocalii, iar în dreapta servieta sa ponosită, subiectul glumelor făcute de colegii de serviciu, ani de-a rîndul. „Cred că a fost găsită cu ocazia unor săpături arheologice. Eu ți-aș sugera s-o prezinți la un muzeu de obiecte de acest gen. Mai știi, poate prezintă interes. Cu banii încasați îți cumperi una nouă", îl luase în răspăr zilele trecute un coleg. Dispăruse în liniște și tăcere tot așa cum fusese și în viață, în colectivul lor. Vocea lui nu se auzea decît sub forma unei șoapte discrete. Nu ridicări de ton, nici măcar discuții, cum se zice, mai înfierbîntate. Parcă nici nu exista. Chiar dacă cineva îi cerea o lămurire, inoportunîndu-l în mod vădit în timp ce era aglomerat cu lucrări, el nu se supăra. Lăsa totul la o parte și cu același zîmbet enigmatic dădea imperturbabil explicațiile necesare. Și despre zîmbetul lui se făceau tot felul de glume. „E pentru orice vreme, soare, nori, furtună. Dacă Sfinxul ar zîmbi, în mod sigur ar fi identic cu al lui Barbu". Figura economistului era oricînd absolut identică. Dacă omul avusese vreun necaz, acasă, la serviciu sau, dimpotrivă, dacă cineva îl lăudase pentru vreo lucrare a lui care nu putea fi decît perfectă ori în familie avusese vreo bucurie, fața lui Barbu rămînea la fel, ca o mască de ceară, cu același zîmbet care nu spunea nimic. S-ar putea crede că era un om ascuns. Nimic mai fals. Avea un suflet de aur. Generos, tandru, bun coleg, săritor la nevoie. Lipsa de comunicativitate era poate singurul lui cusur. Accidentul căzuse ca o lovitură de trăsnet. Colegii rămăseseră stupefiați. „Cum adică, oameni buni, se adresa Sandu, contabilul șef, colegilor. Să cadă un coșcogeamitea stîlp de beton exact peste omul ăsta complet nevinovat ? Fenomenal lucru, dom'le. Și culmea ! Mașina n-a suferit măcar o zgîrietură. Nu se putea întîmpla invers ? Mașina să se facă praf și omul să scape cu viața ?" „Așa i-a fost lui, interveni Elena, economistă și ea. Să se sfîrșească exact la ora 7,45 cînd, conform obiceiului, precum un metronom, era la locul de parcare. Tocmai își încuia ușa la mașină. Dacă era Breazu cu ale lui fluctuații impresionante în ce privește ora de începerea programului (mă exprim și eu eufemistic, să nu le spun chiar întîrzieri), poate reușea să păcălească moartea".

„Echipa a clarificat lucrurile", anunța cu o voce tristă Micu, colegul de birou al economistului. „Care echipă și ce a lămurit ? Fii mai explicit, omule", întreabă iritat contabilul șef. Calm, cu aceeași notă de tristețe în glas, tînărul dă amănunte. „E vorba de echipa de cercetare a cazului care a stabilit că unul cu o volă, plecat de nebun de la șantier, după ce a stat în sprituri toată noaptea, a lovit stîlpul, l-a retezat de la rădăcină și... urmarea o cunoașteți". „Două întrebări mai am", se aude din nou glasul durduliei economiste. „Prima, ce e aia o volă ?, și a doua, l-au prins pe ticălos ?" „Încep cu secunda, care e mai importantă, continuă tînărul cu răbdare. Tipul e cunoscut, dar nu e încă prins pe ticălos ?" „Încep cu seunde stă, unde lucrează. Cei cu care a băut fac pe mieluseii". „Parcă noi știam că el e cu utilaju' ? Credeam că l-a lăsat așa cum se cuvine, la șantier". Ca și cum mașina cu faimoasa văzut-o supărată niciodată. A împlinit săptămîna trecută 30 de ani. Și ce copii reușiți. Unul de cinci ani, băiat, care-i seamănă leit ei, și al doilea, o fetiță, care tocmai termină clasa I. Sfioasă, timidă, reținută, ce mai, copia fidelă a lui Barbu. Femeia trebuie anunțată. Oricum, nu prin telefon. Eu nu-mi pot asuma o asemenea sarcină". Și femeia izbucni în plîns. „Parcă-l văd aici, lîngă biroul meu. „Am o problemă cu dv., tovarășe contabil șef : „Da, Barbule, îți stau la dispoziție, spune", zic eu. Era așa de misterios și vorbea mai încet ca de obicei. S-a apropiat de mine, cu capul în jos, parcă rușinat. În timp ce își făcea curaj să înceapă, răsucea într-una, între degete, pixul. Fața lui nu exprima, ca întotdeauna, nimic. Simțeam însă că omul e frămîntat de ceva. Sincer vă spun, n-aș fi vrut ca omului ăsta, la care țineam atît de mult, să i se fi întîmplat ceva rău. În sfîrșit, a început să-mi vorbească pe șoptite. „Nu știu dacă cunoașteți. Dar mîine, pentru mine, e o zi mare. Gabi a mea (ținea la soție enorm), împlinește 30 de ani. Aniversarea fiind deosebită și cadoul meu trebuie să fie mai aparte. Nu știu ce să-i iau. Nu mă pricep. Poate mă ajutați dv. cu un sfat". Eu n-am de lucru și cum mă știți gură mare, „Auziți fraților ((cei din biroul ăsta își reamintesc scena), mîine e ziua Gabrielei și noi ca niște ignoranți nu știm nimic. Hai repede să facem un consiliu și să stabilim ce-i luăm". Mare gafă am făcut. Mi-am dat seama imediat. Omul s-a făcut roșu ca racul și a amuțit. Apoi a început să se bîlbîie și tot pe șoptite mi-a zis : „Dar eu, eu n-am nici o pretenție ca dv. să-i dăruiți ceva nevestei mele. Am vrut doar să mă consult cu colegii mei". „Foarte bine că ne-ai spus, Barbule. Să-ți trăiască, la mulți ani, să aveți parte numai de fericire, tu, soția, copiii". Vă amintiți ce bine s-au orînduit toate. Ce idee de cadou i-am dat și ce mult a bucurat-o pe Gabriela darul nostru, setul de opere al lui Eminescu, pe ea, o veritabilă bibliofilă. Apropo, femeia a telefonat ieri că vine pe la noi să ne mulțumească. Contabilul șef se uită pe fereastră. „Au ridicat tot, și pe el, săracu. S-au risipit și oamenii. Dar uite-o pe Gabriela, e la poarta pentru personal".

Veselă, rîzînd, intră în birou Gabriela. „Bună fraților. Dar ce aveți ? Ce-i cu mutrele astea de înmormîntare ?"

VICTOR BEDA

Comentariul săptămînii

Ultimele colonii

Sistemul colonial, se ştie, s-a destrămat în perioada de după cel de-al doilea război mondial, perioadă de mari prefaceri sociale şi politice. Totuşi, sub diferite pretexte, s-au menţinut pînă în zilele noastre unele vestigii ale colonialismului. Ţările foste deţinătoare de imperii coloniale, precum şi RSA, dintr-un motiv sau altul, din care nu lipseşte factorul militar, „şi-au alcătuit sistemele lor administrative în aşa fel încît să includă în ele şi unele teritorii dependente", după cum se exprimă, eufemistic, agenţia Reuter. Care sînt aceste teritorii ?

Cel mai mare şi cel mai important dintre ele este, fără îndoială, Namibia. Acaparată ilegal de regimul de la Pretoria, Namibia este menţinută în stare de colonie cu sprijinul tacit al unor ţări occidentale, întrucît ea deţine o poziţie strategică în sudul continentului african şi posedă importante resurse naturale, îndeosebi uraniu şi diamante, exploatate de monopoluri şi societăţi multinaţionale.

Anglia, cîndva cel mai mare imperiu colonial din lume, îşi păstrează unele „responsabilităţi" în legătură cu mai multe teritorii, legate de Londra prin intermediul a diferite prevederi. În această situaţie sînt insulele Bermude, insulele Virginia engleze, Gibraltar, Montserrat, insula Pitcairn, insula Sfînta Elena, insulele Turks şi Caicos, insula Anguilla, insulele Cayman şi, de asemenea, teritoriile engleze din Oceanul Indian şi din Antarctica. Este cunoscut că unele teritorii deţinute de Anglia sînt revendicate de alte state — Falkland, de Argentina, şi Gibraltar, de Spania ; totodată, în urma tratativelor dintre R.P. Chineză şi Anglia, s-a ajuns la rezolvarea problemei Honkong-ului.

Spre deosebire de Anglia, Franţa consideră unele posesiuni din afara graniţelor sale drept parte integrantă a teritoriului francez. Departamentele ei de peste mări — Guyana Franceză, Guadelupa, Martinica şi insula Saint-Pierre în emisfera vestică, precum şi Réunion, în Oceanul Indian, au din punct de vedere politic aceeaşi situaţie ca şi departamentele din metropolă. Fiecare din aceste departamente are un prefect, numit de Ministerul Afacerilor Externe de la Paris, o adunare electivă şi trimite deputaţi în Adunarea Naţională şi în Senatul Franţei. În acelaşi timp, Franţa are „teritorii de peste mări" — Polinezia Franceză, Noua Caledonie, insulele Wallis şi Futuna, din Oceanul Pacific. Acestea sînt conduse de înalţi comisari numiţi de Paris în acord cu adunările elective locale.

Ca şi Franţa, Spania consideră posesiunile sale din nordul Africii, pe litoralul mediteranean — Ceuta şi Madilla — drept departamente de peste mări. Teritoriile acestea sînt însă disputate cu Marocul.

Fostă unul din cele mai mari imperii coloniale, atît în vechime, cît şi după cel de-al doilea război mondial, Portugalia are în prezent doar trei teritorii dependente : insulele Azore, insulele Madeira şi Macao.

În sfîrşit, Statele Unite „deţin controlul" — formularea aparţine tot agenţiei Reuter — asupra a numeroase teritorii, din care o parte fuseseră în trecut sub stăpînire japoneză. Aceste posesiuni cuprind insula Guam, din Oceanul Pacific, Samoa de Est, insulele Mariane de Nord, Porto Rico şi insulele Virginia americane. Totodată, „sub controlul" SUA sînt şi insulele din Pacific aflate sub tutelă — o vastă regiune a Oceanului, situată în partea de nord-est a Australiei. Regiunea a fost împărţită în trei complexe administrative : insulele Marshall, Statele Federative ale Microneziei (Carolinele de Est) şi Republica Palau (Carolinele de Vest). SUA au încheiat cu acestea, la începutul anilor '80, acorduri de „liberă asociere", rezervîndu-şi împuterniciri speciale în problemele securităţii şi apărării. Pe această bază, Statele Unite au obţinut dreptul de a amplasa obiective militare, de a efectua manevre ale forţelor lor armate, de a avea acces în porturi şi în spaţiul aerian pentru navele sau avioanele lor cu arme nucleare la bord.

Dintre toate aceste vestigii coloniale, Comitetul special al ONU pentru decolonizare are pe listă 20 de teritorii, în frunte, se-nţelege, cu Namibia. Pentru aceste teritorii, sînt de stringentă actualitate prevederile cuprinse în Declaraţia din 1960 a Adunării Generale a ONU cu privire la acordarea independenţei ţărilor şi popoarelor coloniale : „să fie întreprinse fără întîrziere demersuri în teritoriile sub tutelă, neautonome şi în toate celelalte teritorii (neindependente, nota I.D.G.), urmărindu-se transferarea puterii către populaţiile acestor teritorii, fără condiţii şi rezerve, conform voinţei lor şi votului liber exprimat, independent de rasă, religie sau culoare a pielii, în scopul asigurării posibilităţii de a beneficia integral de independenţă şi libertate".

ION D. GOIA ■

Ochiul zburător

Alături de rapizii sateliţi ucigaşi, de puternicele lasere terestre care pot distruge inamicul în fracţiuni de secundă, în componenţa Scutului Stelar urmează să intre în curînd dirijabilele ! Mastodonticele trabuce zburătoare, uşor de depistat din cauza volumului uriaş, capabile să dezvolte o viteză de doar 180 km pe oră, „specie" zburătoare care, după dezastrul dirijabilului german Hindenburg din 1937 părea că reeditează destinul dinozaurilor, ei bine aceste aparate mai uşoare decît aerul revin în atenţie. Marina americană va decide în aceste zile cui să încredinţeze realizarea primelor 50 de aparate destinate patrulelor radar de-a lungul coastelor S.U.A. Cele două miliarde de dolari cît costă dirijabilele sînt vînate de consorţiul anglo-american Westinghouse-Airship şi de gigantul cauciucului american, Goodyear. Pare incredibil să opui rachetelor de eroazieră sau celor balistice intercontinentale un burduf de pînză cauciucată şi totuşi, specialiştii apreciază că dirijabilele pot fi mai utile decît rapidele avioane de interceptare şi decît radarele zburătoare. Un dirijabil poate sta nemişcat în aer fără să vibreze şi într-o tăcere absolută se poate ascunde după un nor de unde va spiona nestînjenit mişcarea navelor şi avioanelor adverse. Un trabuc zburînd la 3 000 de metri altitudine, dotat cu aparatură radar cu bătaie lungă poate depista o rachetă Cruise care circulă la rasul apei cu 200 km înainte ca aceasta să-şi atingă ţinta, pe cînd radarul unei nave n-o poate intercepta decît de la maximum 30—35 km distanţă. Comparaţia cu un avion Awacs purtător de radar egalează performanţele, cu deosebirea că în cazul dirijabilului costurile scad cu 75 la sută, fără a mai lua în calcul faptul că acesta din urmă poate rămîne în aer săptămîni întregi, ceea ce nu se poate spune despre avioane, oricît de perfecţionate ar fi.

În această competiţie au intrat şi tehnicienii englezi de la Airship Industries care au în catalog două modele de dirijabile pe care le oferă marinei britanice, foarte amatoare de asemenea echipamente graţie cărora speră să poată evita dezastre de tipul celui petrecut în războiul Malvinelor cînd rachetele Exocet au reuşit să străbată perdeaua radar a navelor şi să scufunde crucişătorul Sheffield. În afara dirijabilelor obişnuite — de 60 de metri lungime, care pot găzdui 12 oameni şi o sarcină utilă de 2,5 tone — compania americană Aereon a propus un model care poate zbura la 10 000 de metri. Aici, datorită atmosferei rarefiate şi stabilităţii perfecte a navei, armele laser cu care aceasta ar urma să fie echipată ar avea o precizie infinit mai mare decît sensibilele tunuri cu laser care echipează avioanele. Constructorii unor asemenea aparate s-au gîndit, de bună seamă, şi la riposta adversarilor care oricum, n-or să stea cu mîinile în sîn. Aşa că, spun ei, actualele modele de dirijabile sînt capabile să suporte 4 lovituri de rachetă care, cu toate distrugerile provocate nu pot împiedica o aterizare lină, fără nici un pericol pentru echipaj. Dacă echipajul rămîne teafăr după patru rachete, ceea ce, sinceri să fim, e cam greu de crezut.

Şi, parcă pentru a mai drege puţin impresia că cercetarea tehnologică are o atracţie specială pentru sectoarele asasine, producătorii afirmă că aparatele pot fi foarte bine folosite la dirijarea traficului rutier, supravegherea zonelor de contrabandă, a pădurilor şi culturilor de plante nocive (mac şi cînepă indiană din care se produc droguri), în cercetări meteorologice şi multe alte domenii de interes paşnic. De dorit o asemenea optică, cu toate că plasează sectoarele de interes nerăzboinic la periferia utilităţilor acestor baloane cu motor. Pînă una alta, războiul stelelor produce stele verzi, aceasta fiind culoarea bancnotelor pentru dobîndirea cărora s-au aruncat într-un veritabil iureş tehnico-financiar mai marii cauciucului gonflabil.

IOAN ROŞCA ■

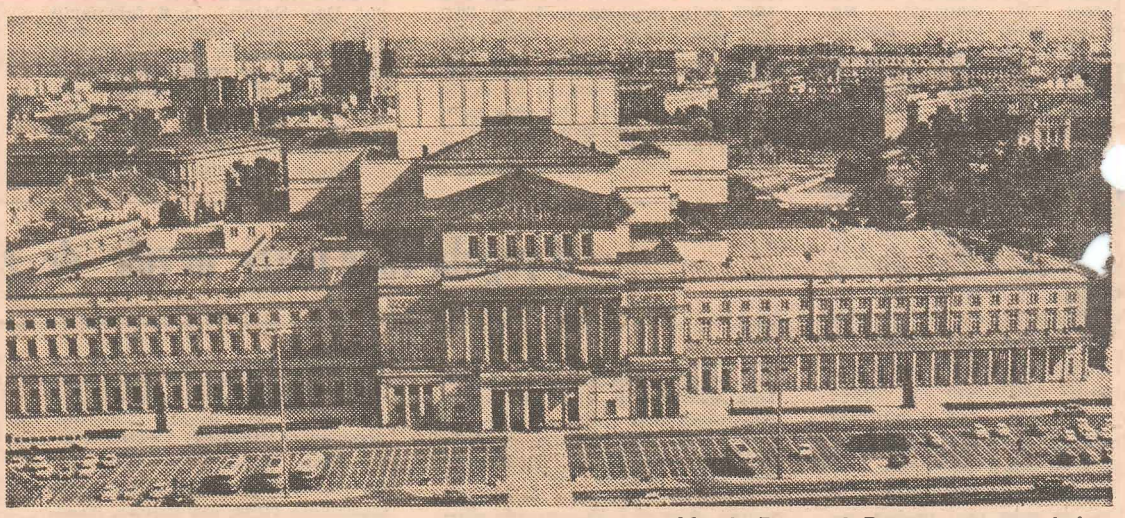

Unul dintre impunătoarele edificii din capitala Poloniei — Marele Teatru şi Opera — reconstruit în anii socialismului. În prim plan : monumentul închinat eroilor care şi-au dat viaţa pentru eliberarea Varşoviei, în timpul celui de al doilea război mondial

Din lumea capitalului

Arta la licitaţie

„Pentru a obţine acest auriu, aceste tonuri florale, trebuie să ai tu însuţi destulă căldură, altfel nu se poate pentru că aceasta cere forţa şi atenţia unui om întreg", arăta renumitul pictor Vincent van Gogh, într-o scrisoare trimisă în ianuarie 1869 din Arles la Paris, fratelui său. El se referea la un tablou cu floarea soarelui, pe care tocmai îl terminase. Paul Gauguin, un alt maestru al picturii, care locuia şi lucra împreună cu prietenul său Vincent, îşi exprimase speranţa că această splendidă lucrare va fi rapid achiziţionată de vreun colecţionar, pentru ca ei să aibă ce minca. Acelaşi gînd îl exprima şi Van Gogh în misiva citată : „Floarea soarelui a mea poate fi achiziţionată de vreun scoţian sau american cu cinci sute de franci".

Fragmentul din scrisoarea marelui artist olandez, care în viaţa lui nu a vîndut decît un singur tablou, constituie un fundal foarte potrivit pentru a evidenţia contrastul dintre situaţia respectivă şi o ştire recentă de la Londra, potrivit căreia la o licitaţie organizată de casa Christie, una dintre cele şapte flori ale soarelui pictate de Van Gogh a fost vîndută cu suma record de 22,5 milioane de lire sterline. Este preţul cel mai mare ce a fost plătit vreodată pentru un singur tablou şi chiar pentru un obiect de artă în general. Pentru a înţelege cît de mare este acest preţ este suficient să arătăm că el întrece cu 15 milioane recordul de pînă acum — 7,7 milioane de lire sterline, plătite în decembrie 1986 tot la Londra pentru tabloul „Rue Mosnier cu oameni ce pun pavajul" de Edouard Manet.

Asemenea ştiri sînt semnificative din mai multe puncte de vedere. În primul rînd pentru că numeroşi pictori, mai ales impresioniştii, atît de preţuiţi astăzi, au împărtăşit în timpul vieţii aceeaşi soartă cu Van Gogh : nimeni nu le cumpăra lucrările şi majoritatea lor au suferit de pe urma lipsurilor şi sărăciei. Pe de altă parte, piaţa artei din lumea capitalului a făcut de mai mulţi ani din capodoperele picturii şi graficii o investiţie sigură, cu preţuri în continuă creştere. Avînd în vedere inflaţia şi oscilaţiile cursurilor valutare, arta a devenit o valoare de capital profitabilă şi, în plus, pentru care nu se plătesc impozite. În ultimul deceniu, tablouri preţioase pictate de maeştri mai vechi sau mai noi circulă tot mai frecvent de pe masa licitatorului în trezoreriile băncilor şi de aici iar în sălile de licitaţie, după cum bate vîntul speculaţiilor financiare. Nu este de mirare că acţiunile marilor case de licitaţie a obiectelor de artă sînt notate foarte bine la bursă.

Sotheby şi Christie sînt cele mai renumite firme din acest domeniu. Şi nu numai din Marea Britanie. Sotheby a fost fondată în 1744 şi se ocupa iniţial cu vînzarea cărţilor şi a manuscriselor, iar Christie, înfiinţată în 1766 îşi axase activitatea pe desfacerea obiectelor de argint şi a mobilierului. Cu timpul, ambele firme şi-au lărgit mult sfera de activitate. Pe lîngă picturi şi sculpturi, ele scot acum la licitaţie covoare şi mobilă, bijuterii şi arme, vinuri şi băuturi vechi, palate întregi sau vagoane ale renumitului Orient Express ! Nu sînt lăsate deoparte din mărturiile istoriei tehnicii, cum ar fi maşini de scris sau gramofoane vechi. Sotheby, de pildă, organizează anual pînă la o mie de licitaţii, în cursul cărora se vînd circa 230 000 obiecte.

Foarte rar, licitatorii se mai înşală şi vînd ieftin ceea ce ar merita un preţ mai mare. De pildă, un bust de marmură a fost vîndut cu 85 de lire unui bar londonez. Ulterior, experţii au constatat că este vorba de o operă a celebrului sculptor Bernini, cotată la circa jumătate de milion de lire ! Să fi fost o greşeală ? Unii comentatori consideră că n-ar fi exclus să fie vorba de o stratagemă a caselor de licitaţie menită să creeze o psihoză a cumpărătorului, prin care mărfuri ieftine şi de origine îndoielnică să fie mai bine desfăcute în speranţa că sub praful unui obiect de cîteva lire se ascunde un alt Bernini.

ROMEO NĂDAŞAN ■

Anofelul... pocăit

Insolitul ideii din titlu — chiar formulată cu o anume reticenţă — surprinde, neîndoios. Cu atît mai întemeiat cu cît proaspete depeşe ale agenţiilor internaţionale de presă vorbesc despre o recrudescenţă a flagelului malariei chiar în zone ale globului de unde frigurile palustre fuseseră izgonite. Într-adevăr, nu mai departe decît la începutul acestei luni, un raport al Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii, dat publicităţii la Geneva, constată că numărul cazurilor de malarie pe Terra este în prezent de 4,8 milioane !

Larg răspîndit în Africa (... milioane de îmbolnăviri anual!), paludismul face în acest răstimp 750 000 de victime, bîntuind, în ultima vreme, cu deosebită virulenţă în Nigeria şi în Kenya. Cel căruia prin înţepătură, femela ţînţarului anofel i-a transmis maladia caracterizată prin puternice accese de friguri sau frisoane, acea succesiune de tremurături convulsive şi ritmice, însoţită de o senzaţie puternică de frig, îşi leagă speranţele de arborele de chinină din a cărui scoarţă se extrage miraculosul praf. „Tableta" nu poate face însă minuni ; ea previne întrucîtva boala sau ameliorează criza dar, fireşte, nu poate elimina şi cauza răului.

Pe fondul acestui evident recul, iată că, zilele trecute, s-a ivit speranţa înlăturării nu numai a cumplitei boli, prin neutralizarea principalului ei agent transmiţător, dar chiar a transformării acestui redutabil adversar al omului care este ţînţarul anofel într-un... prieten, într-un aliat !

Această incredibilă, senzaţională veste bună ne-o trimit specialiştii chinezi în inginerie genetică din oraşul Chengdu. Ei şi-au propus să creeze o nouă specie de ţînţari care să nu mai folosească drept hrană sîngele uman, ci să se hrănească cu insecte dăunătoare, inclusiv cu larvele ţînţarilor transmiţători ai febrei palustre. Evident, această mutaţie necesită procedee biologice extrem de complicate, dar de pe acum au apărut unele semne care arată că cercetările se află pe drumul bun.

Succesul acestor investigaţii de extremă fineţe, intervenţia soldată prin modificarea materialului ereditar rămas aşa de la „facerea lumii", ar însemna o victorie de mare răsunet a ştiinţei, un mare serviciu adus omenirii.

Reuşita geneticienilor chinezi ar face din temutul anofel o insectă cu caracteristici noi, neagresivă, care a „uitat" să mai înţepe, care şi-a modificat modul de a se hrăni. Astfel, milioane de vieţi omeneşti vor fi salvate. Efectele benefice vor avea însă o arie mult mai largă. Terenurile în prezent infestate vor fi redate, prin asanare, agriculturii. Sumele economisite, cheltuite în prezent pe insecticide — cu rezultate mediocre — vor putea fi canalizate spre alte domenii ale ocrotirii sănătăţii locuitorilor planetei, spre tămăduirea altor boli.

MIHAI VASILIU ■

Lumea se amuză

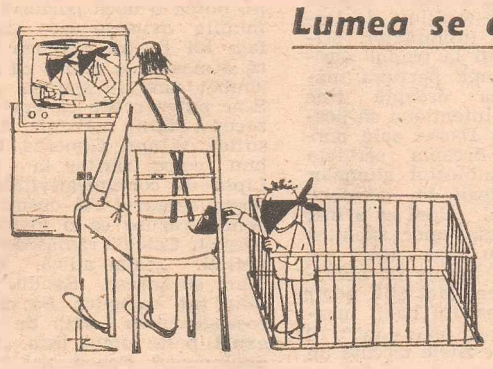

După EULENSPIEGEL – Berlin

Magnetismul foto

Treptat-treptat, filmul bate în retragere. Pare a fi un alt segment al spiralei care ne depărtează văzind cu ochii de momentele dulcei logodne dintre filmul-peliculă și hîrtia-poză. Avea să apară moda diapozitivelor, deși pentru mine, ca orice om tributar tradiției, una este să proiectez slide-ul pe perete oricît de mare și altceva să simți cartonul, oricît de mic, dar palpabil, generos în concretețea lui. Și acum, fotografia magnetică. Se fac de ceva vreme asemenea poze, avînd ca suport un disc. Cel pus la punct de Sony are 6 cm și permite stocarea a 50 de imagini color. Oamenii firmei îl folosesc pentru fotografii obișnuite sau înregistrarea de fotograme de la televizor în vederea reproducerii lor ulterioare — pe monitor, pe hîrtie, cu ajutorul unei imprimante, sau pentru teletransmisie prin telefon. Discul, observă specialiștii, e bun pentru o asemenea treabă. Dar scump. Ceea ce, deocamdată, nu prea convine. Dar nici nu oprește lucrurile din loc.

Firma Canon a perfectat și a scos pe piață un set de aparate destinate a sluji interesele lucrătorilor pe frontul realizării fotografiei în epoca ei cea mai sofisticată sub aspect tehnologic. Lîngă aparatul de fotografiat — cu obturator apt să funcționeze în viteze de la 1/8 la 1/2 000 se aliniază lectorul-inregistrator, care facilitează trecerea pe televizor a imaginilor de pe dischetă și înregistrarea video. O imprimantă face oficiul de a asigura transpunerea pe hîrtie a imaginilor color, prin jet de cerneală, în decursul a cîtorva minute. O peliculă specială contribuie la conservarea lucrării. În sfîrșit, receptorul-transmițător expediază fotografii la distanță prin linie telefonică, în timp de 3—6 minute.

Nu trebuie să ne tragă nimeni de mînecă pentru a bănui cît de mult asemenea drăcovenii, gîndite, e drept, chiar pentru noi, oamenii de presă. Costurile și calitatea mai slabă ce se obține nu lasă, deocamdată, loc pentru accesul fotografiei artistice. Și nici lucrătorilor cu bucata, amatorilor. Se contează, sigur, pe ieftinirea sculelor, pe îmbunătățirea calității pozelor. Ceea ce nu înseamnă că drumul accesibilității s-ar fi curățat. De ce? Privește din umbră, cu nesațul concurenței, camescopul pe 8 mm. Vine din urmă Video-Copy, născut în cuptoarele de idei comune Polaroid-Toshiba. El face imagini fotografice pe film polaroid plecînd de la imagini video transmise la televizor, stocată în prealabil într-o memorie de 1,34 M bit. Cu ajutorul imprimantei se poate obține reproducerea a 128 tonalități de culori.

Întrebarea este de ce vom fi, totuși, tentați mai mult: de fotografia magnetică? de camescop? Deocamdată, doar de întrebări fără răspuns.

NEAGU UDROIU ■

Proceduri și lașitate

„Aș vrea să le spun judecătorului și juraților de la curtea din Lyon că am fost adus aici ilegal, că sînt victima unei răpiri și problema aceasta este examinată în prezent de Curtea Supremă din Bolivia. În ciuda respectului pe care îl am față de tribunal, vreau să vă spun că sînt cetățean bolivian și am fost expulzat ilegal. Nu intenționez să mă apăr în fața instanței și rog să fiu dus înapoi la închisoarea St. Joseph". Aceasta a fost declarația făcută de către Klaus Barbie, călăul din Lyon. Cuvintele lui au stîrnit un val de proteste în rîndul asistenței. „La 17 ani am fost torturat. Mi-ar plăcea să rămîneți să auziți adevărul și să priviți în ochii celor torturați, dar refuzați. M-ați dezamăgit. Sînteți un laș!" — a strigat una dintre victime.

Barbie a rămas impasibil. Cerîndu-i-se să-și reconsidere poziția, el a replicat: „Este o problemă de procedură. Nu are nimic de-a face cu lașitatea. Procesul poate să continue, martorii să fie audiați, dar eu nu voi mai fi prezent".

Conform legislației franceze acuzatul nu este obligat să participe la proces. Judecătorul André Cerdini a hotărît că Barbie nu poate fi forțat să participe la dezbateri, dar și-a rezervat dreptul de a-l chema atunci cînd va considera că este nevoie.

Au trebuit să treacă 4 ani de la expulzarea lui Barbie din Bolivia pînă cînd să înceapă acest proces la care participă 40 de avocați care reprezintă interesele a 115 reclamanți. În sală s-au aflat 800 de ziariști din 27 de țări precum și televiziunea al cărei acces a fost permis chiar de acuzat.

Procedura a demarat prin alegerea unui juriu format din 4 femei și 5 bărbați. Judecătorul i-a cerut acuzatului să-și decline numele și ocupația. „Sînt Klaus Altman — a spus acesta uzitind de numele sub care în 1951 a reușit să fugă din R.F.G. în America de Sud cu ajutorul serviciilor secrete americane. Sînt om de afaceri bolivian din La Paz", a continuat el notificînd că a fost naturalizat în Bolivia la 3 octombrie 1957 sub două nume: Klaus Altman și Klaus Barbie.

Pe parcursul a 5 ore a fost citită lista acuzațiilor de către 2 funcționari ai tribunalului.

Avocatul apărării, Jaques Vergès, a protestat arătînd că acuzatul a mai fost condamnat în 1952 și 1954 (pedepse prescrise) la moarte, dar procurorul a intervenit arătînd că faptele pentru care este judecat în prezent nu au făcut obiectul proceselor anterioare. De fapt Vergès declarase că intenționează să implice în proces colaboraționismul francez și atrocitățile comise în timpul războiului din Algeria.

Cu privire la acuzațiile aduse, Barbie a declarat că: „Auzind acuzațiile simțeam că mă aflu la procesul de la Nürenberg. Aveam impresia că fug în jurul Lyonului cu arma în mînă „vînînd" evrei". Apoi a povestit despre activitatea în Hitlerjungend, în S.S., despre colaborarea cu serviciul secret al S.U.A. care i-a facilitat fuga în Bolivia. În legătură cu atrocitățile comise a pledat pe vechea placă a „executării ordinelor", după care a cerut permisiunea să citească declarația prezentată în primele rînduri. Ea a fost făcută în limba germană.

După atîtea tergiversări și poticneli multașteptatul proces ce sa desfășura fără prezența „eroului" principal care, în vîrstă de 73 de ani, trage de timp nefiind nici măcar pasibil de pedeapsa cu moartea. Atitudinea lui Barbie cea mai cruntă sfidare adus victimelor sale!

DAN DANUȚ DORU ■

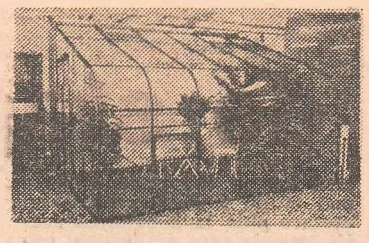

Fiți buni cu plantele!

Se bănuie de multă vreme că plantele au un fel de sistem nervos. Doctorul Barbara Pickard de la Universitatea din Washington a înregistrat, pentru prima oară, fluctuații de curent în lumea vegetală, fapt cu nimic miraculos, acest lucru fiind explicat prin repetatele transferuri de substanțe chimice între diferitele părți ale acesteia. Fluctuații brusce de curent au fost înregistrate în momentul udării, cînd se produce o creștere și o scădere în cazul unei atingeri. S-a mai avansat ideea că plantele recunosc ființele omenești. Pentru a se demonstra acest lucru, la „Backeter School" s-a făcut o experiență interesantă. Fiind adunați șase studenți, într-o cameră, în care se aflau două plante legate fiecare la un dispozitiv care să poată determina eventuale fluctuații de curent, unul din ei a rupt una din cele două plante, după care toți au părăsit camera. La scurt timp au reintrat în cameră pe rînd, unul cîte unul. Cînd cel care a distrus planta a pătruns în încăpere, la cea rămasă intactă s-a constatat o scădere bruscă de tensiune. Scăderea bruscă a fost interpretată ca o recunoaștere a celui ce efectuase „crima". Probabil că experiențele viitoare vor aduce mai multă lumină asupra sensibilității plantelor, atunci cînd acestea vin în contact cu ființe umane.

Maimuțele, ajutoare ale omului?

În literatura de specialitate se vorbește de un babuin care, la finele secolului trecut, servea de ajutor unui acar din America de Sud, ce avea ambele picioare amputate. Maimuța împingea fotoliul pe roți pînă la locul de lucru și aici sub supravegherea stăpînului, pe numele James Wildes, acționa diverse leviere în vederea schimbării acelor. Încurajat de rezultatele cercetărilor referitoare la inteligența primatelor J.M Willard psiholog la Centrul medical „Tufts", din Massachussetts — S.U.A., a ales pentru testele sale patru maimuțe „capucin". A fost aleasă această specie pentru comportamentul ereditar, care se caracterizează prin timiditate asociată cu o totală lipsă de

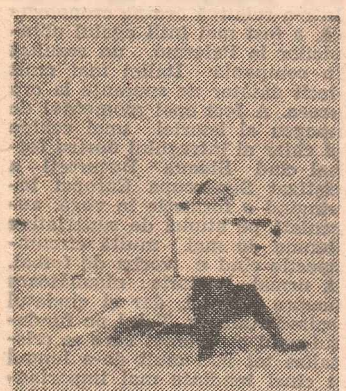

agresivitate, maimuțele dînd dovadă de docilitate și chiar de afecțiune. Deși sînt destul de greu de dresat, pînă în prezent s-a reușit ca maimuțica „Tish" să efectueze o serie de servicii, printre altele își hrănește stăpînul „infirm", poate încuia și descuia ușa sau aduce, la cerere, unele obiecte ca în imagine unde transportă un mic aparat de radio cu tranzistori. Experiențele ce continuă, probabil, vor demonstra și alte calități, care poate vor transforma aceste mici animale în adevărate ajutoare ale omului.

Breviar științific

„Moartea pîndea în urma coloanei"

Tineri au dreptul să știe

Jurnal însîngerat

Sentimentul de solidaritate, dorința adolescenților, a celor mai viguroși de a ajuta colectivitatea sortită pieirii, erau atît de puternice, încît unii după ce reușesc să evadeze se reîntorc în ghetouri. Este de-a dreptul spectaculoasă în acest sens odiseea tinerei Helena Victor din ghetoul din Dej. Internată aici din comuna Rugășești, evadează travestită în țărancă și trece granița în România, pe la Sărmaș. De acolo, prin Turda, ajunge la București. În capitală află ce soartă li se rezervă evreilor din Ungaria internați în ghetou: **Auschwitz**-ul și camerele de gazare. Consideră de datoria ei să se întoarcă cu orice preț în ghetoul din Dej, să-și avertizeze familia și pe ceilalți concetățeni, să-i convingă să evadeze, să se ascundă, să se refugieze, să facă orice, numai în ghetou să nu rămînă. Trece din nou granița. Este prinsă; jandarmii unguri o duc la închisoarea din Bistrița. De-acolo la Nyregyháza unde este ținută în închisoare timp de trei săptămîni, după care este internată în ghetoul din Debrețin. A doua zi este inclusă într-un transport cu destinația **Auschwitz**. Dar Helena nu renunță, nu se lasă cuprinsă de disperare. Se gîndește mereu la cei închiși în ghetoul din Dej. Poate încă n-a fost în întregime evacuat. Sare din trenul ce alerga în noapte spre crematoriile **Birkenau**-ului și se întoarce la Dej. Spre marea ei durere și dezamăgire găsește ghetoul gol. Toți ai ei, toți cei de care se despărțise cu cîteva săptămîni în urmă, porniseră pe drumul fără de întoarcere al **Auschwitz**-ului. Pleacă la Zalău, unde primește bani de la un cunoscut, de acolo la Ciucea, apoi, prin Blaj, reușește din nou să fugă în România unde așteaptă sfîrșitul războiului. După eliberare, în octombrie, se întoarce la Dej.

Rabinul din Ileanda, József Paneth a evadat împreună cu soția și cei nouă copii. Paznicii horthyști au fost mituiți cu bani grei. Rabinul a fost ajutat în timpul evadării de țăranul român Simion Tîrnoveanu.

Familia rabinului a rătăcit două săptămîni prin păduri. Ocoleau localitățile și numai de la cîte un țăran român cumpărau lapte, brînză, caș și pîine. Ploile abundente din vara lui '44 îi udau pînă la piele. Neavînd unde să-și usuce hainele, noaptea îi pătrundea frigul. Slăbiți, disperați, au reușit cu greu, să treacă frontiera și să ajungă la Turda.

Fiul cel mai mare, Moise Paneth s-a întors în ghetou să-i convingă și pe alții să evadeze. A fost deportat împreună cu cei pentru care a riscat, la **Auschwitz** de unde nu s-a mai întors.

Samoilă Fülöp a evadat din ghetoul din Dej, noaptea, trecînd prin gardul de sîrmă ghimpată. Ajuns în România, l-au cuprins mustrările de conștiință. S-a gîndit că în ghetou ar fi mai util, ar putea ajuta femeile, bătrînii. S-a întors în nordul Ardealului și a intrat din nou în ghetou. De-acolo a fost deportat la Auschwitz. A supraviețuit pînă aproape de eliberare. La apropierea armatei sovietice a fost inclus într-o coloană pornită într-un marș al morții. Cei ce nu rezistau efortului erau împușcați. O poticnire, rămînerea în urmă cu 2—3 metri atrăgeau implacabil glonțul ucigător. Samuilă Fülöp sprijinea doi camarazi care abia se mai țineau pe picioare. Se tîrau cu eforturi supraomenești spre viață. În urma coloanei moartea stătea la pîndă, își aștepta victimele. Un **SS**-ist a observat neputința celor doi: le-a ordonat să iasă din rînd și să se așeze pe marginea drumului... să se odihnească un pic. Samuilă i-a ajutat să se întindă pe răzorul de peste drum și a rămas lîngă ei, pentru a-i sprijini să reintre în coloană. **SS**-istul i-a împușcat pe toți trei.

Numărul exact al celor care s-au salvat prin curajul lor și datorită generozității semenilor creștini, îndeosebi a românilor, nu se cunoaște. Se apreciază că cei ce s-au ascuns este de ordinul sutelor, iar în România au reușit să fugă cîteva mii. Oare nu se puteau salva mai mulți? Dar cum? Ce-ar fi trebuit să facem? Cine ne-ar fi putut ajuta?

Este incontestabil că numărul celor sustrași de la ghetoizare și deportare putea fi incomparabil mai mare dacă ar fi existat timp. Dacă toate împrejurările ar fi rămas aceleași, numai ritmul ar fi fost mai domol, nu ajungeam aproape toți în trenurile morții. Dacă s-ar fi deportat 3 000 de oameni pe zi — așa cum a propus inițial Berlinul, sau chiar 6 000 — cum a cerut ulterior — dar nu 12 000, cum s-a angajat cu frenezie Budapesta — situația ar fi fost cu totul alta. Cîștigam timp. Un timp care atunci însemna viață. Cîteva săptămîni în plus erau suficiente pentru a ne dumiri, pentru a ne da seama că sîntem condamnați la moarte, că nu mai putem sta să tot chibzuim, să șovăim, ci trebuie să acționăm. Acel timp — fie și numai de cîteva săptămîni — ar fi fost suficient ca să înțelegem că n-avem altă alternativă, decît fuga în România. În rest, nimic altceva decît

S-ar fi cîștigat însă nu săptămîni, ci multe luni de zile, dacă la fel ca și în alte țări, în care pătrunseseră hitleriștii, **Gestapo**-ul ar fi trebuit să-i depisteze, aresteze și deporteze pe evrei.

Gestapo-viștii au fost scutiți însă de asemenea dificultăți. Întreagă această activitate murdară de hăituire și prindere a prăzii au săvîrșit-o autoritățile ungare de ocupație.

Pe baza evidenței populației existente și ținute la zi de poliție la orașe și jandarmerie la sate, autoritățile horthyste — cu febrilitate nemaiîntîlnită, într-un ritm de-a dreptul infernal — au adunat om cu om, toți evreii — nu le-a scăpat nici un bătrîn, nici un nou născut — i-a introdus în ghetouri, i-a îmbarcat apoi în vagoane și i-a transportat pînă la granițe unde i-a predat **SS**-ului.

Este incontestabil că guvernul de la Budapesta a fost întru totul de acord, a conceput și dus la îndeplinire nemijlocit și cu supra zel, toate acțiunile circumscrise de aplicarea „enigmaticei" soluții finale. După o călătorie la Budapesta (22.V.1944), în nota sa informativă, consilierul ministerial Thadden raportează ministerului de externe de la Berlin: „După cum am putut constata în scurta mea ședere la Budapesta, problema evreiască în Ungaria — datorită sprijinului activ al secretarilor de stat Endre László și Baky — se apropie, în ritm rapid, de rezolvarea definitivă. Datele, mai pe larg, sînt următoarele:

Guvernul maghiar a fost de acord să fie deportat în Răsărit fiecare cetățean maghiar care, conform legilor maghiare, este considerat evreu... Înainte de toate s-a declanșat o activitate de legiferare a unei cuprinzătoare legislații antievreiești, în vederea eliminării evreilor din viața politică și economică. Această activitate progresează cursiv. Concomitent, în întreaga țară — cu excepția Budapestei — a început ghetoizarea evreilor. În esență, aceste măsuri s-au și încheiat".

Inițial, Berlinul a cerut Budapestei ca evreii-cetățeni străini să nu fie deportați. În legătură cu aceasta, consilierul ministerial Thadden își informa ministerul de externe de la Berlin: „Separarea evreilor-cetățeni străini este asigurată de dispozițiile organelor centrale. Dar comandanții locali ai jandarmeriei locale dovedesc un zel atît de exagerat, încît fac o chestiune de onoare din a nu raporta nici un străin.

Și mai revelatoare este mărturia în fața tribunalului a lui Veesenmayer, cel mai îndreptățit — în calitatea sa de împuternicit al lui Hitler la Budapesta — să aprecieze contribuția și zelul horthyștilor: „Dacă ungurii ar fi refuzat viziunea germană în problema evreiască, atunci nu s-ar fi putut ajunge la o asemenea rezolvare. 1944 era de-acum an „de criză" n-am fi avut putere și forțe pentru însemnarea, prinderea, comasarea și deportarea unui milion de oameni. Efectuarea în decursul a trei luni a unei acțiuni polițienești-jandarmerești de asemenea amploare a făcut-o posibilă numai entuziastul aparat al autorităților și forțelor publice ungare. Noi, din **Reich**, nu mai puteam furniza forțe corespunzătoare în acest scop. De altfel, o acțiune de asemenea mari dimensiuni numai așa poate fi desfășurată cu succes dacă ajută cei care cunosc bine țara, poporul și-i vorbesc limba. Să nu uităm că numai un număr restrîns de specialiști de-ai lui Eichmann au acționat în Ungaria. Desfășurarea acestei acțiuni atît de rapid și atît de fără fricțiuni a fost posibilă numai datorită ajutorului total al ungurilor (al guvernului ungar)".

(Va urma)

OLIVER LUSTIG ■

Fotbal

Final de stagiune

A luat sfîrşit un obositor sezon fotbalistic, un sezon care a început sîmbăta şi s-a încheiat lunea, parcă tocmai pentru a sugera densitatea evenimentelor şi peripeţiilor cunoscute de fotbalul nostru în acest răstimp. Dacă le-am cerne pe toate acestea printr-o sită improvizată, am rămîne cu destule constatări interesante despre primele şase luni fotbalistice ale anului. Într-o relativă ordine cronologică, a fost mai întîi egalul olimpicilor la Palermo, un rezultat în compania Italiei mai mult decît dătător de speranţe la ora aceea. A fost apoi momentul de apogeu al istoriei unei echipe şi chiar al întregului nostru fotbal cînd Steaua Bucureşti a cîştigat Supercupa Europei învingînd o formaţie în vogă, aureolată pe atunci de superlative demne de mai multă circumspecţie cînd e vorba de fotbal. A urmat victoria răsunătoare asupra Spaniei, dar şi ciudatul episod Aalborg. Totul pe fundalul unui campionat care se cristaliza tot mai mult de-a lungul a cinci tendinţe mai importante: Steaua să termine neînvinsă, Victoria să se consacre ca o echipă de frunte a fotbalului nostru, Flacăra Moreni să se salveze, Cămătaru, pornit încă de la sfîrşitul turului cu şanse la o „gheată", să se şi „încalţe" cu una din ele şi, în sfîrşit, Sportul studenţesc şi Universitatea Craiova să revină în zona superioară a clasamentului. Pe aceste cinci linii ale unui portativ ce s-a impus de la sine avea să se scrie „opera" unui campionat în care, ca-n orice spectacol, au existat solişti şi figuranţi, armonii perfecte şi stridenţe neaşteptate, dirijori experimentaţi şi concert-maiştri care nu ştiau partitura...

Una peste alta — un spectacol unicat, aşa cum este, de fapt, orice întrecere fotbalistică de durată, din neprevăzutul şi ineditul ei rezultînd chiar frumuseţea şi farmecul jocului de fotbal.

Între timp, pe scena secundă, Suceava învinge la Iaşi, înscrînd un nou oraş pe harta divizionarelor A, iar Bihorul străluceşte în faţa lui Poli, demonstrînd o dată în plus că nu totdeauna ordinea clasamentului dictează automat şi ordinea valorilor. Iar celelalte competiţii care întregesc sezonul, Cupa şi campionatul republican de juniori, aveau să promoveze în finală aceleaşi protagoniste de anul trecut, ca dovadă a unui interes constant faţă de respectivele întreceri.

Floarea care face o primăvară

Această a 69-a ediţie a campionatului nostru va rămîne în istoria fotbalului românesc (poate şi european, şi chiar mondial) prin performanţa rarisimă a echipei Steaua Bucureşti care a terminat neînvinsă maratonul celor 34 de etape. Forţa şi valoarea de joc ale acestei echipe sînt şi mai bine sugerate dacă ne vom aminti că în răstimpul trecut de la acea memorabilă seară de la Sevilla, cînd Steaua cîştiga Cupa Campionilor Europeni, formaţia noastră campioană a pierdut numai cinci jocuri oficiale din cele 52 susţinute, şi anume: două în faţa lui Dinamo (finala cupei şi-n retur, anul trecut), una la „U" Craiova (într-un joc de vacanţă în ultima etapă a campionatului precedent), una la Anderlecht (în C.C.E.) şi cu echipa River Plata (în finala Cupei Intercontinentale). Asemenea palmares se mai poate găsi doar în sporturile individuale, la tenis ori box, şi comparaţia nu cred că este întîmplătoare, dacă avem în vedere că echipa Steaua a evoluat şi s-a comportat „ca un singur om", ca un tot unitar care i-a reunit într-o „invincibila armada" pe toţi slujitorii acestei grupări sportive — conducători, antrenori, jucători, tehnicieni, toţi mereu animaţi de acelaşi gînd al victoriei în fiecare joc, indiferent de adversar şi de competiţie, toţi acţionînd ca unul pentru realizarea a ceea ce şi-au propus. În această cadenţare perfectă a intenţiilor şi subordonării întregii activităţi unui singur scop rezidă explicaţia de fond a succeselor Stelei. Pornind de aici, s-a putut realiza o pregătire tehnico-tactică fără cusur, care să permită punerea în valoare a calităţilor unor jucători şi ale unei echipe ce trecuseră prin mai multe filtre de selecţie şi aşezare pînă la dobîndirea acelei formule care s-a dovedit optimă din toate punctele de vedere. La toate meritele incontestabile pe care le are gruparea actuală a acestei echipe se mai adaugă, deci unul nu mai puţin important, şi anume acela de a fi pus în deplină valoare meritele pe care le-au avut în timp toţi cei care au fundamentat, într-o măsură mai mică sau mai mare, performanţele de acum.

Desigur, pentru fotbalul nostru aceste performanţe obţinute de Steaua pe plan intern sau internaţional au rolul unui etalon mobilizator, echipa noastră dovedind că ne sînt accesibile rezultate de cel mai înalt prestigiu internaţional. Dar, pentru a le obţine, de la Steaua se cer „împrumutate" nu numai orgoliul de a ajunge cît mai sus în ierarhia europeană, ci şi „reţeta" acestei ascensiuni, mijloacele şi conţinutul pregătirii acestor performanţe. Din acest punct de vedere, dacă palmaresul recent al Stelei va rămîne multă vreme de referinţă în arhive şi statistici, ceea ce se impune să se păstreze viu şi funcţional în activitatea curentă a echipelor noastre este stilul de muncă instaurat la echipa campioană. Pentru că adevărata semnificaţie a performanţelor Stelei rezidă într-un lucru la îndemîna oricui: la acest club se munceşte foarte mult, pe un fond de disciplină şi organizare ireproşabile, catalizate de o exemplară seriozitate.

Se reface un cvintet fruntaş

De la Steaua în jos, spectacolul campionatului a fost ca al unei curse de semifond în care învingătorul are cîteva ture în plus faţă de restul plutonului. Iar din acest pluton se detaşează în primul rînd Flacăra Moreni, care a reuşit să obţină în retur 23 de puncte, cu numai şase mai puţine decît Steaua, dar peste cît au realizat Dinamo şi „U" Craiova (cîte 20 p), Victoria (19) sau Sportul studenţesc (18). În acest fel, Flacăra Moreni bate şi un mic record, posibil, iată, tot în campionatul nostru, şi anume de a se salva de la retrogradare pornind în retur doar cu 9 puncte adunate în primele 17 etape! Mai avem şi-o „campioană" a meciurilor egale, Petrolul, care a obţinut remize în aproape jumătate din jocurile disputate, adică un palmares de negăsit nici în campionatul italian, celebru prin meciurile lui „închise".

Cele două „rîuri" care urcau muntele" campionatului, Oltul şi Argeşul, au ratat la mal menţinerea poziţiilor fruntaşe pe care le aveau la sfîrşitul turului (locurile 3 şi respectiv 4), în primul rînd datorită „loviturilor" primite pe teren propriu: Oltul 0—1 cu Sportul studenţesc şi Argeşul, 1—1 cu Petrolul. În numai cîte un meci, acestor două echipe li s-au năruit aspiraţiile îndreptăţite un campionat întreg, şi anume de a intra într-o cupă europeană. În schimb, pe turnantă au revenit spectaculos două echipe despre care se credea că li s-au stins ambiţiile, Sportul studenţesc şi Universitatea Craiova. Ne face plăcere să ne reamintim că, în interviurile cu Mircea Rădulescu şi Constantin Oţet, publicate de revista noastră înaintea returului, legam şansa revenirii în prim-plan a acestor două echipe de rechemarea la cîrma lor, odată cu acest sezon, a acestor doi tehnicieni care şi-au legat numele de multe din performanţele celor două cluburi. Rechemaţi mai degrabă la rău decît la bine, M. Rădulescu şi C. Oţet au reuşit să redreseze corăbiile studenţeşti şi să le reînscrie, iată, în Cupa U.E.F.A.

Revenirea Sportului studenţesc şi a Universităţii Craiova în ceea ce s-ar putea numi „cvintetul fruntaş" este dovada faptului că zeul fotbal nu este lipsit şi de un anume spirit justiţiar, compensînd cu acte echitabile de ultimă oră multe din nedreptăţile care se mai fac sub obladuirea sa. Cu cele patru consacrate, cărora li s-a adăugat cu fermitate şi Victoria Bucureşti, parcă putem privi cu mai multă îngăduinţă spre ce a fost în acest campionat şi cu mai mult optimism spre ce va urma în sezonul de toamnă.

O pasiune care se cere respectată mai mult

Orice referire la trecut este gratuită dacă nu deschide punţi de dialog spre viitor. Campionatul de fotbal era menit să ne edifice în primul rînd asupra perspectivelor pe care fotbalul nostru le are în viitoarele confruntări internaţionale. Jucăm în Cupa campionilor cu o echipă care sperăm să-şi menţină aceeaşi turaţie ca din ultimele două sezoane. În Cupa cupelor — cu o formaţie pe cale de cristalizare la un nivel superior a întregului registru tactic. Iar în Cupa U.E.F.A. ne vor reprezenta trei echipe care au personalităţi distincte, dar pentru care această misiune de onoare sperăm că va constitui mobilul unei radicale îmbunătăţiri şi perfecţionări a jocului. Ne referim îndeosebi la cele două echipe studenţeşti, pentru care sfîrşitul campionatului n-a însemnat şi sfîrşitul unor frămîntări interne care durează de mai multă vreme. Ne exprimăm convingerea că la adăpostul prezenţei în cupele europene ele vor fi sprijinite, de către federaţie şi celelalte organe de specialitate, pentru a scurta cît mai mult timpul căutărilor şi a purcede cît mai grabnic la pregătirea în linişte a noii campanii europene. Este o învăţătură ce o putem extrage chiar din recent încheiatul sezon, în care, să nu uităm, nici una din reprezentantele noastre europene n-a mai fost prezentă în primăvara cupelor europene. E un fapt care ne va costa la anul scăderea la două echipe în Cupa U. E. F. A. şi care ne îndeamnă de pe acum să pregătim o eventuală revenire la trei echipe în ediţia cealaltă, 1989/1990.

Alături de cupele europene, se impune pregătirea cu atenţie a evoluţiilor în sezonul din toamnă ale naţionalei şi echipei olimpice. În jurul primei reprezentative, există mai puţine incertitudini, deşi tot campionatul nostru este acela care furnizează o coincidenţă stranie: golgeterul ţării şi al Europei, posesorul mult rîvnitei „ghete de aur" nu s-a aflat în această primăvară şi printre protagoniştii liniei ofensive a echipei naţionale! E o realitate care cu greu va putea fi tălmăcită în comentariile de presă sau de specialitate ale fotbalului nostru (ca şi cea a unor scoruri fluvii care au produs publicului mai degrabă decepţie decît încîntare).

Cît despre olimpici, sînt elemente care îndeamnă ca munca de aici să fie reluată temeinic de la zero. Sperăm că apropiata plenară a federaţiei de fotbal va lămuri şi această problemă, ca şi altele rămase în suspensie, cum este proiectul — pe care l-am publicat la vremea respectivă — a unui nou sistem competiţional (capitol la care, de asemenea, trebuie umblat, pentru a nu se mai ajunge la situaţia recentă, cînd unele echipe au trebuit să susţină patru sau cinci jocuri în nouă zile, plus faptul unic al unei restanţe din tur jucată spre sfîrşitul returului!).

Ceea ce s-ar putea spune acum, „la cald", despre ambele loturi reprezentative este că ultima parte a campionatului a oferit prea puţin prilejul unor viitoare selecţii bazate pe valoare reală. Rare au fost jocurile care să-i edifice pe selecţioneri şi observatori cu privire la valoarea reală a unui jucător sau altuia. Fără acest filtru pe care ar trebui să-l reprezinte jocurile din campionat, viitoarele loturi naţionale riscă să fie alcătuite după criterii arbitrare, avînd, desigur, urmările de rigoare. Este un impas pe care numai cei care se află sau se vor afla în situaţia de a face un lot naţional îl pot înţelege la adevărata importanţă.

Încheiem aici aceste scurte observaţii despre sezonul fotbalistic, exprimîndu-ne speranţa că fotbalul nostru va găsi măcar resursele de a-i readuce pe stadioane pe acei spectatori care în această primăvară au fost tentaţi să pună capăt unei pasiuni ce se cere, totuşi, mult mai mult respectată de toţi cei care slujesc acest sport.

OCTAVIAN STIREANU

O sărbătoare a celui mai iubit dintre sporturi

Duminica trecută, stadionul „23 August" din Capitală a fost gazda ospitalieră a unei adevărate „sărbători a celui mai iubit dintre sporturi", fotbalul, marea vedetă a unui spectacol la a cărui reuşită au contribuit şi cîţiva atleţi şi un grup de ciclişti. În cuplaj, două dintre competiţiile ajunse în faza finalelor, „Cupa României" şi Campionatul republican de juniori, şi-au propus să argumenteze împreună marea popularitate şi frumuseţea fotbalului. Şi, într-o bună măsură, intenţiile s-au regăsit materializate în confruntările celor patru merituoase competitoare, hotărîtă fiecare-n parte să tranşeze în favoarea ei o dispută care era nu doar a valorii ci şi a unor mai vechi orgolii.

În finala juniorilor s-au întîlnit, ca şi anul trecut, cîştigătoarea de atunci, Sportul studenţesc şi Dinamo, o rivală dornică să se revanşeze pentru înfrîngerea suferită la precedenta ediţie. Cu o echipă mai bine orientată tactic, avînd punctul forte în linia ei mediană, sprijinită de o apărare lucidă şi un atac mai insistent, Dinamo a reuşit să se impună în faţa adversarei sale mai repede şi mai clar decît ne-am fi gîndit. Golurile înscrise în prima repriză (Mitici — min. 3 şi 24 şi Bănică — min. 43 din penalty) au fost un handicap mult prea mare pentru a mai putea fi remontat de elevii antrenorului Dan Apolzan astfel încît aşteptatele dueluri Răducioiu — Stănici, Lupescu — Bondoc, Prunea — Lucescu n-au mai avut decît o semnificaţie afectivă. Felicitîndu-i pe dinamovişti pentru ardoarea cu care au luptat să redevină campioni de juniori, pe antrenorul lor Constantin Frăţilă, trebuie să spunem totodată că finala, prin jocul celor două echipe, a reuşit să pună în valoare eforturile ce se fac la nivelul acestui eşalon, munca uneori nevăzută dar plină de pasiune prin care sînt descoperite şi propulsate valorile de viitor ale fotbalului nostru. Să nu uităm să includem printre merituoşii artizani ai speranţelor de care se leagă fotbalul nostru de mîine pe aceia care şi-au disputat finala mică a competiţiei de juniori, echipele clubului Petrolul Ploieşti (ocupanta locului III) şi F.C.M. Braşov.

Ultimul act din competiţia k.o. a fotbalului nostru, „Cupa României" aflată sub egida „Daciadei", a fost momentul de vîrf al sezonului nu doar prin ceea ce reprezintă această întrecere în sine cît mai ales prin aceea că a reunit în acest an cele mai bune două echipe ale momentului. Simpla înşiruire a listelor de palmares şi a numelor incluse în cele două loturi era suficientă pentru a garanta nivelul la care se ridica o astfel de întîlnire. Şi dacă diferenţa de scor a arătat, statistic vorbind, un indice aproape de echilibru, regăsit pe alocuri în succesiunea momentelor de joc, o oarecare disproporţie ne-a apărut în modul de gîndire al celor două echipe, decisiv în stabilirea cîştigătorului. Steaua, aureolată proaspăt şi cu titlul de campioană, a acţionat ca un tot a cărui omogenitate n-au ştirbit-o nici absenţele (Bumbescu şi T. Stoica) nici personalităţile din teren, înţelegînd tot mai mult de la o vreme să se integreze sarcinilor de joc colectiv. Prin comparaţie, Dinamo, obişnuită să pună în valoare calităţile de pivot ale lui Cămătaru, s-a găsit, în condiţiile în care acesta a fost bine păzit, dezorientată în atac, fără forţa (în primul rînd morală) de a străpunge o apărare ca aceea a adversarei sale. Steaua a putut mai mult, în acest ultim meci al sezonului cu singura sa contracandidată, deoarece a vrut mai mult şi prin eventul realizat (al 5-lea de la înfiinţarea clubului), putem astfel vedea mai limpede relaţia pe care echipa campioană o impune astăzi fotbalului nostru: a face mai bine înseamnă în primul rînd a gîndi în perspectivă.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Civilizaţia sportului

Vox populi

Vasile Popşor, muncitor la Întreprinderea poligrafică Braşov: *„Cu dreptul la opinie pe care ni-l acordă o lege izvorîtă din fireasca noastră echitate socialistă, vă rog să binevoiţi a publica următoarele rînduri. Sportul, fotbalul în special, reprezintă pasiunea vieţii mele. Am urmărit cu interes şi am fost alături de fotbalul nostru, dar trebuie să spun că nu am auzit de o evoluţie mai penibilă a vreunei reprezentative româneşti decît cea de la Aalborg, a olimpicilor. Înţeleg că în sport, în fotbal, există unele „căderi", dar-vai! — nici chiar aşa. Acest rezultat (0—8!), de-a dreptul incredibil, a provocat multă mîhnire în rîndul tuturor iubitorilor fotbalului din ţara noastră. Mărturisesc că sînt indignat de faptul că federaţia noastră de specialitate i-a încredinţat cu atîta uşurinţă destinele echipei olimpice unui antrenor mediocru, Gheorghe Staicu, cunoscut prin eşecurile sale la cîrma diferitelor echipe reprezentative de-a lungul anilor. S-a uitat atît de repede comportarea sub orice critică a echipei naţionale de juniori la turneul final al campionatului european sub conducerea aceluiaşi antrenor? Speram să fie ultimul «episod Staicu», dar...*

Sînt un om simplu, nu mi-a plăcut niciodată să mă amestec în treburile altora, dar nu pot rămîne indiferent la această pată adusă pe obrazul fotbalului nostru. Mă doare sufletul, ăsta e! Fotbalul românesc a făcut atîtea progrese în ultima perioadă de timp, a obţinut rezultate excelente — pe măsura condiţiilor minunate asigurate de conducerea de partid şi de stat — încît C.N.E.F.S. şi F.R.F. au datoria să informeze opinia publică despre analiza făcută şi măsurile luate. Sau «civilizaţia sportului» nu include şi acest aspect?"

Mariana Ene, şos. Giurgiului, 125, Bucureşti: *„Sînt foarte supărată pe fotbal. Pentru ce nu putem afla şi noi, iubitorii fotbalului românesc, ce s-a întîmplat în meciul cu Danemarca? De ce atîta mister în jurul acestui meci? De ce numai cînd sîntem învingători, ziarele sînt pline de declaraţii ale jucătorilor şi antrenorilor? Oare în cazul înfrîngerilor nu trebuie să privim adevărul în faţă? Unde este spiritul de răspundere? Este adevărat că nu putem uita frumoasele succese de pînă acum ale fotbaliştilor noştri, dar de aici pînă la a primi un asemenea duş, nu rece, ci de gheaţă...".*

Stimaţi corespondenţi, în pagina de sport a revistei Flacăra aţi fost informaţi la timpul potrivit despre măsurile care au urmat meciului de la Aalborg. Din cîte am aflat, biroul federal intenţionează ca în viitor să numească antrenorii echipelor reprezentative în funcţie de rezultatele din „cartea de muncă", de capacitatea lor profesională dovedită şi să nu-i mai schimbe în pauza meciurilor aşa cum s-a întîmplat la întîlnirea echipelor de tineret România — Spania cînd în prima repriză jucătorii noştri au fost conduşi de Constantin Ardeleanu iar în repriza a doua de Gheorghe Staicu!?! Astfel de „lecţii de educaţie" nu mai trebuiesc date. Marea performanţă sportivă nu se poate realiza decît într-un climat etic şi moral. În acest sens, conducerea sportului românesc se pare că este hotărîtă să militeze pentru etică şi morală în arena sportivă prin respingerea echivocului, a confuziei valorilor şi prin instaurarea unui cod al judecăţii, care să nu mai fie schimbat la fiecare bătaie de vînt... federal.

Profesorul Ioan-Ernest Lea din Petroşani, str. Republicii, 71, ne-a trimis cîteva glume fotbalistice de vacanţă din care am selecţionat următoarele:

„Dacă cea mai bună apărare este atacul, atunci — logic — cel mai bun atac este... apărarea".

„Minunile lumii — după memorabila seară de la Sevilla — sînt doar trei: Adam, Notre-Dame şi... Ducadam!"

„Tragedie, mare tragedie! Observatorul federal e în tribună".

Mulţumim, prinde bine în vacanţa fotbalistică puţin umor.

CRISTIAN ŢOPESCU

ŞAH cu Margareta Mureşan

Diagonala ascendentă

VERSARE. La 2 iulie de-le vîrstă al şahului mon-on Gudju, şi-a aniversat -a 90-a zi de naştere! in Bucureşti, la sfîrşitul trecut, a dus o viaţă ată, greu încercată de oua războaie mondiale, o tivă dedicată celor două asiuni: şahul, mai întîi, ştiinţa. Cel mai puternic or al ţării din perioada -1926 a devenit maestru it al sportului, arbitru in-ional, vicepreşedinte de re al Federaţiei internaţio-al cărei membru fondator Deţine recordul mondial ut al duratei activităţii şa-: opt decenii. Ion Gudju n primul şahist român care sacrificat orele de linişte u a promova şahul în ul maselor prin lecţii, con-e şi numeroase simultane. ţinţat numeroase cercuri te, prima revistă dedicată lui şi ceva mai tîrziu s-a rat printre fondatorii Fe-iei române de şah. Ca de-la Congresele Federaţiei naţionale a desfăşurat o ă activitate, cuvîntul său rindu-se de un larg ecou. a sa de o viaţă a fost şi ne: „şah-şcoală-ştiinţă". a sa profesională a fost încununată de titlul de profesor universitar emerit de chimie şi fizică, de gradul de general-maior dr. inginer aeronautic. Nu numai pentru minunata sa carieră, dar şi pentru pasiunea şi optimismul cu care urmăreşte activ şi astăzi viaţa şahistă, Ion Gudju rămîne un exemplu singular, o personalitate mult respectată. Amănunte puteţi afla în paginile Almanahului „Flacăra" — 1988. Venerabilului profesor îi dorim multă sănătate şi un sincer „La multi ani!" COMPORTARE MERITORIE. Unul dintre puternicele turnee internaţionale feminine ale anului, cel de la Piotrkow Tribunalsky (Polonia), s-a încheiat avînd printre laureatele întrecerii pe marea maestră internaţională, Marina Pogorevici-Makropoulou. În competiţie au luat parte 14 jucătoare reprezentînd şase ţări dintre care trei mari maestre şi şapte maestre internaţionale. Jucătoarele române Cristina Rădulescu şi Marina Pogorevici s-au lansat în lupta pentru primele locuri în turneu demarînd puternic. Marina cumulase 3,5 puncte din patru posibile, cînd a pierdut duelul cu fosta finalistă a meciurilor candidatelor la titlul mondial, Lidia Semenova. În continuare şi-a secondat rivala sovietică menţinîndu-se printre fruntaşele întrecerii alături de colega sa mai tînără. Cristina şi-a impus din start un ritm sufocant, culminat de cele 4,5 puncte din şase posibile, care, se pare, îi dădeau şanse să spere în realizarea unui record personal ca punctaveraj, eventual o normă spre o categorie sportivă superioară. Dar, din păcate, finalul concursului a marcat o scădere evidentă a randamentului şi pierderea unor locuri preţioase în clasamentul final. Excelent a evoluat cîştigătoarea turneului, L. Semenova, care a realizat 10 puncte din 13 posibile! Confirmînd forma bună a ultimului sezon, Malgorzata Wiese (Polonia) s-a clasat a doua cu 9 puncte. Pe poziţia a treia apare M. Pogorevici-Makropoulou cu 8 puncte. În continuarea clasamentului: Eva Kaczmarek (Polonia) şi Zoia Leiciuk (U.R.S.S.) 7,5 p, Brigitte Hofmann-Burchardt şi Anette Wagner (ambele R.D.G.) 7 p, Liu She Lan (China) 6,5 p etc. Prin rezultatul său în acest turneu de pregătire M. Pogorevici cucereşte un plus de puncte la „bagajul Elo". ŞAH ACTIV. Campionatele deschise ale Cehoslovaciei au experimentat pentru şahul feminin propunerea FIDE de a se practica un şah rapid cu durata de o jumătate de oră de gîndire. Cele 58 şahiste din întrecere au avut surpriza de-a fi conduse după şase runde de fetiţa de 12 ani, Olga Cernaia, autoarea a 5 puncte din şase posibile. Experienţa şi-a spus cuvîntul în clasamentul final detaşîndu-se: 1. M. Zolmanova 8 p., 2. 2—3 J. Haikova şi M. Skaţelikova 7,5 p. Puştoaica a pierdut ultimele trei dueluri... Un paradox al şahului rapid: jucătorii care în partidele normale sînt prea înceţi obţin în şahul activ rezultatele cele mai bune. Ira Levitina, fostă finalistă a meciurilor candidatelor la titlul mondial, este o problemă în concursuri fiind obişnuită cu crize de timp extraordinare. În campionatul televizat al U.R.S.S. pentru echipe în şah activ, leningrădeanca a realizat cel mai bun rezultat: 3,5 puncte din 4 posibile!

MARGARETA MUREŞAN

Racul

Dialoguri

— Unde pleci Sorinel?
— La mamaia!
— Şi nu te bucuri că o să mergi cu trenul?!
— Nu, că mamaia stă tot în Bucureşti.

☆

— Fiţi amabil, ce număr are vagonul-restaurant?!
— Treisprezece!
— Aoleu! Număr cu ghinion!
— Păi d-asta nici nu l-am mai ataşat la garnitură!

☆

— Alo! Agenţia de voiaj?!
— Nu! Casă particulară!
— Şi-atunci, de ce ridicaţi receptorul?!

☆

— Tovarăşe profesor aţi spus că un nume comun se scrie cu literă mică!
— Da! Aşa este!

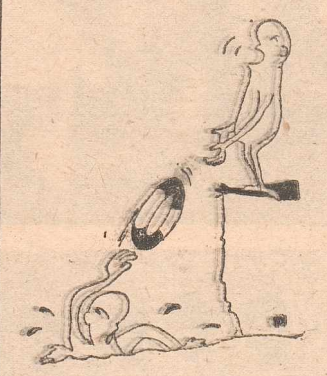

FLORIAN CRIHANA

— Atunci, Popescu de ce se scrie cu literă mare?!

☆

— Unii au plecat în concediu în iulie, alţii în noiembrie! Acuma rostim! Alţii pleacă în iulie şi unii, în noiembrie!
— Şi care sînt... alţii?!
— Păi... unii...

☆

— Popescule, cine ţi-a scris cererea de concediu?!
— Eu!
— Deci tu ai făcut greşeala?!
— Ce greşeală, tovarăşe şef?!
— Păi în loc de noiembrie, ai scris iulie!

☆

— Aşa este tovarăşe Popescu! Din verificările făcute, reiese că dumneata ai fost programat în concediu an de an, numai pentru luna februarie!
— Vedeţi?! Nu m-aţi crezut?!
— Aşa, anul acesta te-am programat pentru luna noiembrie!

☆

— Poftim nota dumneavoastră de plată!
— Bine dar nu mi-ai adus nimic!
— Nu mai avem!
— Şi-atunci?!
— Aţi fumat trei ţigări în aerul nostru condiţionat, aţi stat pe scaun, cu coatele pe masă şi prin vitrină v-au văzut o mulţime de oameni în restaurantul nostru de lux!

☆

— Doctore, copilul nostru dă semne clare de precocitate!

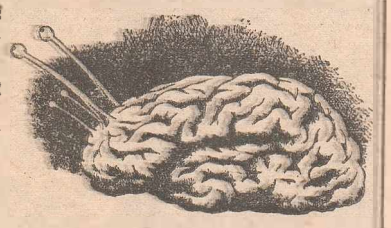

VIRGIL MILITARU

— Interesant! Cum se manifestă?!
— Plînge! Dar numai la emisiunile umoristice!

☆

— Dănuţ, priveşte globul pămîntesc! De ce este turtit la poli?!
— Nu ştiu tovarăşa profesoară! Eu, aşa l-am adus din cancelarie!

☆

— Alo, Mimi?! Mîine vrem să venim pe la voi! Plecaţi undeva?
— Desigur! Noroc că ai dat telefon! Altfel n-am fi mers la teatru!

☆

— Coboriţi la prima?!
— Asta-i bună! Ca să merg trei staţii pe jos?!

☆

— Mitică!
— Ce-i dragă?!
— Ce-a zis soţul tău?! Vine mîine la noi, la masă?!
— Nu poate! Are musafiri!
— Da?! Pe cine, mă rog!
— Pe director!

☆

— Dumneavoastră aveţi bilet de Constanţa, iar trenul acesta merge la Piteşti!
— Ştiu, dar cel de Constanţa era prea aglomerat!

☆

— Sînteţi de la salvamar! Ce sfaturi dăţi înotătorilor începători?!
— Să nu se înece!

☆

— Ospătar, de ce „greşeşti" fiecare notă de plată?!
— Ca să-mi recuperez cheltuielile făcute pentru meditaţiile la aritmetică!

☆

— Care este secretul acestui local, de aveţi permanent clientelă?!
— Ştiţi, înainte de a pleca acasă, fiecare ospătar mai ia cîteva comenzi!

DANIEL MILITARU-PITEŞTI

...by

...evoia de eseu

...miercurea trecută, pe sta-...ul din Ghencea, s-a dispu-...finala „Cupei României" ...re Rulmentul Birlad şi Po-...nica Iaşi, echipe care au ...at cu mare energie şi dorin-...de a-şi însuşi prestigiosul ...ofeu, fiind nevoie de prelun-...

...volu...ia încrîncenată a sco-...lui şi ardenţa jucătorilor pre-...nţi în teren au prilejuit un ...uspans spectacular de calitate. Astfel, prima repriză a aparţinut Politehnicii Iaşi, condusă de antrenorul Valeriu Irimescu. Ieşenii au reuşit prin Vasilache 12 puncte, din lovituri de pedeapsă, faţă de numai 6, ale Rulmentului, obţinute prin lovituri similare executate de Tinu şi Floricică.

Repriza a doua, însă, marchează un puternic reviriment al bîrlădenilor, care echilibrea-...a scorul prin Floricică (l.p. şi drop) şi Zavate, faţă de o singură lovitură de picior a lui Vasilache, scorul devenind 15—15. Rulmentul joacă, în prelungiri, mai insistent în terenul advers, ratînd de puţin cîteva dropuri ale lui Floricică, pentru ca, în sfîrşit, acelaşi boter să finalizeze pentru Rulmentul Birlad, echipă antrenată de Petrică Floreseu, care cîştigă astfel „Cupa României" cu scorul de 18—15.

Este remarcabil faptul că şi în anul precedent tot bîrlădenii şi-au adjudecat preţiosul trofeu, ceea ce e semnificativ pentru nivelul rugbyst al regiunii respective.

Regretabil este numai că, în toată această prelungă finală (110 minute de joc), n-a fost înscris nici un eseu, echipele mulţumindu-se mai mult cu superioritatea poziţională în teren şi cu tirul loviturilor de picior. Considerăm că acest rugby e încă primitiv şi eforturile de perfecţionare sînt duse numai pînă la jumătatea drumului.

Absenţa eseurilor este, de altfel, mai evidentă şi în turneul final de rugby al Diviziei A, luînd spre exemplu jocul Ştiinţa—CEMIN — Steaua: 7—9 (7—3), disputat la Baia Mare în duminica trecută. Jocul viguros al Ştiinţei s-a concretizat din prima repriză, printr-un singur eseu datorat lui Ion Vasile, acelaşi care a şi marcat o lovitură de pedeapsă. În schimb, punctele Steleei au fost înscrise tot prin boteri şi anume prin Codoi (2 l.p.) şi Alexandru (1 drop).

Ineficienţa treisferturilor şi a jucătorilor din linia treia este nota negativă a fruntaşelor rugbyului românesc, iar Steaua, care este, încă de pe acum, virtuala campioană, vădeşte în cel mai înalt grad această deficienţă. Acest lucru ne face să mai salutăm, totuşi, unele jocuri precum Dinamo — R.C. Griviţa Roşie: 23—16 (10—3), cu un raport eseistic de 3—2, ceea ce a caracterizat o frumoasă partidă.

Sperăm că jocurile din ultima etapă a turneului final, poate şi prin absenţa mizei de vîrf, să ofere plăcute şi fructuoase faze de joc între Steaua — Dinamo şi R.C. Griviţa Roşie — Ştiinţa CEMIN, reactualizîndu-se importanţa eseului.

TUDOR GEORGE

O fotografie care comprimă timpul: trei generaţii de jucători ai Sportului studenţesc reunite pentru prima dată pe gazonul stadionului din Regie. Această festivitate a fost prilejuită de împlinirea a patru decenii de la reluarea activităţii competiţionale a celui mai vechi club de fotbal din ţara noastră şi s-a desfăşurat sîmbătă trecută cu participarea multora din cei care au pus, la vremea respectivă, temeliile performanţelor de astăzi ale Sportului studenţesc. Cinste celor care au adus glorie grupării sportive studenţeşti şi, deopotrivă, cinste celor care nu i-au uitat!

Toată lumea face sport

● În ultimul număr al buletinului Federaţiei internaţionale de canotaj academic (F.I.S.A.), vicepreşedintele acestui organism, Claus Hess, se pronunţă ferm împotriva măsurii Adunării Generale a Comitetului Internaţional Olimpic din acest an, de la Istanbul, de a deschide larg porţile Jocurilor Olimpice sportivilor profesionişti (în special jucătorilor de tenis dar şi hocheiştilor şi fotbaliştilor), transformîndu-se „spiritul olimpic într-un show televizat". Această hotărîre, apreciază vicepreşedintele F.I.S.A., este gravă, el amintind că J.O. antice, ajunse în perioada de decadenţă o simplă afacere comercială, au fost desfiinţate, în anul 393 e.n., de Teodosiu, împărat la Constantinopole (actualul... Istanbul).

● O amară ironie, involuntară, avînd tangenţă cu poziţia de mai sus, găsim în aceeaşi publicaţie: într-un scurt istoric al creării federaţiei neo-zeelandeze de specialitate se povesteşte că un întreg echipaj, cu mulţi ani în urmă, a fost descalificat pentru că membrii lui îşi cîştigau existenţa vîslind, şi deci încălcau statutul de amator: erau pescari!

● „Scînteia tineretului" ca şi „Gazzetta dello sport", dau ca sigură informaţia că Hugo Maradona, fratele în vîrstă de 18 ani al celebrului Diego va evolua la Pescara, echipă promovată anul acesta în prima divizie.

● Anul acesta noutăţile sud-americane în Italia sînt foarte puţine: Careca la Napoli, Dunga, brazilian, la Fiorentina, şi argentinianul Borghi la A.C. Milan fiind singurele achiziţii, faţă de valul de jucători europeni angajaţi.

● Ploaia a reuşit chiar mai mult decît presiunile companiilor de televiziune şi ale jucătorilor: după o săptămînă cu dese întreruperi, care au făcut 140 de meciuri restanţe, organizatorii conservatori ai turneului de tenis de la Wimbledon au hotărît ca meciurile din primele tururi ale competiţiei masculine să se desfăşoare în trei seturi maximum, în loc de 5, ca în cele 100 de ediţii disputate pînă acum. Şi încă o tradiţie încălcată: partidele vor începe dimineaţa, de la ora 10,30.

● Actualul sezon de atletism în aer liber se anunţă (chiar este, în multe probe), foarte puternic, apropierea campionatelor mondiale (august, la Roma) făcînd să crească rezultatele. O astfel de performanţă deosebită o reprezintă recordul mondial la săritura cu prăjina al sovieticului Serghei Bubka (23 ani) — 6,03 m. Şi aceasta în condiţii grele de concurs — vînt potrivnic, ploaie şi frig. Atlet complet, Bubka (aflat acum la al 7-lea record al lumii) are, pe lîngă o tehnică excelentă, calităţi fizice de excepţie.

LUCIAN OPREA

Convorbiri

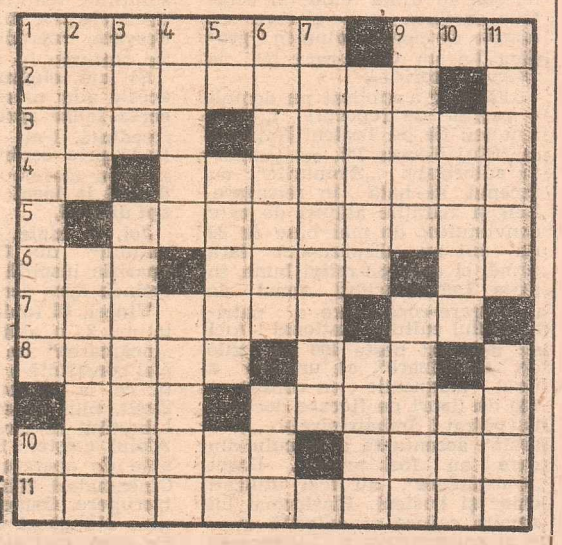

ORIZONTAL: 1) Convorbiri adiţionale — Comandă de execuţie. 2) Exemple grăitoare. 3) Spun vrute şi nevrute (sig.) — A răspunde favorabil. 4) Debut... literar — Pus în discuţie. 5) Orice s-ar spune nu-i obiectivă deloc. 6) Filet interior! — Iute la limbă (pl.) — Din gură în gură! 7) Invitaţii oficiale — Început... firesc! 8) A da pornirea la... o discuţie înflăcărată — Solicit... undeva sus. 9) Ia te uită — Cuvînt de deschidere (pl.). 10) Înţepături verbale — Te contrazice oricum. 11) Interlocutor.

VERTICAL: 1) Arta conversaţiei — Ipoteză iniţială! 2) A lăsa fără replică — Înscrisă la cuvînt. 3) Cuvînt... franţuzesc — Pune o vorbă bună. 4) Vorbe care au greutate (sig.) — Foarte ascultător. 5) Orator de profesie (abr) — Drege cuvîntul — Evoluţie la bară! (pl.). 6) Replici — Ţinut din scurt. 7) Se ţin de cuvînt (art.). 8) Capricii — Izvor antic de pilde şi învăţături. 9) Hotărît, îşi ţine cuvîntul (pl). — A impresiona, vădit. 10) A face un act caritabil — Are multe de învăţat. 11) Gură de foc — Cu întrebări... fără răspuns.

Dicţionar: ILE, AITE, ETE, MOT.

GEORGE MAGHERU

Dezlegarea careului din numărul trecut

SCORER; CAVAL; FELINARE; APA; ACOPERI; OGOR; T; GARA; ENORM; UNI; V; AGENTA; RU; TANŢOŞ; U; ÎNVINS; ITIRE; TACT; IS; SIS; CIRN; HAMAC; A; R; UITUC; COIF; EPITET; RADIO; PATINATORI; D.

ULTIMA ORĂ

Cel mai popular dintre sporturi, fotbalul, şi-a împărţit laurii

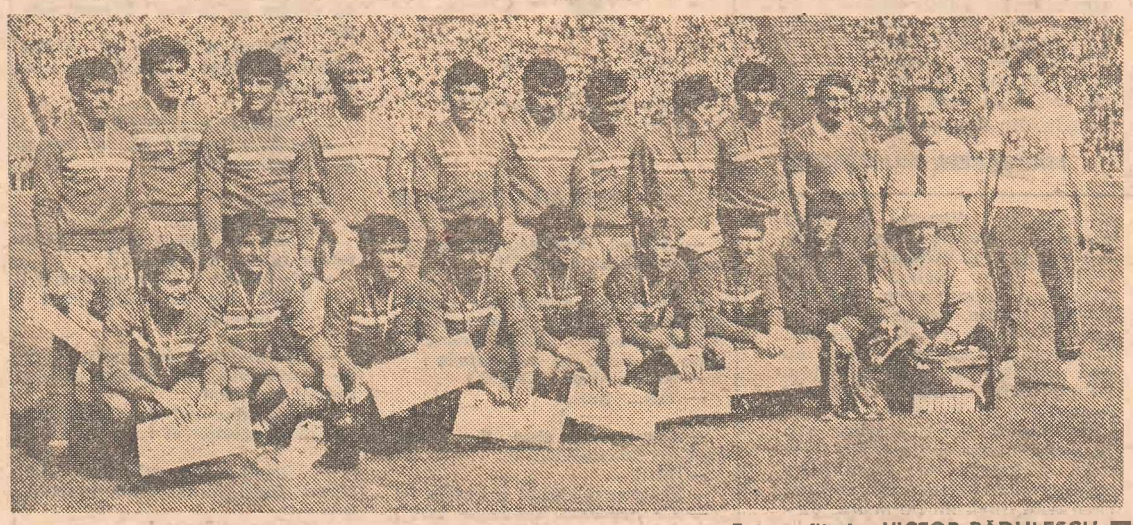

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

STEAUA,

la capătul unei campanii triumfal neînvinsă în campionat, a reuş' să cîştige şi Cupa!

DINAMO,

campioană naţională de juniori sau argumentul principal al construirii unei mari echipe

Corespondenţă din Cluj-Napoca :

Leii s-au întors la teatru!

O fotografie cu un leu surprins de un amator în zona pietei Mărăşti din mersul troleibuzului 26 e taxată... trucaj, aşa cum a fost şi cea făcută în comuna Baciu de lîngă Cluj-Napoca cu aproape două decenii în urmă cînd un cetăţean susţinea sus şi tare că noapte de noapte vine în grădina lui un OZN care îşi ia zborul în zori.

„Flacăra" a publicat nu demult o pagină de reportaj („Unde sînt leii de pe Teatrul Naţional din Cluj-Napoca ?"), cu declaraţii autorizate. „Zvonurile" au început să bată în retragere. Leii şi zeităţile alături de care convieţuiesc de mai bine de 80 de ani nu dispăruseră fără urmă, ci erau pe mîini bune, în grija Laboratorului zonal de restaurare-conservare a patrimoniului cultural-naţional ! Aici au petrecut peste 400 de zile de „spitalizare", ca urmare a unui diagnostic ce consemna 120 de fisuri pe fiecare decimetru pătrat ! Îmbătrînire şi „oboseală" accentuată a zincului din care au fost turnaţi. Drept „consolidare", au fost utilizaţi chiar şi buşteni. Platforma lui Apollo cedase şi datorită unor vicii constructive. „Înclinarea" faţă de verticală depăşea pe cea a turnului din Pisa. Iminent pericol de dărîmare.

Tratamentul a fost stabilit, de comun acord, de către restauratorii Laboratorului, sub conducerea lui Dorin Alicu, împreună cu specialişti din uzine, învăţămînt şi cercetare : Facultatea de fizică, Institutul de chimie, Institutul de arte plastice, secţia întreţinere clădiri din cadrul ICRAL-ului, IMMR „16 Februarie", SANEX, IRIS, Metalul roşu, BJATM, ACMER, toate din Cluj-Napoca. Dar numărul unităţilor care au pus „umărul" e mult mai mare.

Concluzii la ieşire : restabilire şi prelungirea vieţii.

Indicaţii la ieşire : pregătirea „mulajelor" şi stabilirea soluţiilor tehnice şi tehnologice de a realiza, din materiale adecvate, reproducerea grupurilor statuare în următorii ani.

Şi iată, clujenii au fost în aceste zile martori la reîntoarcerea leilor spre turnurile de reşedinţă, i-au urmărit „defilînd" prin centrul Clujului, şi apoi în marele spectacol al ridicării la locul ştiut de peste opt decenii.

Joi, 25 iunie. În faţa „Naţionalului" din Cluj-Napoca, o apariţie insolită : o macara ce-şi întinde spre cer un braţ uriaş ;

Vineri, 26 iunie. Pe str. Toplita nr. 2, o altă macara începe „încărcarea" pe platforma special construită a lui Apollo. Arată ca la începutul secolului. Zvelt, plin de mîndrie. În piaţa Libertăţii se-ntrerupe circulaţia. Alaiul creşte. Se declanşează sute de aparate de fotografiat. Cineamatori filmează fără întrerupere. Oameni cu feţe senine alungă şi umbra zvonurilor care mai stăruiau deasupra oraşului.

În piaţa Victoriei, zarvă mare. Platforma opreşte în faţa Teatrului Naţional. Intervin oamenii de ordine, pentru ca operaţiile să se poată desfăşura în deplină securitate, iar cîteva clipe mai tîrziu, în linişte şi deplină siguranţă, şoferii-macaragii **Gheorghe Prundu** şi **Constantin Armanu**, mîndri şi ei că vor intra în povestea romantată a grupurilor statuare de pe „Naţional", coboară macaraua deasupra platformei de

ridicare. După ce totul e gata, începe urcarea lui **Apollo.** Uriaşul de jos devine din ce în ce mai mic, pînă-n clipa cînd redevine stăpîn, ca odinioară, pe turnul de vest. Îşi aşteaptă însă leii, după care „platforma" a făcut un nou drum, apoi altele, ultimul transport, tot cu alaiul descris, a fost pentru **Thalia.** Seara tîrziu, totul era, în linii mari, încheiat. A fost prima noapte de „odihnă", la locul lor. Dar şi pentru cei ce au vegheat, timp de 400 zile, refacerea lor. Le transcriem aici numele : **Dorin Alicu, Janitsek Andrei, Ovidiu Bianu, Augustin Petruş, Hentz Wilhelm,** cu gîndul că, înţelegîndu-le truda, tipograful care va culege aceste rînduri va găsi pentru numele lor cea mai frumoasă literă. Ca şi pentru numele lui **Vasile Marcu,** inginerul constructor care n-a avut linişte pînă n-a fost convins că turnurile sînt perfect pregătite, pentru a nu mai exista surprize ca acelea declanşate de „viciile" ascunse, moştenite de la constructorii începutului de secol. Da, eşafodajul era putred, gata-gata să se prăvălească cu grupul statuar cu tot ! Iar tehnic, soluţia era una de o surprinzătoare subrezenie. Iar destule şubrezenii de concepţie au mai găsit restauratorii în chiar modul de realizare a grupurilor.

Schelele încă nu s-au dat jos. Mai e de lucru. Se mai fac consolidări. Mai trebuie puse braţele, apoi cununile, ca-ntreaga „toaletă" să fie gata atunci cînd schelele vor fi coborîte. Şi, ca orice buni gospodari, aşa cum îmi spunea directorul economic al teatrului, **economistul Vasile Pintea,** turnurile vor fi şi zugrăvite. Şi nu e departe vremea cînd din nou vor fi prezenţi constructorii la Teatrul Naţional. Sus, pe acoperiş. A venit şi vremea înlocuirii tablei. Vremuri de înnoire, ca şi-n alte piete ale Europei. La Roma, statuia ecvestră a lui Marc Aureliu din piaţa Capitoliu, „Caii" de pe Champs Elysée din Paris. Domul de la Köln au întinerit şi ele. Unele au fost înlocuite definitiv. Metropolele Europei, spunea sculptorul clujean **Vasile Rus-Batin,** au declanşat lupta şi sînt în prezent în plină campanie de apărare a valorilor moştenite.

Ce proiecte au restauratorii din cadrul Laboratorului din Cluj-Napoca ? Mai întîi, restaurarea materialului arheologic de Dacia romană de-acum două mii de ani descoperit foarte recent în piaţa Ciparîu din Cluj-Napoca, cu prilejul construirii unor noi blocuri (în special podoabe, ceramică şi metal). Apoi, la Sarmizegetusa, unde trei clădiri descoperite anii trecuţi aşteaptă să reintre în circuitul de vizitare. Dar nu sînt singurele proiecte ! Să mai adăugăm eforturile tuturor forurilor judeţene şi municipale implicate în acest extraordinar act patriotic şi de cultură.

De-o săptămînă, leii „Naţionalului" clujean se odihnesc pe turnurile lor, spre liniştea şi bucuria Cetăţii...

CONSTANTIN MUSTAŢĂ ■

Flacăra, Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Actualitatea politică :** 25 66 ; **Publicişti-comentatori :** 14 53 ; **Reportaj economie :** 26 00 ; **Ştiinţă :** 21 28 ; **Cultură-învăţămînt :** 14 57 ; **Probleme moral-cetăţeneşti :** 17 00 ; **Sport :** 25 66 ; **Scrisori-audienţe :** 25 42 ; **Foto :** 25 28 ; **Secretariat de redacţie :** 21 23 ; **Secretariat redactor şef :** 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

Preţul revistei: 3 lei

41505